

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ,
МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ УКРАЇНИ
«КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ»**

ФАКУЛЬТЕТ ЛІНГВІСТИКИ

**Матеріали
I Міжнародної науково-практичної конференції**

**ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ
СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ
У СТУДЕНТІВ ВНЗ**

Київ 2011

Організатори конференції:

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ УКРАЇНИ
«КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ»
ФАКУЛЬТЕТ ЛІНГВІСТИКИ

Організаційний комітет:

Голова:

Н.С. Саєнко, професор, кандидат педагогічних наук, зав. кафедрою англійської мови технічного спрямування №1, декан факультету лінгвістики Національного технічного університету України «КПІ»

Члени організаційного комітету:

І.О. Сімкова, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри англійської мови технічного спрямування №1 НТУУ «КПІ»

О.Е. Собецька, кандидат філологічних наук, доцент кафедри англійської мови технічного спрямування №1 НТУУ «КПІ»

Ю.В. Боєва, викладач кафедри англійської мови технічного спрямування №1 НТУУ «КПІ»

Формування іншомовної соціокультурної компетенції у студентів

ВНЗ: Матеріали I Міжнародної науково-практичної конференції. Київ, 22 листопада 2011 року. – Київ: надруковано ТОВ „Дельта Корп”, 2011. – 109 с.

У збірнику представлено матеріали I Міжнародної науково-практичної конференції «Формування іншомовної соціокультурної компетенції у студентів ВНЗ», яка відбулася в Києві 22 листопада 2011 р. і була присвячена питанням формування іншомовної соціокультурної компетенції у студентів ВНЗ.

Відповідальність за достовірність фактів, цитат, імен та інших відомостей несуть автори публікацій

© Національний технічний університет України «КПІ», 2011

ПЕРЕДМОВА

Шановні учасники конференції!

Ви бачите перед собою збірку наукових праць I Міжнародної науково-практичної конференції «Формування іншомовної соціокультурної компетенції у студентів ВНЗ», метою якої є аналіз та узагальнення новітніх методів формування іншомовної соціокультурної компетенції у студентів ВНЗ.

Конференція проводиться у місті Києві, на базі одного з провідних технічних вузів України – Київського Політехнічного Інституту. В роботі конференції приймають участь провідні науковці з України та Росії.

Програма конференції передбачає роботу конференції за такими секціями: 1) особливості формування соціокультурної компетенції студентів ВНЗ; 2) використання інформаційних технологій у формуванні соціокультурної компетенції студентів ВНЗ; 3) загальні питання викладання іноземних мов у ВНЗ.

Основними завданнями конференції є представлення й обговорення широкого кола наукових і практичних досягнень, застосування сучасних технологій навчання іноземної мови професійного спрямування, обмін досвідом та пошук нових контактів у сфері наукового співробітництва між навчальними та науково-дослідними закладами України та Російської Федерації.

Організатори щиро дякують усім учасникам конференції та сподіваються, що традиції, започатковані конференцією, та дана збірка наукових праць стануть корисними не тільки для учасників, але й для широкого загалу науковців, фахівців, молодих учених, які займаються вивченням новітніх тенденцій навчання іноземної мови.

Висловлюємо подяку всім авторам тез доповідей за порозуміння й співпрацю з організаторами.

З повагою, Організаційний комітет.

СЕКЦІЯ 1
**ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ
КОМПЕТЕНЦІЇ СТУДЕНТІВ ВНЗ**

**ІНШОМОВНА КОМУНІКАТИВНА КОМПЕТЕНЦІЯ
ЯК ВАЖЛИВИЙ ЧИННИК В НАВЧАННІ МАЙБУТНІХ
ФАХІВЦІВ**

Інна Антоненко

Національний технічний університет України «КПІ»

Входження України в світове співтовариство, нові процеси в різних сферах економіки, політики та культури робить особливо актуальною проблему міжкультурного спілкування. Постійний розвиток міжнародних контактів та зв'язків в політиці, економіці, культурі та в інших областях обумовлює орієнтацію сучасної методики навчання іноземних мов на реальні умови комунікації. Міжкультурна соціальна компетенція розглядається як мета навчання, а процес навчання іноземних мов повинен бути направлений на подолання існуючих стереотипів, на виховання толерантності по відношенню до представників інших культур.

Відповідно до нових стандартів з іноземної мови в обов'язковий мінімум основних освітніх програм, окрім мовленнєвих вмінь, мовних знань, навиків, навчально-пізнавальних вмінь, входять соціокультурні знання та вміння. Формування соціокультурних знань та вмінь означає розширення обсягу лінгвокраїнознавчих та країнознавчих знань за рахунок нової тематики та проблематики мовленнєвого спілкування з урахуванням специфіки обраного профілю; поглиблення знань про країну або про країни мови яких вивчається, їх науку та культуру, історичні та сучасні реалії, суспільних діячів, місце цих країн в світовому суспільстві та в світовій культурі, про взаємовідносини з нашою країною; розширення обсягу лінгвістичних та культурних знань, навиків та вмінь, пов'язаних з адекватним використанням мовних засобів, а також правил мовленнєвої та немовленнєвої поведінки відповідно до норм, які прийняті в країні мови, яка вивчається.

Давно відомо, що особливе пізнання світу, звичаї, які знаходять відображення в культурі, передаються в мову та можуть бути перешкодою під час спілкування з представниками різних народів. Труднощі полягають в різниці не стільки речей та явищ, скільки в культурному розумінні цих явищ та речей, оскільки останні мають місце та функціонують в різних світоглядах. Тому загальновизнаним є висновок про необхідність добре знати специфіку країни мови, яка вивчається, та, тим самим про необхідність лінгвокраїнознавчого підходу як одного з головних принципів навчання іноземних мов.

Поєднання діяльності на заняттях та діяльності поза заняттями дозволяє сформувати ефективне освітнє середовище. На ефективність

формування соціокультурної компетенції суттєво впливає особистість викладача, його індивідуальний стиль, досвід, вміння будувати відносини з групою та поза нею. Найголовнішим є правильно побудувати мовне середовище. Саме мовне середовище – це основний засіб та умови навчання. Оскільки зазвичай навчання здійснюється поза природним мовним середовищем, то завданням викладача є максимально точно моделювання мовного середовища за допомогою всіх наявних засобів, таких як: медіатека, лінгафонний кабінет, бібліотека, журнали, оригінальні тексти, аудіовізуальні матеріали тощо.

Література:

1. Бориско Н.Б., Ишханян Н.Б. Социально-психологические предпосылки формирования лингвосоциокультурной компетенции // Иностранные языки. – 1999. – №3. – С.53-55.

2. Колодцько Т.М. Комп'ютерні технології у формуванні іншомовної соціокультурної компетенції студентів // Система і структура східнослов'янських мов: Зб. наук. праць. – К.: Знання України, 2005. – С. 337-342.

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ У СТУДЕНТІВ ВНЗ ІНШОМОВНОЇ СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ

Інна Ахмад

Національний технічний університет України «КПІ»

Гуманітаризація сучасної вищої освіти покликана реформувати у студентів, майбутніх учителів іноземних мов, цілісну картину світу, розуміння загальнолюдських цінностей, духовність, культуру особистості. Оволодіння іноземною мовою сприяє розвитку у студентів здібності використовувати її як інструмент спілкування у діалозі культур і цивілізацій сучасного світу. Мова розглядається як засіб міжособистісної взаємодії в умовах багатонаціонального та полікультурного простору. Процес навчання іноземної мови у вищій школі має право забезпечувати студентів не тільки відповідним рівнем знань мови, а й сприяти успішній реалізації цього предмета. У навчанні іноземної мови використовують три напрямки:

– оволодіння мовою, тобто системою мови, яка використовується як засіб спілкування;

– опанування мовленнєвої діяльності, тобто процесу комунікації;

– навчання продуктам мовлення, тобто опанування мовлення.

Викладання мов у вищих навчальних закладах освіти тексту, твору, що формується за допомогою мовних засобів [2]. Організація комунікативної діяльності студентів вимагає чіткого уявлення про компоненти цієї діяльності та її характерні особливості. Як відомо, основним компонентом навчання мови вважають мовленнєву дію. Уточненню цього поняття допомагає узагальнення даних прикладної лінгвістики, яка досліджує

змістові компоненти освіти, навчання та учіння у нерозривному зв'язку з природою спілкування як соціального феномену. Так, зважаючи на сутність функціональної класифікації мови, ми поділяти компоненти навчання іноземної мови на дві категорії, які відображають дві сторони мовленнєвої дії: це функції мовного матеріалу, реалізовані в різних ситуаціях, з другого – комунікативно необхідні поняття. Одним з найважливіших досягнень сучасної комунікативної лінгвістики є положення про те, що успішність мовленнєвого спілкування зумовлена здатністю тих, хто спілкується, організувати свою поведінку (мовленнєву та немовленнєву) відповідно до завдань комунікації. Цю здатність лінгвісти визначають як компетенцію. У галузі лінгвістики термін «компетенція» означає знання системи мови на відміну від володіння нею в реальних ситуаціях спілкування.

Метою навчання іноземних мов студентів мовних ВНЗ є формування іншомовної комунікативної компетенції. Отже мова – це складова культури і функціонує вона лише в певній культурі.

Що таке культура? Це слово перекладається з латини як вирощування, виховання, освіта, розвиток, шанування й означає історично визначений рівень розвитку суспільства, творчих сил і здібностей людини. Кожна епоха розвитку людства характеризується певним типом культури. Так само характеризується і кожна сфера життя та діяльності людини [1]. Уже в ранньому віці в дитині закладаються основи її культури, у тому числі й культури поведінки та спілкування.

Так, мета нашої статті полягає у висвітленні сучасних підходів до іншомовної комунікативної компетенції як структурного компоненту комунікативної культури студентів мовних ВНЗ та визначення шляхів її формування.

Педагогічно грамотне спілкування знімає у вихованців негативну емоційну напругу (страх, невпевненість); воно має викликати радість, бажання спільної діяльності. Оптимальне педагогічне спілкування – це спілкування, яке створює найкращі умови для розвитку мотивації студента, творчого характеру діяльності, для формування його особистості, забезпечує сприятливий психологічний клімат, попереджує створення психологічних бар'єрів, дозволяє максимально використовувати у навчальному процесі особистісні та професійні якості викладача [3]. Серед викладачів можна виділити притаманні їм рівні спілкування:

Примітивний – в основу ставлення до студента покладено примітивні правила і реакції поведінки – амбіції, самовдоволення. Студент для викладача виступає засобом досягнення мети.

Маніпулятивний – взаємини зі студентом будуються на грі, суть якої полягає у бажанні будь-що виграти, використовуючи різні прийоми.

Спостерігається слабка орієнтація на особистість; викладач дотримується стандартів етикету, але така поведінка є поверховою і, не зачіпаючи особистісного рівня, реалізується на рівні масок. Студент, самотійний об'єкт, відчуває байдужість викладача поза “маскою”, і фактично залишається об'єктом маніпуляцій.

Діловий – орієнтуючись на справу, викладач бере до уваги особистісні характеристики студента лише в контексті ефективності діяльності. Викладач дотримується стандартів етикету, визнає за студентом право на самостійність. Студент для викладача є значущим залежно від внеску у спільну діяльність. В особистісному житті студент залишається самостійним.

Особистісний – спілкування базується на глибокій зацікавленості до студента, визнанні самостійності його особистості. Викладач поважає студентів, вся його діяльність спрямована на розвиток їхньої духовності, особистісне спілкування стає спілкуванням духовним. Студент довіряє викладачеві, викладач є авторитетом і найкращим посередником між ним і знаннями про навколишній світ, людей, себе.

Обов'язковою нормою професійної поведінки викладача є дотримання педагогічної етики, прагнення формувати людські стосунки зі студентами і між ними. В основі моральної норми професійної поведінки викладача має бути повага до особистості студента і, водночас, максимальна вимогливість до нього. Професіоналізм спілкування передбачає його позитивну позицію стосовно студента. Відомо, що підвищення ефективності якості праці у всіх сферах виробництва залежить від мікроклімату в колективах, від настрою кожної людини. У сфері спілкування викладача зі студентами важливу роль відіграє психологічно активний стан або педагогічний оптимізм [5]. Мажор викладача залежить від індивідуальних особливостей особистості, отже, набуває у кожному випадку своїх особистісних форм вираження. Ідея, однак, залишається незмінною: постійна бадьорість, готовність до дії, веселий добрий настрій.

Цікавим є підхід до визначення структурних компонентів культури педагогічного спілкування, який запропонувала Фатіхова Р.М. [4], цю структуру вона розглядає як систему, у якій виділяються структурні та функціональні компоненти. До структурних дослідниця відносить комунікативні, інтерактивні, перцептивні. Фатіхова Р.М. [4] сприймає комунікативний компонент, як вміння «виступати джерелом інформації», перцептивну компоненту, як «сприйняття іншої людини та розуміння її», інтерактивна компонента виступає, як «організація колективної діяльності, взаємовідношень».

Література:

1. Андреева Г. М. Социальная психология / Г.М. Андреева. – М. : Просвещение, 1980. – 479 с.

2. Ізмайлова О.А.Формування іншомовної комунікативної компетенції як структурного компоненту комунікативної культури студентів мовних ВНЗ: стаття / О.А. Ізмайлова : журнал Викладання мов у вищих навчальних закладах освіти – Херсон.

3. Мамчур І.А.Формування комунікативного потенціалу майбутнього вчителя іноземної мови засобами культурологічно орієнтованого навчання: Дисер. ...канд. пед. наук / І.А. Мамчур. – Київ., 2007–56с.

4. Фатихова Р.М. Культура педагогического общения и ее формирование у будущих учителей / Р.М. Фатихова. – Уфа, 2000. – 51с.

ДО ПИТАННЯ ПРО ДИДАКТИЧНІ МАТЕРІАЛИ В ПЛАНІ РОЗВИТКУ МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ У СТУДЕНТІВ ТЕХНІЧНИХ (ЕКОНОМІЧНИХ) СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ

Лініанна Бондаренко

Національний технічний університет України «КПІ»

З початку 80-х років пріоритетним у викладанні іноземної мови стала комунікативна спрямованість навчання. Це означає, що замість знання про мову на перше місце вийшло знання мови. Як відомо, чотири основні навички – говоріння, аудіювання, читання і писемне мовлення витиснули навчання граматики і перекладу.

Глобалізація ринку й інтернаціоналізація внесли в практику комунікативного навчання необхідність розвитку міжкультурної компетенції не тільки у студентів-лінгвістів, але й технічних (економічних) спеціальностей.

Якщо при установці на розвиток комунікативної компетенції йшлося про ситуативно-обумовлену мову, то формування міжкультурної компетенції як мети навчання припускає не тільки ситуативне висловлювання, але й адекватні щодо конкретної життєвої ситуації дії і форми поведінки. Під час вивчення іноземної мови відбувається взаємодія, зіткнення культур.

За кордоном, особливо в східній Європі має місце великий інтерес до німецької мови, яка є мовою світового значення, необхідною ланкою, яка пов'язує Німеччину й інші німецькомовні країни із світовою наукою і економікою.

Аналіз сучасної методичної літератури щодо викладання німецької мови свідчить про великий інтерес авторів до проблем міжкультурного компоненту навчання. Йдеться про включення міжкультурного аспекту в професійно орієнтоване навчання німецької мови в технічному (економічному) вузі.

В зв'язку з цим треба вирішувати питання про співвідношення професійної спрямованості і міжкультурного компонента навчання в умовах технічного ВНЗ, а також про критерії відбору навчального матеріалу для розвитку міжкультурної компетенції студентів.

Успішне навчання поставленої мети залежить від конкретного дидактичного матеріалу, в першу чергу від підручника. Щодо підручників з німецької мови, то слід зазначити нестачу навчальних посібників й інших дидактичних матеріалів для комунікативно-спрямованого міжкультурного навчання німецької мови. Багато підручників, якими користуються в вузах, або безнадійно застарілі, або мають дуже істотні недоліки. Більшість підручників вітчизняних авторів не відтворюють міжкультурну спрямованість, зарубіжні підручники не враховують конкретні умови навчання, вони не орієнтовані на наших студентів.

Серед вітчизняних підручників німецької мови останнього часу, які мають своїм завданням розвиток у студентів міжкультурної комунікації, найбільш таким, що відповідає цій меті, можна назвати підручник доктора

педагогічних наук Бориско Н.Ф. «Самоучитель немецкого языка» (Т. I, II), який можна рекомендувати для роботи із студентами I-II курсів неспеціальних вузів, особливо для вивчення німецької мови як другої іноземної. В підручнику багато матеріалу про те, як прийнято спілкуватися в німецькомовних країнах, як себе поводити для того, щоб запобігти непорозумінням і нормально спілкуватися. В підручнику розповідається про Німеччину, Австрію, Швейцарію, про людей, які там живуть. В кожному уроці є лінгвокраїнознавчий коментар, а також типові ситуації міжкультурного спілкування на теми побуту. Тексти для читання не адаптовані, є оригінальними текстами різних типів, надають соціокультурну інформацію про країну і людей. Таку ж спрямованість мають тексти для аудіювання. Найбільш ефективним елементом для розвитку міжкультурної компетенції студентів є все-таки вправи. Всі вправи в даному підручнику мають комунікативний, орієнтований на міжкультурне спілкування, характер, тобто являють собою мікродіалоги або монологи, які взяті із реального спілкування німецькою мовою. Для прикладу наведемо таке завдання: Студентам пропонується ознайомитися з читацькими інтересами німців. При цьому дуже конкретно в процентах уточнюється, що саме полюбляють читати німці і пропонується порівняти з читацькими інтересами наших співвітчизників. Або із лінгвокраїнознавчого коментаря про те, що їдять і п'ють німці, пропонується скласти повідомлення про те, як харчуються українці.

Однак один підручник не може вирішити всі питання. Отже, треба розвивати і удосконалювати дидактичні засоби для навчання німецької мови, для того щоб виконувати мету, яка стоїть перед міжкультурною германістикою – тобто навчати студентів сучасній німецькомовній культурі, її історії, специфіці, щоб наші спеціалісти могли активно спілкуватися на міжнародному рівні.

Література:

1. Игна О.Н. Методологические проблемы включения социокультурного аспекта в практику профессионально-ориентированного обучения в техническом вузе. В сб. Язык в поликультурном пространстве: теоретический и практический аспект. Томск, 2001р.
2. Бондаренко Л.Ф. Проблемы формування міжкультурної компетенції у студентів технічних спеціальностей. Зб. Формула компетентності перекладача. Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції. Київ, 2010 р.
3. Бориско Н.Ф. Самоучитель немецкого языка. Т. I.

МЕХАНІЗМ ВЗАЄМОДІЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТА ТА ІНШОМОВНОЇ СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ АМПС

Катерина Галацин

Національний технічний університет України «КПІ»

На сучасному етапі розвитку суспільства, коли у всіх сферах життя виникають численні культурологічні та соціальні зв'язки, відбувається перерозподіл ціннісних орієнтирів і мотивацій у системі освіти. Однією з ознак сучасного освітнього середовища є взаємодія та взаємовплив багатьох освітніх середовищ, використання інноваційних знахідок однієї країни в освітньому просторі інших країн. Інтеграція освітніх процесів різних країн розвивається на основі ідей гуманізації, комунікативних теорій розвитку особистості.

Функціонування вищої в Україні ґрунтується на збереженні досягнень і традицій української вищої школи; інтеграції вітчизняної системи вищої освіти у світову; державній підтримці підготовки фахівців, розширенні доступу українських громадян до якісної вищої освіти в Україні і за її межами.

Механізм взаємодії професійної підготовки студента та розширення його іншомовної соціокультурної компетенції у процесі вивчення англійської мови професійного спрямування базується на певних педагогічних (наявні засоби навчання, усвідомлення викладачем необхідності цілеспрямованого поєднання навчання мовного, мовленнєвого та професійно спрямованого матеріалу) та психологічних засадах, таких як:

- визнання студентом наявних розбіжностей у соціокультурній та професійній сферах життя нашого народу та англомовних країн;
- ставлення студента до вивчення іноземної мови;
- готовність студента до толерантного сприйняття інших стилів професійного спілкування, норм комунікативної поведінки, тощо.

З точки зору професійної педагогіки механізм взаємодії професійної підготовки студента та розширення його іншомовної соціокультурної компетенції передбачають дотримання певної послідовності у накопиченні соціокультурних знань з опорою на знання, отримані у процесі вивчення профільних дисциплін, та філософське положення щодо переходу кількості в якість. Спираючись на професійні знання студента, його власний життєвий досвід, ставлення до вивчення іноземної мови та зважаючи на дидактичні принципи доступності, наступності у викладенні навчального матеріалу, викладач, здійснюючи методичний супровід, веде студента до поступового розширення його іншомовної соціокультурної компетенції. При цьому слід враховувати, що всі види іншомовної діяльності на заняттях повинні бути вмотивованими, доречними, мати практичну фахову спрямованість та прагматичну цінність. Механізм взаємодії професійної підготовки студента

та розширення його іншомовної соціокультурної компетенції включає такі етапи:

- 1) активізацію відомого лексичного матеріалу з теми паралельно з відтворенням фахових знань з профільної дисципліни;
- 2) введення нових соціокультурних понять з опорою на порівняння явищ;
- 3) наповнення нових понять зрозумілим змістом через наведення прикладів з професійної діяльності;
- 4) закріплення нових понять шляхом застосування в стандартних ситуаціях;

Дотримання такого поетапного алгоритму взаємодії професійної підготовки студента та розширення його іншомовної соціокультурної компетенції сприяють зміцненню міждисциплінарних зв'язків, забезпеченню стійкого інтересу студентів до вивчення іноземної мови, розвитку мовлення, усвідомленню необхідності врахування соціокультурних розбіжностей у майбутній професійній діяльності, толерантного ставлення до носіїв чужої мови та культури.

Проблема взаємозв'язку фахової підготовки студента і сформованості в нього іншомовної соціокультурної компетенції вийшла за межі самодіяльної творчості окремих викладачів і знайшла своє втілення в наукових дослідженнях вітчизняних вчених та у державному документі, що свідчить про її важливість і необхідність пошуку шляхів її вирішення.

Література:

1. Тарнопольский О. Б., Кожушко С. П. Методика обучения английскому языку для делового общения II К.: Ленвит, 2004. – 192 с.
2. Морська Л. І. Сучасні тенденції у викладанні іноземних мов для спеціальних цілей // Іноземні мови. – 2002. – № 2. – К.: Ленвіт. – С. 23.
3. Крючков Г. Г. Стратегія навчання іноземних мов в Україні // Іноземні мови в навчальних закладах. - К.: Педагогічна преса. – 2002. – № 1-2.
4. Сучасна вища школа: психолого-педагогічний аспект // За ред. Н. Г. Ничкало. – К., 1999. – 450 с.

ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КУЛЬТУРИ СУЧАСНОГО ІНЖЕНЕРА У СТУДЕНТІВ НАЦІОНАЛЬНОГО ТЕХНІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ «КП»

Лариса Іванченко

Національний технічний університет України «КП»

Інженери є однією з самих багаточисельних соціально-професійних груп, яка визначає подальший прогрес людства. Останнім часом вони все більш ефективно залучаються до інтеграційних процесів в галузях науки і

техніки, беруть активну участь в різноманітних міжнародних програмах та проектах. Таким чином, наше суспільство і виробництво потребує інженерів з високим рівнем комунікативної культури.

Але, аналізуючи сучасний стан комунікативної культури студентів і випускників технічних вишів можна зазначити, що він недостатній, в плані невміння будувати коректні відносини з іншими людьми, успішно працювати в команді, користуватись мовним етикетом, зв'язно та логічно висловлювати свої думки. Тільки деякі гарно володіють іноземною мовою.

Вирішення проблеми формування комунікативної культури майбутнього інженера є можливим в процесі вивчення іноземної мови. Останнім часом іноземній мові приділяється все більше уваги в професійній підготовці спеціалістів різних галузей. Сьогодні, у викладанні іноземної мови викладачі мають можливість вибирати теорію і практику з великої різноманітності педагогічних підходів та методичних прийомів. Іноземна мова відіграє важливу роль у формуванні комунікативної культури майбутнього інженера, вивчення даного предмету сприяє придбанню нового соціокультурного досвіду, удосконаленню вмінь і навичок спілкування, розширенню комунікативних можливостей, підвищенню рівня професійної культури спеціаліста і сприяє його ставленню, як особистості. Формування комунікативної культури в процесі навчання іноземної мови забезпечує її прояв, як в іншомовній комунікативній діяльності спеціаліста, так і в його комунікації рідною мовою.

В структурі комунікативної культури майбутнього інженера можна виділити чотири компонента:

1. Мотиваційно-ціннісний
2. Загальнокультурний
3. Розумово-мовленнєвий
4. Професійно-технічний

Мотиваційно-ціннісний компонент стимулює майбутнього інженера до комунікативного розвитку і регулює його комунікативну поведінку. Для того, щоб підвищити рівень професійної мотивації, реалізується принцип професійної орієнтованості змісту навчання. Так, студенти I та II курсів знайомляться з загальнонауковими та загальнотехнічними аспектами діяльності інженера, беруть участь в обговоренні ролі вищої освіти в професійній кар'єрі та значення саморозвитку для підвищення конкурентоспроможності особистості спеціаліста. Студенти III-IV курсів вивчають тексти зі спеціальності, знайомляться із зразками діалогів та нормами спілкування, що прийняті в інженерній сфері, займаються рішенням проблем професійного характеру, беруть участь у наукових конференціях. Коли студенти усвідомлюють свої комунікативні наміри разом з викладачем, на заняттях створюється ситуація успіху, все це сприяє формуванню готовності майбутнього інженера йти до визначення мети і бути наполегливим в її досягненні, появі нових мотивів діяльності і підвищення рівня самооцінки.

II. Загальнокультурний компонент відображує загальну культуру особистості, яка є складовою комунікативної культури. Загальнокультурний

розвиток базується на загальноосвітній підготовці, яка здійснюється згідно до Державного освітнього стандарту вищої професійної освіти і програми курсу іноземної мови для вищів немовних спеціальностей. Для студентів III-IV курсів створюються мовні ситуації, найбільш типові для їхньої майбутньої діяльності. На прикладі спеціально відібраних діалогів студенти аналізують вживання етикетних формул в професійно орієнтованому мовленні, виконують вправи на закріплення вивчення фраз і використовують їх у варіативних ситуаціях.

III. Розумово-мовленнєвий компонент виявляється в об'єднанні сформованості загальних характеристик мислення і мови. Розумово-мовленнєве удосконалення майбутнього інженера базується на впровадженні в навчальних процес спеціалізованих підручників для кожної спеціальності. Так, майже на всіх факультетах, починаючи з III курсу вивчення іноземної мови проходить по спеціалізованим підручникам, або методичним вказівкам. Для отримання більш якісного уявлення про майбутню спеціальність, студенти включаються в активні дії, які пов'язані з вирішенням професійних задач з спеціальності, використовуються ділові ігри.

IV. Професійно-технічний компонент виступає в якості максимально наближеного до сфери професійної діяльності майбутнього інженера.

Професійно-технічне становлення майбутнього інженера має на увазі перш за все, оволодіння професійною термінологією. Викладачі приділяють велику увагу розвитку термінологічного словникового запасу для студентів. Для всіх спеціальностей НТУУ «КПІ» розроблені термінологічні словники, які використовуються студентами під час навчання.

Розвинута в процесі навчання широка професійно орієнтована комунікативна компетенція повинна забезпечити спілкування в професійно-трудовій та адміністративно-правовій сферах випускнику НТУУ «КПІ».

SOCIOCULTURAL COMPETENCE IN EFL PROCESS: TPU STUDENTS DIARIES TO PROMOTE CROSS-CULTURAL AWARENESS

Nadezda Kobzeva, Marina Kuimova, Ksenia Karbysheva
Tomsk Polytechnic University, Russia

The need to integrate cultural component, its learning and teaching into English Foreign Language (EFL) within technical universities environment is not a new issue. It has been long stressed and discussed in numerous researches. However, EFL classrooms often overlook the conclusions drawn in those research papers and disregard the relevant information and contemporary achievements about the target language culture that would help students reach a cultural understanding to accompany their linguistic knowledge. The authors of this thesis draw attention to the use of personal dairies for learners' observation and analysis to connect theory with practice. Thus, EFL lecturers offer Tomsk Polytechnic University (TPU) students a specific way of integrating culture into their classrooms.

It is widely-known that intercultural competence includes awareness of the relativity of all cultures – including your own, as well as recognition that culture is a social component. The achievement of intercultural competence requires both cognitive and affective learning, since it is concerned with elements of personal and social practice. It also embraces practical skills which allow any student to observe (without misunderstanding) and evaluate freely enough interpersonal skills which allow a student to adapt to multiple cultural environment, respecting local values without abandoning their own.

There is also a work-related aspect to intercultural competence: the ability to function in new linguistic/cultural environment which is highly prized by international employers, many of whom will not consider graduates without experience of living and working outside their native land.

Due to the fact that TPU is constantly developing students mobility, academic exchange programs, Double-degree programs, etc. foreign language syllabuses focus not only on linguistic skills and abilities but also on sociocultural awareness. Additionally, TPU is constantly heightening professional development of its lecturers. The university evolves international relations between various organizations and companies of the world, enlarges educational services, promotes students and lecturers exchange.

The above policy of TPU is used in EFL classrooms. To put these ideas into practice, the authors provide a practical introduction of diaries into educational process.

The students who participate in academic exchange programs keep a record of their experiences during periods of residence abroad. Undoubtedly, these diaries promote intercultural awareness. The student diary might be miscellaneous in its format according to its degree of “open-endedness”. Sometimes it is closely linked to language acquisition and might seem like a “language portfolio”. Besides it might be very personal and inconsistent. The development of intercultural awareness is best strengthened by diverse essays or written reflections, based on their diaries that unconditionally contributes to oral communication. This example of student’s activities demonstrates creative ways for teachers to incorporate culture into their classrooms.

When the exchange program is over students come back with their presentations, lecture and practice notes, oral reports which contain authentic elements of another educational environment. Coming back to studies they share their papers with other students which helps them to become acquainted with certain details of studying abroad. Moreover, studying abroad gives a good opportunity to meet new friends who might become future colleagues, upgrades competence in communication, furthers interests to foreign language learning.

In general, the results of the survey showed the students find the information of the diaries indisputably helpful not only while studying abroad but also after the program. Thus finding suggests that the most effective time to teach cultural information in the target language country may be after the students have had some time to experience the culture they are learning about.

СОЦІОКУЛЬТУРНА КОМПЕТЕНЦІЯ ЯК ОДИН З АСПЕКТІВ ПРИ ОВОЛОДІННІ ІНОЗЕМНОЮ МОВОЮ

Тетяна Козаченко

Національний технічний університет України «КПІ»

Кінцевим результатом методики як науки передбачається сформованість особистості, яка є активним суб'єктом міжкультурної комунікації, готової компетентно продемонструвати високий рівень взаєморозуміння та взаємодії в умовах міжнародних контактів, що відповідатиме вимогам та реаліям часу.

Високим рівнем володіння міжкультурною компетенцією буде не лише правильність мови з точки зору відповідності існуючим нормам, але й використання мовцем засобів тієї іноземної мови, яку він вивчає, та можливістю адекватно передати оточуючу дійсність і вмінням «перевтілитись», не зважаючи на те, що він є представником іншого мовного середовища. Тому важливим компонентом при вивченні культури іншої країни буде залучення до програми оволодіння «фоновими» знаннями, якими володіють носії мови.

Щоб оволодіти ними в повній мірі, можна скористатись умовною класифікацією. Так до першої групи відносимо знання про оточуючий світ у фізичному втіленні такі як вітер, сонце, земля. До наступної групи врахуємо знання про специфічні поняття, які характерні для всіх членів окремої етнічної та мовної спільноти. Ця група передбачає оволодіння знаннями лінгвокраїнознавчого характеру, які формувалися під впливом історичних подій та соціальних умов. Для третьої групи характерні знання окремих соціальних груп за професійною ознакою. Четверту групу висвітлюють регіональні знання, які відрізнятимуться в залежності від географічного розташування. Цей поділ допоможе підібрати та схематизувати інформацію, якою потрібно буде скористатися при нагоді.

Підходам до навчання, які запроваджувались раніше, була характерна одностороння системність. Та на сьогоднішній день такий підхід є неефективним. Зміни, які відбуваються у навчанні іноземної мови, потребують розробки нового, більш ефективного навчання. В цьому і допоможе використання лінгвокультурних та соціокультурних аспектів, що сприятимуть формуванню вторинної мовної особистості, яка буде готова до спілкування в процесі комунікації.

Тож, партнери у міжкультурній комунікації мають знати не лише іноземну мову, а й володіти знаннями про культурні надбання інших народів. До них можна віднести наступні:

1) сукупність видатних творів інтелектуального, художнього та релігійного характеру;

2) принципи спільного існування людей: стереотипи, звичаї.

Саме значення принципів спільного існування людей допомагає у досягненні розуміння один одного. Крім цього, необхідно знати і компоненти культури:

- 1) традиції, звичаї;
- 2) побут та його зв'язок з традиціями;
- 3) щоденна поведінка;
- 4) картина світу, що оточує, особливість мислення.

Таким чином, відбувається формування нового погляду на природу іноземної мови, що допомагає зрозуміти, що для реалізації цілі навчання потрібно вивчати іноземну мову не як просту систему і структуру, і навіть не як засіб комунікації, а пізнати лінгвокультурну систему з її специфікою та зв'язком з географією, історією, побутом. Необхідне глибоке пізнання всього іншомовного світу, а не окремих його аспектів, тому що реальне використання слів у мовленні значною мірою базується на знаннях соціального та культурного життя.

Розглянувши всі існуючі підходи щодо найбільш раціональної взаємодії у вивченні мови та культури, саме соціокультурний підхід на когнітивній основі може його забезпечити. Його перевага в тому, що матеріал для навчання підбирається не за принципом різного в рідній та іноземній мові, а з акцентом на схожості.

Для того, щоб процес спілкування з носіями мови відбувся, студентам потрібно навчитися створювати свої висловлення, спираючись на окремі соціокультурні особливості співрозмовника. Вивчення іноземної мови передбачає залучення різної тематики для діалогів з іноземцями, з врахуванням інформації культурного, політичного або освітнього характеру.

У формуванні соціокультурної компетенції можуть допомогти максимальна об'єктивність інформації, порівняльний підхід до вивчення окремих явищ мови, іноземне учбове спілкування між студентами і викладачами.

Предметами вивчення стають матеріально-технічні, соціально-політичні та культурно-історичні цінності країн. Формується уявлення про проблеми в різних сферах життя, відбувається аналіз питань сучасної моралі, накопичується інформація про загальнолюдські цінності, активне та зацікавлене відношення до духовного життя людей. На заняттях потрібно весь час проводити міжмовні порівняння, які допоможуть у виявленні експресивних можливостей рідної та іноземної мов. Все це сприятиме виникненню діалогу культур.

Література:

1. Верещагин Е.М. Костомаров В.Г. Язык и культура. – М.: Русский язык. 1990.
2. Тер-Минасова С.Г. Изучение иностранных языков и культур на университетском уровне // Вестник Московского университета. – 2001. – Серия 19, Лингвистика и межкультурная коммуникация №2.

КОНЦЕПЦІЯ «ТЕКУЧОЇ РЕАЛЬНОСТІ» З. БАУМАНА ТА ЇЇ ВПЛИВ НА МОТИВАЦІЮ СТУДЕНТІВ У ВИВЧЕННІ ІНОЗЕМНИХ МОВ

Алла Кондрашова

Національний технічний університет України «КПІ»

Людина завжди прагнула бути вільною, відчувати свободу у прийнятті рішень, у повсякденному житті. Свобода бути собою – свобода з лякаючою відповідальністю і людина рухається до цієї мети з острахом, з обережністю, без жодної віри в себе. Звичайно не завжди людина робить свідомий вибір. Відповідально керувати собою – означає обирати і вчитися на наслідках цього вибору. Таким чином можна казати про становлення особистості, про її розвиток як самоактуалізуючої особистості. Людиноцентризм орієнтує креативи освітнього простору на те, щоб людина в ньому максимально прагнула подолання природних інстинктів, до створення того, чого, як говорив М. О. Бердяєв, «не було в світі... Будь-яке живе, не охолоджене ставлення людини до людини є творчість нового життя... Особистість є біль. Героїчна боротьба за реалізацію особистості болюча. Можна уникнути болі, відмовившись від особистості. І людина занадто часто це робить» [1].

В нашому світі, який змінюється щохвилини, де, нажаль, не можна бути впевненим у майбутньому, єдиний шлях, щоб не загубитися, не розтанути – це бути тією особистістю, яка здатна творити себе, боротися за себе і нажаль, повинна бути готовою на самотність.

В 2008 році вийшла книга Зігмунда Баумана «Liquid modernity» [2], де автор відобразив ключові зміни, які відбулися в світовому суспільстві за останні два десятиріччя. Ця книга в деякій мірі вплинула на розвиток ідей в таких науках як соціологія, психологія та філософія. Деякі твердження є дуже суперечливими, як наприклад, «соціальний аутизм». З. Бауман каже про те, що людина намагається уникати будь-яких соціальних обов'язків, моральний обов'язок розглядається як ознака минулого. Люди неохоче допомагають іншому, або обмежуються телефонною порадою. Таким чином свобода, яка пропонується теперішнім суспільством характеризується короткостроковими та не глибинними зв'язками.

Зігмунд Бауман в своїй книзі «Liquid modernity» говорить про те, що в сучасному світі головним фактором соціальної стратифікації та соціального домінування є фактор швидкості. Саме швидкість мислення та дій людини виступає в якості головного індикатора його економічної ефективності, а звідси і його можливостей.

Сучасні студенти всі без винятку прагнуть бути успішними, а значить фінансово вільними. Таким чином в процесі освіти, студенти повинні навчитися швидко приймати рішення, швидко діяти і якщо це буде необхідним, швидко змінюватись, пристосовуватись до нових вимог.

Ще досить цікавою тезою Зігмунда Баумана є теза про те, що раніше відбувалася конкуренція людей за територію, а вже сьогодні ситуація повністю змінилась і відбувається конкуренція територій за людей. Сьогодні

цілі країни проводять політику приваблення благонадійних індивідів (приваблення кваліфікованих кадрів).

Одним із засобів досягання цих цілей є вивчення, навіть більше, вільне володіння іноземними мовами. Так, саме мовами, бо можна сказати так: більше мова знаєш, тим вільнішим ти є. Звертаючись знов до З. Баумана, він каже про те що в «сучасному світі відбувається девальвація простору і ревальвація часу». Значить той, хто володіє часом і хто не прив'язується до території, той і володіє сучасним світом.

Сучасний розвиток інформаційних технологій дозволяє людині бути поза межами певної території, але не знання мови обмежує людину, стримує її розвиток.

При вивченні будь-якого предмету головним чинником розвитку стає мотивація, яка активізує всі психологічні процеси – розуміння, сприйняття та засвоєння іншомовного матеріалу. Особливо важливим це є для студентів молодших курсів. Їм ще дуже складно зрозуміти, оцінити всі переваги володіння іноземними мовами.

Тому мені здається є доцільним не тільки проводити студентські конференції за певною технічною тематикою іноземною мовою, а практично доводити успішність студента, який знає мову. Це може бути у вигляді зустрічей з випускниками вишів, які працюють в іноземних компаніях, також це могло би бути у вигляді стажування для найбільш успішних студентів.

Як стверджує З. Бауман, «в сучасному світі накопичувати варто лише можливості». Чим більше можливостей ти маєш, тим багатшим ти є. Можливість спілкуватись іноземною мовою має бути в багажі сучасної людини обов'язково, незважаючи на «текучість» нашої дійсності.

Література:

1. Бердяев Н.А. Проблемы человека, – М, 1993.
2. Бауман Зигмунд Текучая современность – П. 2008.

АККУЛЬТУРАЦИЯ КАК СТРАТЕГИЯ ФОРМИРОВАНИЯ СОЦИОКУЛЬТУРНОЙ КОМПЕТЕНЦИИ СТУДЕНТОВ НЕЯЗЫКОВОГО ВУЗА

Ангелина Коньшева

Полоцкий государственный университет «ПГУ»

Николай Качалов

*Национальный исследовательский Томский политехнический
университет «ТПУ»*

Современный этап развития мирового сообщества характеризуется серьезными социокультурными изменениями. Основными среди них являются расширение связей между государствами, усиление процессов глобализации, интернационализации, межкультурного диалога.

Принятие России в Болонское соглашение определяет необходимость обращения к проблемам межкультурной коммуникации и диалога культур в процессе преподавания иностранных языков. Возрастает роль иностранного языка в современном мире как средства международной коммуникации, необходимость поиска новых областей и форм культурного сотрудничества, возросшей потребности общества в специалистах, способных успешно осуществлять межкультурную коммуникацию на иностранном языке.

Межкультурная коммуникация рассматривается как процесс взаимодействия коммуникативных партнеров, которые являются представителями стран, входящих в различные геополитические сообщества, и которые принадлежат к различным этническим и национальным культурам и социальным субкультурам. Процесс межкультурной коммуникации, представляет собой сложное и многоаспектное явление и предполагает сформированность межкультурной коммуникативной компетенции.

Формирование межкультурной компетенции в значительной мере зависит от формирования и развития у коммуникантов не только устойчивых языковых навыков и речевых умений, но и наличия достаточных социокультурных фоновых знаний, навыков и умений использования данных знаний в речи, а также адекватного представления о культуре и мире тех людей, где данный язык функционирует. В связи с этим в курсе изучения иностранных языков предлагается особое внимание уделять формированию социокультурной компетенции, которая предполагает формирование комплекса знаний о ценностях, верованиях, поведенческих образцах, обычаях, традициях, языке, достижениях культуры, свойственных определенному обществу и характеризующих его, а также социокультурных навыков, умений и способностей.

Социокультурная компетенция предполагает готовность и умение жить и взаимодействовать в современном многокультурном мире. Говоря о социокультурной компетенции, мы, прежде всего, имеем в виду знания о культуре страны изучаемого языка. В неязыковом вузе социокультурная компетенция может включать в себя, в том числе, знания и умения социокультурного контекста общения (знание культурных особенностей носителей языка, их привычек, традиций, социальных условностей и ритуалов; знание норм поведения и этикета, включая способы вербального и невербального контакта; знание социальной системы страны/стран изучаемого языка; знание социокультурного портрета страны/стран изучаемого языка: основных этапов развития истории страны изучаемого языка, наиболее важных вех в ее истории, знание культурного наследия и т.д.). По сути дела при изучении иностранных языков происходит формирование поликультурной языковой личности.

Проблема формирования вышеназванной компетенции отвечает задачам обновления процесса преподавания иностранных языков, который должен быть направлен на подготовку специалистов, способных адекватно осуществлять свою иноязычную профессиональную деятельность. В процессе изучения иностранного языка происходит процесс адаптации к

иноязычной культуре. Усвоение новой культуры в научной литературе обозначают термином «аккультурация».

Аккультурация представляет одновременно процесс и результат взаимного влияния разных культур, при котором все или часть представителей одной культуры (культуры-реципиента) перенимают нормы, ценности и традиции другой (культуры-донора). Фактически понятие аккультурации синонимично понятию межкультурной коммуникации, его содержание отражает различные формы коммуникации культур, по отношению к которым сама аккультурация выступает как мета-форма.

Вопрос аккультурации имеет непосредственное отношение к методике преподавания иностранных языков в связи с единственной и максимальной целью – формированием личности на рубеже культур, а отсюда следует, что преподаватели должны знакомить обучающихся с закономерностями и результатами процесса усвоения ими новой культуры.

Аккультурация как стратегия обучения иностранному языку помогает обучающимся лучше осознавать практическую и жизненную перспективу овладения им. Она содействует формированию социокультурной компетенции, то есть овладению системой представлений об основных национальных традициях, обычаях и реалиях страны изучаемого языка, системой навыков и умений осуществлять свое речевое поведение в соответствии с этими знаниями.

Процесс аккультурации складывается из трех этапов. На первом этапе закрепляются уже имеющиеся позитивные сведения о стране изучаемого языка. На втором – существенно увеличивается запас данных знаний. На третьем этапе устраняются так называемые «стереотипы сознания» и формируется позитивное отношение к стране и народу-носителю изучаемого языка.

Содержание обучения иностранному языку может быть представлено такими компонентами социокультурной компетенции, как: 1) знания определенного минимума безэквивалентной и фоновой лексики, собственных имен, средств афористичности изучаемого языка; 2) знание базового минимума национальной культуры в пределах отобранных тем; 3) владение минимумом этикетно-узуальных форм речи; 4) владение навыками и умениями речевого и неречевого поведения носителей изучаемого языка в стандартных ситуациях общения.

ОСНОВИ СОЦІОКУЛЬТУРНОГО ПІДХОДУ ДО ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ СТУДЕНТАМ ВНЗ

Олеся Лубянова

Національний технічний університет України «КПІ»

Поняття «соціокультурна компетенція» виникло на основі синтезу таких понять, як соціолінгвістична та лінгвокраїнознавча компетенції, культурна грамотність, культурний аспект, мовна особистість, картина світу та ін. У соціокультурній компетенції виділяють соціальні контекстуальні

фактори, фактори стилістичної правильності, культурні фактори та невербальні комунікативні фактори. Ігнорування будь-якого з них у викладанні іноземної мови студентам ВНЗ може призвести до труднощів нерозуміння у майбутньому під час реального спілкування з носіями цієї іноземної мови.

Оскільки без знання культурних контекстів студентам важко ефективно спілкуватися з членами нового лінгвокультурного середовища, формування відповідної соціокультурної компетенції розглядається сучасною методикою викладання іноземних мов як невід'ємний компонент цього процесу. Це зовсім не означає прийняття студентами іншої ідентичності. Це лише означає знання ними факторів, які впливають на спілкування – знання правил міжособистісної комунікації, норм поведінки, цінностей, які існують у певній культурі, особливо тих, що втілені у мові, яка вивчається.

Складні взаємовідносини між мовою і культурою вивчає лінгвокультурна дидактика, заснована російськими вченими [2, с.38]. Згідно з нею, кожна мова передає соціокультурні значення. Тому у процесі навчання іноземної мови, викладач має робити наголос на культурно специфічних значеннях, що містяться у певній мовній системі, та надавати можливість студентам використовувати набуту інформацію під час спілкування. Як результат, іноземна мова стає важливим каналом формування соціокультурної компетенції.

Прибічники лінгвокультурної дидактики показали, що вплив культурної специфіки можна знайти на всіх лінгвістичних рівнях. Так, на фонетичному рівні вимова й інтонація допомагають відрізнити американця від англійця або австралійця, офісного працівника від робітника фізичної праці. Фонетичний профіль людини, що розмовляє англійською, може розповісти нам про її національність, територіальну або етнічну приналежність, соціальний статус, професію, рівень освіти тощо. На лексико-граматичному рівні розбіжності у вираженні об'єктивної реальності, видатний російський психолог П.Я. Гальперін показує «мовну свідомість» як відображення дійсності народом, який розмовляє даною мовою [2, с.40]. Такий специфічний мовний спосіб відображення дійсності може проявлятися і в структурі висловлювання, і у мовних засобах (лексичних, граматичних, стилістичних), які використовуються для вираження одного й того ж факту, що є наслідком погляду на цей факт з різних точок зору, притаманних різним культурам.

Формування соціокультурної компетенції студентів ВНЗ відбувається на двох рівнях: 1) на інформаційному рівні (щодо фактів культури, етикету, звичаїв, традицій, засобів невербальної комунікації, системи освіти, соціальних установ, країнознавства, особливостей менталітету, міжособистісних відносин, норм поведінки тощо), найважливішу роль в цьому відіграють автентичні, у тому числі лінгвокраїнознавчі матеріали; 2) на соціолінгвістичному рівні, який визначає вивчення іноземної мови як оволодіння відповідними мовними засобами та користування мовою в різних соціальних ситуаціях. При цьому, проектування мовного парасередовища передбачає моделювання всіх елементів культури.

Необхідним компонентом у процесі оволодіння культурою є активність студента, який вивчає мову та не просто пасивно сприймає запропоновану інформацію, а й навчається знаходити її, виконуючи конкретні творчі завдання (Л.С. Інякіна, М.О. Фаєнова), де необхідною ланкою цього процесу виступає постійне співставлення реалій і норм іншомовної та рідної культури й мови (Г.В.Біла) [4, с.5].

Чимало зарубіжних і вітчизняних вчених (В.В. Сафонова, Н.Ф. Бориско) звертають увагу на те, що здібності і вміння брати участь в іншомовній міжкультурній комунікації не розвиваються у студентів під час вивчення іноземної мови поза країною, де говорять цією мовою, автоматично, тільки завдяки презентації чужої мови і культури. Успіх у міжкультурному спілкуванні залежить, на думку О.Б. Тарнопольського, Л.С. Дімової та Н.Ф. Бориско, від декількох умов:

- 1) психологічної готовності студентів до міжкультурного спілкування;
- 2) володіння комунікантами, спільним «репертуаром», який утворюється мовним, соціальним і культурно-змістовим аспектами спілкування трьох рівнів: загальнолюдського, національно- і особистісно-специфічного [1, с.225].

Психологічна готовність студентів до здійснення «процесу акультурації» проявляється у певних соціально-психологічних якостях особистості, таких як:

- 1) здатність усвідомити власну ідентичність;
- 2) здатність до рольової дистанції або вміння індивіда абстрагуватись від власної позиції і подивитися на неї з боку;
- 3) емпатія або здатність увійти у ситуацію представника іншої культури і спробувати його зрозуміти;
- 4) відсутність страху зустрічі з «чужим», незнайомим та бажання не уникати його, а вступати з ним у контакт;
- 5) лінгвокраїнознавча, соціолінгвістична, культурознавча спостережливість і чутливість;
- 6) соціокультурна сприйнятливність до виявлення тенденцій взаємодій загальнокультурного і національного у змісті мовленнєвої поведінки;
- 7) соціокультурна неупередженість.

Ідея інтеграції компонентів культури поведінки під час вивчення іноземної мови знаходить усе більший розвиток у сучасних дослідженнях. У роботах В.В. Сафонової зроблено спробу філософського обґрунтування соціокультурного підходу до викладання іноземної мови [3, с.137]. В.П. Фурманова досліджує теорію й практику його реалізації в процесі навчання у вищій школі. В основі ідеї соціокультурного підходу до викладання мови лежить розуміння комунікації як міжкультурного спілкування, при якому мова йде не тільки й не стільки про глибокі систематизовані знання культури країни, скільки про розробку принципово нового підходу до організації викладання іноземної мови в цілому (І.І. Лейфа, В.В. Сафонова, П.В. Сисоєв).

Але якщо раніше мова йшла про повідомлення студентам певної суми знань і формування в них відповідних мовних навичок і вмінь, то в наш час більшість вчених визнають це недостатнім для продуктивного

функціонування випускника ВНЗ в міжкультурному середовищі. Таким чином, визнається необхідність корекції мети викладання іноземних мов, яка, в свою чергу, вимагає змін у змісті та методах викладання: все це в сучасних умовах має носити соціокультурний характер.

Аналіз процесу викладання іноземних мов з соціокультурних позицій свідчить, що багато авторів відмічають необхідність формування у тих, хто вивчає іноземну мову, відповідних компетенцій чи компетентності (М.В. Булигіна, В.В. Сафонова, Л.Б. Якушкіна та ін.). Вченими розглядаються поняття: «комунікативно-інтелектуальна компетенція», «лінгвістична компетенція», «комунікативна компетентність», «лінгвосоціокультурна компетенція», «культурологічна компетенція», «інтеркультурна компетенція» та «соціокультурна компетенція».

Можна зробити висновок, що за своєю сутністю соціокультурна компетентність майбутніх фахівців – це інтегративна особистісна якість, яка ґрунтується на знаннях, уміннях та досвіді, що набуваються у ВНЗ, переважно у позанавчальній діяльності, і дозволяє продуктивно взаємодіяти з представниками інших мов та культур у соціокультурному просторі.

Література:

1. Бориско Н.Ф. Теоретичні основи створення навчально-методичних комплексів для мовної міжкультурної підготовки вчителів іноземних мов (на матеріалі інтенсивного навчання німецької мови): Дис. докт. педагог. наук: 13.00.02 / Київськ. держ. лінгв. ун-т. – К., 2000. – 508 с.
2. Зимняя И. А. Ключевые компетенции – новая парадигма результата образования // Высшее образование сегодня. – 2003. – № 5. – с. 34 – 42.
3. Сафонова В.В. Изучение языков международного общения в контексте диалога культур. – Воронеж: Истоки, 1996. – 238 с.
4. Шаркова Н.Ф. Формування усно-мовленнєвої комунікативної компетенції у студентів технічних ВНЗ. <http://vuzlib.com/content/view/531/94/2>.

ФОРМИРОВАНИЕ МЕЖКУЛЬТУРНОЙ ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ КОМПЕТЕНЦИИ У СТУДЕНТОВ ТЕХНИЧЕСКИХ СПЕЦИАЛЬНОСТЕЙ

Дмитрий Матухин

Томский политехнический университет, Россия

Интеграция России в мировое сообщество привело к расширению межкультурных контактов представителей различных национальностей в социальной, экономической, общественно-политической жизни государства. Неизбежность межкультурного общения, которое представляет собой процесс коммуникативного взаимодействия между индивидами, являющимися носителями разных культур и имеющими собственный языковой код, конвенции поведения, ценностные установки, обычаи и традиции, повлекло

за собой появление терминов «межкультурное обучение» и «межкультурная компетенция» [1, с. 34].

Объективным основанием для рассмотрения межкультурной компетенции являются различия между *культурами*, которые выступают в качестве естественного барьера для межкультурного взаимодействия. Изучение культур, их особенностей и закономерностей позволяет овладеть необходимыми навыками для успешной коммуникации в различных сферах общественной жизни.

В период интеграции, когда происходит сближение различных национальных экономик, когда происходит переплетение капиталов, когда расширяются рынки сбыта, происходит поглощение и слияние компаний, управление бизнесом не возможно без знания иностранного языка. Иностраный язык становится инструментом, способным формировать в коммуникации поведенческие качества, обеспечивает адекватное речевое поведение.

Адекватное речевое поведение в профессиональной области требует от специалистов технического профиля не только системно-языковых знаний, но и знания законов, обычаев, национального менталитета представителя другой культуры. Поэтому понятие «межкультурная компетенция» рассматривается нами как способность человека анализировать ситуацию межкультурного общения и выбирать правильную модель профессионального поведения, которая соответствует ожиданиям партнеров в данном культурном контексте, при этом употребляя достаточное количество лексических единиц и освоенных приемов их использования в речевой деятельности.

Для студентов неязыковых специальностей формирование коммуникативной, социокультурной и социолингвистической компетенций в рамках межкультурной профессиональной компетенции является особенно актуальной задачей. В современных социально-экономических условиях, которые характеризуются активизацией международных контактов, расширением профессионального сотрудничества и делового партнёрства, иностранный язык является средством успешного делового межкультурного взаимодействия. Процесс профессионального взаимодействия культур, который осуществляется в рамках несовпадающих стереотипов мышления и поведения, когда необходимо соотносить языковые средства с нормами речевого поведения, учитывая реалии страны изучаемого языка, можно отнести к межкультурной профессиональной компетенции.

Чтобы достичь понимания в межкультурном общении, специалист должен не только обладать профессиональными знаниями в сфере общения, уметь осуществлять коммуникацию, но и понимать собеседника как представителя другой культуры. Естественным барьером для бесконфликтного межкультурного взаимодействия является не столько языковой барьер, сколько культурный барьер. Преодоление этого барьера, а именно формирование межкультурной профессиональной компетенции происходит на протяжении всего периода обучения иностранному языку.

Оно тесно связано с расширением профессиональных знаний будущего специалиста.

Труды многих ученых, в том числе А.И. Арнольдова, Л.И. Гришаева, В.Г. Зинченко, С.Г. Тер-Минасовой, В.П. Фурмановой и др. посвящены исследованию вопросов межкультурной коммуникации как неотъемлемой части конкурентоспособной личности, изучению проблем, связанных с разработкой методики обучения будущих специалистов, с подготовкой их к международному сотрудничеству, профессиональному общению.

Современная система образования располагает широким выбором различных способов и методов обучения профессионально ориентированной межкультурной коммуникации. Однако наиболее продуктивными среди них являются те, которые предполагают формирование межкультурной профессиональной компетенции непосредственно в функции общения, когда от студентов требуются анализ фактов, сопоставление данных, диагностика конкретных ситуаций межкультурного общения. К таким методам относятся метод дискуссии, метод деловых игр, метод проектов, метод кейсов, метод интерактивного моделирования, метод симуляции. Эти методы позволяют полностью погрузиться в активное общение, прожить какое-то время в конкретных ситуациях межкультурной коммуникации. С помощью этих методов обучения партнёры по коммуникации обретают необходимые навыки общения и взаимодействия, развивают способность к гибким взаимодействиям. Кроме того, профессионально ориентированная коммуникация предполагает такие речевые действия как презентация материала, письменный и устный обмен информацией, выражение мнения, обсуждение, выработку соглашений [2, с. 108-110].

Метод интерактивного моделирования создает более естественную обстановку для совместной деятельности, организует участников для совместной деятельности, создает условия для развития более открытых отношений между участниками межкультурного общения, заставляет обращаться к прошлому опыту участников и через это оценивать практические ситуации в настоящем.

Метод ролевых игр позволяет воссоздать повторяющиеся ситуации межкультурного общения для того, чтобы пережить ситуации, связанные с нормами и ценностями других культур.

Метод кейсов помогает абстрагироваться от процесса обучения и полностью погрузиться в решение предложенной проблемы, используя профессиональные знания, учитывая языковые и поведенческие нормы другой культуры.

Метод симуляции заключается в искусственном создании ситуаций межкультурного общения. Симулятивные ситуации являются обобщенным опытом межкультурного общения всех участников процесса межкультурного обучения.

С помощью этих методов можно сравнивать две и более культуры, акцентировать внимание на трудностях межкультурного общения. Использование этих методов позволяет сформировать коммуникативную, социокультурную и социолингвистическую компетенции, которые

обеспечивают эффективность и успех профессиональной деятельности, и является значимым фактором профессионального самоопределения специалиста. Главное методическое требование к процессу обучения – организовать его в контексте будущей профессиональной деятельности студента, используя передовые методы и средства обучения.

Для выполнения успешной межкультурной профессиональной коммуникации специалисту необходима:

1. открытость к познанию чужой культуры;
2. психологический настрой на кооперацию с представителем другой культуры;
3. деловой и профессиональный подход к решению задач в процессе коммуникации;
4. самостоятельность и предприимчивость;
5. способность преодолевать стереотипы;
6. владение набором коммуникативных средств и их правильный выбор в зависимости от ситуации общения;

7. обязательное соблюдение этических норм своей и чужой культуры.

Следование этим требованиям дает возможность прогнозировать ход межкультурной коммуникации, делать соответствующие выводы, предупреждать возникновение ошибок и конфликтов в процессе межкультурного общения и добиваться желаемых результатов профессиональной деятельности.

Литература:

1. Гришаева А.И. Введение в теорию межкультурной коммуникации: учебное пособие для студентов лингв, фак. высш. учеб. заведений / Л.И. Гришаева, Л.В. Цурикова. – 4-е изд., стер. – М.: Издательский центр «Академия», 2007. – 178 с.

2. Садохин А.П. межкультурная коммуникация: Учебное пособие. М.: Альфа – М.; ИНФРА – М, 2004. – 189 с.

САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТІВ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ

Наталя Нікітіна

Національний технічний університет України «КПІ»

Система освіти України постійно знаходиться у стані пошуку та розвитку. Вона як живий незалежний організм намагається адаптуватися та прилаштуватися до соціально-культурних та економічних потреб суспільства. Система освіти та вищий навчальний заклад, зокрема, за короткий час має підготувати спеціаліста, який володіє не лише професійними навичками, а також вільно орієнтується в економічному, політичному та соціально-культурному аспектах світового суспільства.

Вивчення іноземної мови у вищих навчальних закладах складається з багатьох аспектів, це є складний та комплексний процес, який потребує багато зусиль на розробку та саме реалізацію. Нагадаємо, що вивчення іноземної мови охоплює такі види мовленнєвої діяльності як: говоріння, читання, письмо, аудіювання, переклад. Кожен з видів мовленнєвої діяльності потребує систематичного приділення часу, виконання, засвоєння та перевірки. Процес навчання складається з багатьох факторів, серед яких: аудиторні заняття, лекції, практичні заняття, семінари, лабораторні роботи. Невід'ємною частиною цього процесу є самостійна робота студентів, на яку за планом виділяється майже така ж кількість годин, як і на практичні заняття. Хоча в багатьох вищих навчальних закладах вона розглядається та сприймається доволі не серйозно.

Згідно з Положенням «Про організацію навчального процесу у вищих навчальних закладах», самостійна робота студента є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом у час, вільний від обов'язкових навчальних завдань. Крім того, самостійна робота студентів – це форма навчання, під час якої студент засвоює необхідні знання, оволодіває вмінням і навичками, навчається плановірно, систематично працювати, мислити, формує свій стиль розумової діяльності. В подальшому, студенти з навичками самостійної роботи стають більш досвідченими професіоналами, оскільки можуть аналізувати виробничі процеси, оцінювати ситуацію, робити самостійні висновки, та адекватно реагувати на проблеми, що виникають.

Професійність майбутнього спеціаліста оцінюється його теоретичними та практичними знаннями. Отримавши на практичному занятті фундаментальні теоретичні знання, студент самостійно може поглибити та покращити їх, підкріпивши практичними знаннями, та отримавши неоціненний практичний досвід. Оскільки доведено, що тільки ті знання, які студент здобув самостійно, завдяки власному досвіду, думці і дії, будуть насправді міцні.

Самостійна робота студентів забезпечується всіма навчально-методичними засобами, необхідними для вивчення конкретної навчальної дисципліни чи окремої теми: підручниками, навчальними та навчально-методичними посібниками, методичними рекомендаціями (вказівками), практикумами, конспектами лекцій, науковою літературою та періодичними виданнями. Методичне забезпечення самостійної роботи студентів повинне передбачати засоби самоконтролю (тести, контрольні завдання, питання та завдання для самоконтролю).

Самостійна робота студентів, як особлива форма та складова частина навчальної діяльності виконує певні функції. А саме: пізнавальна (визначається засвоєнням студентом систематизованих знань з дисциплін), самостійна (формування вмінь і навиків, самостійного їх оновлення і творчого застосування), прогностична (вміння студента вчасно передбачати й оцінювати як можливий результат, так і саме виконання завдання), коригуюча (вміння вчасно коригувати свою діяльність), виховна (формування самостійності як риси характеру).

Самостійна робота студентів, як складова навчального процесу має бути професійно та правильно підібрана викладачами. Вивчаючи іноземну мову, студент повинен мати можливість за допомогою завдань з самостійної роботи закріпити та поглибити знання, отримані на практичному занятті чи під час виконання домашнього завдання. Тому розробляючи завдання для самостійної роботи студентів, викладач, в першу чергу, повинен спиратись на робочі плани з практичних занять. Саме тому, якщо ви на практичному занятті проходите, наприклад, лексичну тему «наука в Україні» (Science in Ukraine), то не є припустимим давати для самостійної роботи студентам будь-які інші теми (чи то «Вищий навчальний заклад», чи «Моя майбутня спеціальність»). Самостійна робота студентів має спиратись та мати в своїй основі тематику, яка розглядається на практичних заняттях. Тому в наведеному прикладі, для самостійної роботи можна підбирати інформацію за тематикою «наука» (Origin of science, Mathematics –the language of science, etc).

Справжнім результатом самостійної роботи студентів є не пошук взагалі, а пошук шляхів розв'язання проблем, не засвоєння результатів наукового пізнання, системи знань, але й самого шляху процесу отримання цих результатів, формування пізнавальної самостійної діяльності студентів, розвитку їх творчих здібностей. Студент розвиває самосвідомість, самодисципліну, особисту відповідальність, отримує задоволення у самовдосконаленні, самопізнанні, самореалізації.

Кінцева практична мета навчання іноземної мови є соціокультурна компетенція, яка передбачає певний рівень засвоєння та володіння мовними, мовленнєвими та соціокультурними знаннями, навичками та вміннями. Зрозуміло, що підготовка матеріалу для засвоєння будь-яких мовних чи мовленнєвих навиків, за кінцеву мету повинна бути засвоєнням соціокультурної компетенції.

Самостійна робота як засіб формування іншомовної соціокультурної компетенції передбачає вивчення культури країни, мова якої вивчається, яка найбільш узагальнено може бути представлена як система зразків знань, умінь, типів поведінки, установок і переконань, а також як система матеріальних цінностей, що виробляються людським суспільством і передаються від одного покоління іншому. Отже, самостійна робота студентів, як складовий компонент всього процесу навчання, має розвивати у студента здатність використовувати знання, вміння та навички для пошуку, обробки й використання інформації в конкретній ситуації для вирішення конкретних професійних проблем у процесі використання іноземної мови.

Література:

1. Вища освіта України і болонський процес: Навчальний посібник/ За редакцією Кременя В.Г. Авторський колектив: Степко М.Ф., Болюбаш Я.Я., Шинкарук В.Д., Грубіянко В.В., Бабін І.І. – Тернопіль: ВЕЖА, 2004. – 243-320 с.
2. Козаков В.А. Самостійна робота студентів як дидактична проблема / В.А. Козаков. – К.: НМК ВО, 1990. – 62 с.

3. Сафонова В.В.Изучение языков международного общения в контексте диалога культур и цивилизаций – Воронеж: Истоки, 1996. – 238 с.

СОЦІОКУЛЬТУРНА СКЛАДОВА НАВЧАННЯ АНГЛОМОВНОЇ ПРОФЕСІЙНО ОРІЄНТОВАНОЇ ВЗАЄМОДІЇ СТУДЕНТІВ НЕМОВНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ

Ольга Павленко

Національний технічний університет України «КПІ»

В наш час зростання інтересу до міжнародної співпраці та зміна пріоритетів розвитку сучасної освіти вимагає нових поглядів на підготовку майбутніх фахівців до іншомовного спілкування. Необхідність існування в полікультурному просторі вимагає ефективного використання соціокультурних та лінгвокраїнознавчих знань.

Процес формування соціокультурної компетенції охоплює широке коло питань, серед яких актуальною залишається проблема підготовки студентів немовних спеціальностей до англомовної взаємодії. На думку Гришкової Р.О підготовка майбутніх фахівців і спеціальностей у ВНЗ в соціокультурному контексті з одного боку, передбачає формування у суб'єктів учіння толерантності до інших людей, розуміння їхніх традицій, звичок, особливостей ведення бізнесу, національних цінностей тощо. З іншого боку, такі знання сприяють формуванню у студентів стійкого позитивного ставлення до іншомовної культури та вивчення іноземної мови. Водночас вивчення чужої мови і культури сприяє формуванню національної самосвідомості студента [1, с. 10].

За визначенням В.В.Сафонові, соціокультурна компетенція складається з трьох блоків знань:

- лінгвокраїнознавства: знання лексичних одиниць з їх національною семантикою та вміння застосовувати їх у ситуаціях міжкультурного спілкування;
- соціально-психологічних знань: володіння соціокультурно-зумовленими сценаріями, національно-специфічними моделями поведінки з використанням комунікативної техніки, прийнятої в даній культурі;
- культурологічних знань: знань соціокультурного, історико-культурного, етнокультурного фону та вміння їх використовувати для взаєморозуміння з носіями даної культури [2, с. 48].

Слід зазначити, що сформованість соціокультурної компетенції під час англомовної взаємодії не обмежується лише знаннями: для практичного використання отриманих знань необхідно формувати у студентів навички комунікативної поведінки у відповідних ситуаціях академічного, професійного та повсякденного спілкування. Стандарти комунікативної поведінки незалежно від ситуації спілкування передбачають міжособистісну комунікацію в межах соціального життя комунікантів, метою якої, зазвичай, є поширення інформації. Причому, у процесі іншомовної взаємодії, в нашому випадку, англомовної, створюються спеціальні сфери соціокультурної

взаємодії, які є складовими соціокультурної компетенції комуніканта. Так, сфера професійної взаємодії включає в себе як загальні засади поняття соціокультурної взаємодії, так і ті, що є характерними тільки для цієї сфери спілкування (бізнес етика, комунікативні техніки та стратегії впливу, фонові зв'язки з професійних питань тощо), що і буде відрізняти сфери соціокультурної взаємодії.

Ми розглядаємо *англомовну професійно орієнтовану взаємодію* як цілісну взаємопов'язану систему компонентів, яка є особливою формою міжособистісної комунікації і має на меті обмін інформацією у діловій, виробничій, професійній, науковій та інших сферах людської діяльності. Причому, це поняття включає в себе такі види взаємодії як усна (діалогічна та монологічна) та письмова, а також охоплює всі види професійної діяльності. Очевидним є те, що, навчання англомовній професійно орієнтованій взаємодії є неможливим без формування у студентів навичок професійно орієнтованої соціокультурної взаємодії.

Серед розмаїття сучасних методик навчання, на нашу думку, найефективнішою є проектна технологія навчання. Проектна технологія навчає соціальній взаємодії (як в межах окремого навчального проекту, так і в межах реальної професійної взаємодії). Навчання англомовної професійної взаємодії за методом проектів ефективно забезпечує змістову наповненість взаємодії в рамках професійної тематики, відповідність єдиній комунікативній цілі, правильну оформленість з мовної точки зору та динамічність.

Цінністю проектної технології є те, що вона, через діяльнісний підхід, допомагає особистості у становленні її як активного соціокультурного діяча; виступає інтегруючим фактором (поєднуючи особистий досвід діяльності, професійні знання, досвід спілкування і т.д.) на шляху входження майбутнього фахівця до загального соціокультурного середовища.

Таким чином, можемо зробити висновок, що складові англомовної професійно орієнтованої взаємодії тісно корелюються з соціокультурною взаємодією. Крім того, формування соціокультурної компетенції в рамках навчання за проектною технологією забезпечує високий рівень автономії студентів, дозволяє оптимізувати процес навчання та сформуванню позитивне ставлення до іншої культури.

Література:

1. Гришкова Р.О. Формування іншомовної соціокультурної компетенції студентів нефілологічних спеціальностей : Монографія. – Миколаїв : Вид-во МДГУ ім. Петра Могили, 2007. – 424 с.
2. Сафонова В.В. Социокультурный подход к обучению иностранному языку как специальности : Дисс. ... д-ра пед.наук. – М., 1992. – 528 с.

РОЗВИТОК ТА ПЕРСПЕКТИВИ ФОРМУВАННЯ СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ У СТУДЕНТІВ ВНЗ УКРАЇНИ

Дмитро Приходько

Національний технічний університет України «КПІ»

Проблема міжкультурних відносин завжди була дуже важливою в реалізації гармонійних відносин між державами, міжнародними інституціями, народами, націями, представниками яких є люди різних професій, мов і культур. До числа беззаперечних фактів у визначенні сучасного світу як глобального належить факт зростаючої взаємозалежності країн і народів, переплетення їх історій, вплив зовнішніх факторів на внутрішній національний розвиток, поступове формування в певних вимірах єдиного економічного, інформаційного, науково-технічного, освітнього та інших просторів. Глобалізація сприяє плюралізму, поєднанню різних елементів, вибору і надає нових можливостей. Вона також пропонує потужні можливості для людей, що мислять на міжнародному рівні, чітко висловлюють свої погляди і мають намір зіграти ключову роль у формуванні щасливого майбутнього для всіх [1, с. 119].

За період незалежності наша країна відбулася як суб'єкт міжнародного права, активний член міжнародного співтовариства, який дотримується політики миру, співробітництва і без'ядерного статусу. Молода українська держава активно виявляє себе на міжнародній арені, є членом регіональних організацій і веде роботу щодо прискорення інтеграції України в Європейський Союз.

Наші сьогоденні студенти – це майбутні дипломати, економісти, менеджери, працівники правоохоронних органів, державні службовці тощо, які, крім суто професійних знань, повинні розуміти загально визнані принципи міжкультурних відносин, і ці знання зробиють можливим полегшення умов комунікації з представниками різних культур, розуміння відповідних наборів цінностей, притаманних кожній культурі, норм і моделей поведінки, якими одна культура відрізняється від іншої. У наші дні завдання вищих навчальних закладів – підготовка не лише спеціалістів, а й людей, які зможуть почуватися впевнено у світі безперестанних технологічних змін і переворотів, у світі, де достатньо часто доведеться стикатися з ситуаціями вибору та прийняття рішень, що торкаються життєвих інтересів як самих людей, так і багатьох інших. Таким чином, у сучасному суспільстві у вищій освіті дві ролі: перша – традиційна, пов'язана з підготовкою спеціалістів, друга – гуманітарна, пов'язана з розвитком людської особистості [2, с. 89]. Людина навчається, оволодіває знаннями, здобуває професію, щоб навчитися жити в суспільстві, поруч з іншими людьми, оскільки діяльність людини виключно рідко буває індивідуальною.

Зміни у структурі міжнародних відносин сприяли переосмисленню мети вивчення іноземних мов, формуванню додаткової мотивації до оволодіння англійською мовою як засобом міжнародного спілкування.

Відповідні зміни відбулися і в лінгвістичних та соціально-психологічних концепціях, що лежали в основі навчання англійської мови. Якщо раніше метою лінгвістів було описати правила застосування мовних структур, тобто граматику мови, то завдяки новому зацікавленню іноземними мовами увага перемістилася від дослідження особливостей літературної мови до вивчення мови, що використовується в реальному повсякденному спілкуванні.

Виділення іноземної мови як освітньої галузі вимагає ретельної розробки дидактичних і методичних принципів навчання іншомовної компетенції. У той же час нові суспільні вимоги щодо володіння англійською мовою як засобом міжкультурного спілкування сприяли розробці специфічних методичних принципів (інтерактивності, інтеграції, мовленнєво-мисленнєвої активності, контекстуалізації), що лежать в основі як навчання іншомовної компетенції взагалі, так і формування соціокультурної компетенції з іноземної мови. Свідоме й цілеспрямоване впровадження цих принципів у практику формування соціокультурної компетенції в процесі оволодіння іншомовним спілкуванням має сприяти поєднанню мовної обізнаності з практичним володінням мовленнєвою діяльністю у відповідних ситуаціях спілкування.

Процес формування соціокультурної компетенції з іноземної мови у студентів вищих навчальних закладів має свої специфічні особливості і тому потребує окремих досліджень щодо методичних принципів, змісту, структури та функцій системи реалізації даного процесу. Однак, зважаючи на глобалізаційні та міграційні процеси й залучення все більшої кількості спеціалістів – випускників університетів до налагодження міжнародних зв'язків, це питання не може вважатись вичерпаним.

У своєму дослідженні П.В. Сисоєв звертається до розширення соціокультурного простору студентів, вважаючи, що навчання культури країни, мова якої вивчається, “може створити сприятливі умови для культурного самовизначення особистості, якщо воно відбуватиметься за принципом розширення кола типів і видів культур, від близьких і знайомих студенту до більш віддалених і невідомих” [3, с. 136]. Автор висловлює думку, що вивчаючи і спостерігаючи подібності між культурами і спільнотами рідної та іноземної мови, студенти зможуть розширити свій міжкультурний простір і будуть сприймати своїх однолітків із країни мови, що вивчається не як “інших” та “чужих”, а як сучасників і співгромадян єдиного світу, об'єднаних спільними цінностями, інтересами, професійною діяльністю, проблемами та шляхами їх вирішення [3, с. 137].

Глибокі перетворення системи освіти України змушують шукати нових та якісних підходів до навчання іноземних мов у вищих навчальних закладах. Кінцевою метою навчання іноземної мови є оволодіння студентами на високому рівні професійними комунікативними навичками спілкування іноземною мовою. Спілкування за своїм змістом не є самотійним, адже воно покликано обслуговувати решту видів людської діяльності [4, с. 48].

Формування соціокультурної компетенції є важливим компонентом процесу навчання іноземної мови, тому що використання фонових знань у процесі спілкування є суттєвим. Практична мета оволодіння іноземною

мовою полягає у формуванні спроможності суб'єкта навчання застосувати мову в реальних життєвих і професійних ситуаціях.

Література:

1. Максбурні, Г. Глобалізація: нова парадигма політики вищої освіти / Грант Максбурні // Вища школа. – 2001. – № 1. – С. 104–119.
2. Зюзіна, Т. Науки про культуру та мистецтво в структурі гуманітарної університетської освіти: аналіз зарубіжних тенденцій / Т. Зюзіна // Вища школа. – 2005. – № 5. – С. 89–103.
3. Сысоев П.В. Концепция языкового поликультурного образования (на примере культурологи США) : дис. ... докт. пед. наук: 13.00.02 / П.В. Сысоев. – М., 2004. – 546 с.
4. Леонтьев А.А. Язык, речь, речевая деятельность / А.А. Леонтьев. – М. : Просвещение, 1969. – 214 с.

СОЦІОКУЛЬТУРНА ОСВІТА СТУДЕНТІВ ЯК ПІДГОТОВКА ДО МІЖКУЛЬТУРНОГО СПІЛКУВАННЯ

Наталія Саєнко

Національний технічний університет України «КПІ»

В Загальноєвропейських Рекомендаціях з мовної освіти соціолінгвістичний компонент вважається основою процесу міжкультурного спілкування, навіть тоді, коли його учасники не усвідомлюють впливу різноманітних соціальних конвенцій, а саме: правил ввічливості, норм, які регулюють стосунки між поколіннями, статями, класами та соціальними групами, лінгвістичні кодифікації деяких основних ритуалів у житті суспільства. Таке розуміння міжкультурної взаємодії висуває на передній план необхідність розвитку у майбутніх фахівців різних галузей здібностей виражати і розуміти словосполучення і речення такої форми і значення, які притаманні даному соціолінгвістичному контексту ілюктивного акту комунікації, тобто враховувати в актах спілкування особливості країни, культури, історії народу, мова якого вивчається як іноземна в університетському курсі.

Особливість навчання англійської мови для професійного спілкування на немовних факультетах полягає в тому, що за відсутності лекційного курсу “Країнознавство” (який в зарубіжних університетах частіше називається “Цивілізація”) завдання введення культурологічних аспектів в поле лінгводидактики має вирішуватися в рамках практичного заняття з англійської мови.

Для кафедр іноземних мов це означає, з одного боку, коректування змісту навчання, а з іншого – вибір адекватних методів навчання і форм контролю. Сучасний підхід до залучення студентів до культурологічних масивів інформації базується на антропоцентричному та ергономічному підходах до мови, що передбачає висування на перший план

лінгвокогнитивного рівня особистості, яка є головним соціальним агентом в усіх сферах людської діяльності всередині національного соціуму і у форматі міжнаціональної спільноти. Формування соціолінгвістичної компетенції передбачає перш за все опанування лінгвістичними маркерами соціальних стосунків, які залежать в більшості мов від таких характеристик, як соціальний статус комунікантів, близькість стосунків і реєстр мовлення. Такі чинники мають бути враховані під час навчання формалізованих мовленнєвих структур: вживання та вибір привітань, вживання та вибір форм звертання, правила вступу до розмови, вживання та вибір вигуків. Особливою етнічною забарвленістю характеризуються мовні характеристики правил ввічливості, серед яких зазвичай розрізняють “позитивну” ввічливість, “негативну” ввічливість, неввічливість або навмисне ігнорування правил ввічливості. Важливим компонентом лінгвістичного аспекту соціокультурної компетенції вважаються вирази народної мудрості – прислів’я, ідіоматичні звороти, знайомі цитування, вираження, вірування у передбачення погоди, у прикмети та ін., на які часто посилаються, які часто обігрують, особливо у назвах. Реєстр мовлення у навчанні іноземної мови частіше проявляється у різних рівнях формальності мовно-композиційних форм, серед яких частіше розрізняють: офіційний, формальний, нейтральний, неформальний, фамільярний, інтимний, з яких у навчанні іноземної мови для професійного спілкування використовуються перші чотири [1].

У розгляді структури і змісту соціокультурної компетенції у вітчизняній методиці одним з найбільш продуктивним вважається підхід, згідно з яким іншомовна мовленнєва діяльність трактується як проблема слова через архетип культури з переходом універсалій в світ інших інваріантних структур та іншого поля культури [2]. Особливого значення в цьому сенсі набуває специфічне трактування поняття “національний менталітет” і його вплив на процес гуманізації навчання іноземної мови як діалогу двох культур. Структурно соціокультурна компетенція може розглядатися як сукупність вмій сприймати та використовувати інформацію лінгвокраїнознавчого, соціоетнологічного та культурологічного характеру. На лінгвістичному рівні з метою навчання така інформація екстраполюється у три групи навчально-мовленнєвих одиниць: а) лінгвокраїнознавчі реалії – топоніми, антропоніми, етнографічні реалії, суспільно-політичні реалії; б) формули мовленнєвого етикету, що виражають комунікативні наміри і формули мовленнєвого етикету для організації та проведення дискусії; в) факти та явища національної культури як завершені культурні пласти: звичаї і традиції, гумор, рекламна продукція та засоби масової інформації, графіті, написані на одязі, висловлювання-кліше по телебаченню, таблички на робочих місцях та постери тощо. Важливим аспектом у визначенні мети та змісту навчання міжкультурного спілкування є чітке окреслення позамовного компонента змісту навчання, до якого відносяться сфери спілкування, типові комунікативні ситуації, соціально-комунікативні ролі та комунікативні наміри. В основі виділення позамовного компонента змісту навчання лежить аналіз і виокремлення навчальних і професійних потреб, які найбільше забезпечують адекватну мовленнєву поведінку студентів у їх майбутній

професійній діяльності. Для визначення основних потреб випускників немовних факультетів застосовується анкетування потенційних працедавців, адміністрації вищих навчальних закладів, молодих спеціалістів, студентів.

За основу визначення місця соціокультурного компонента англійської мови в системі навчання іноземної мови на технічних факультетах має братися лінгводидактична теорія інформаційного запасу (тобто інтелектуальна, прагматична, емоційна інформація та евристичні знання). Інформаційним запасом вважають обсяг інформації, що асоціюється комунікантами з деяким мовним знаком чи позначеним ним об'єктом дійсності. Кількість інформації, що асоціюється різними комунікантами не однакова і може розділятися на п'ять ступенів інформаційного запасу, при чому найвищий V ступінь наявний лише у носіїв мови. Методичні дослідження [2] довели, що формування соціокультурної компетенції з інформаційним запасом на рівні III – IV може включатися до загальної мети розвитку іншомовної комунікативної компетенції студентів технічних спеціальностей, оскільки саме III – IV ступені інформаційного запасу дають цілісну систему уявлень про національні країни вивчуваної мови, соціальні норми мовленнєвої та немовленнєвої поведінки співбесідників.

Таким чином соціокультурний підхід до навчання іноземних мов на немовних факультетах являє собою культурознавчий підхід, до основних положень якого в методиці відносять такі [3, с.63]:

1) впровадження відповідної моделі навчання іноземних мов на підставі попереднього вивчення соціокультурного контексту опанування нерідними мовами у певній країні та у певному національному середовищі з урахуванням кроскультурного впливу інших цивілізацій та цивілізаційних пластів;

2) переосмислення соціокультурних функцій викладача іноземних мов в умовах постійного розширення і поглиблення сфер міжкультурної комунікації в сучасному світі; реформування мовної бікультурної освіти шляхом її глобалізації та європеїзації, гуманізації, екологізації та культурознавчої соціологізації;

3) здійснення мовної підготовки студентства як елемента багатоаспектної соціокультурної освіти для розширення кола людей, які спроможні виконувати функції суб'єктів діалогу культур;

4) реалізація завдань соціокультурної освіти шляхом формування іншомовно-мовленнєвої соціокультурної компетенції з її відповідним градуванням на загальнокультурну, країнознавчу, лінгвокраїнознавчу і соціокультурну компетенцію, яка дозволить орієнтуватися в соціокультурних маркерах автентичного мовного середовища, прогнозувати можливі перешкоди в умовах міжкультурного спілкування і засоби їх подолання;

5) надання методичних пріоритетів у соціокультурній освіті засобами іноземної мови ієрархічній системі проблемних соціокультурних завдань: пізнавально-пошуковим і пізнавально-дослідницьким завданням, комунікативним і комунікативно-пізнавальним рольовим іграм, пізнавально-

дослідницьким навчальним проектам, навчальним дискусіям тощо;
б) розробка різноманітних форматів реалізації соціокультурної освіти засобами іноземної мови.

Література:

1. Сасенко Н.С. Теоретичні основи розвитку у студентів іншомовної соціокультурної компетенції – Вісник НТУУ “КПІ” Філософія. Психологія. Педагогіка № 2 (20)/ 2007. – К., Політехніка”, 2007. – С. 129-139.
2. Топалова В.М. Формування соціокультурної компетенції студентів технічного вузу (на матеріалі англійської мови). Автореферат дис...канд. пед наук за спеціальністю 13.00.02. – К., 1998. –17 с.
3. Сафонова В.В. Изучение языков международного общения в контексте диалога культур и цивилизаций. – Воронеж: ИСТОКИ, 1996. – 237 с.

ФОРМУВАННЯ СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ У СТУДЕНТІВ ВНЗ

Алла Сарієва

Національний технічний університет України «КПІ»

Україна початку ХХІ століття перебуває на етапі трансформації суспільного розвитку й радикальних перетворень у сфері освіти. За умови трансформації українського суспільства і формування нової парадигми освіти – особистісно орієнтованого навчання основ наук підвищується роль іноземної мови як джерела знань про країну та світ і її статус як навчального предмета, головну мету якого визначає здатність студентів до міжкультурного спілкування, сформованість у них комунікативної компетенції та її важливого складника – соціокультурної компетенції, достатніх для здійснення міжкультурного спілкування засобами іноземної мови.

Одним із пріоритетних завдань навчання іноземних мов визнається формування у студентів соціокультурної компетенції, що передбачає наявність знань про національно-культурні особливості країни, мова якої вивчається, про норми мовленнєвої та немовленнєвої поведінки її носіїв і вміння будувати свою поведінку відповідно до цих особливостей і норм. Тим самим сучасна концепція мовної освіти робить важливий акцент на необхідності не обмежувати вивчення іноземної мови її вербальним кодом, а формувати у свідомості студента «картину світу», притаманну носієві цієї мови як представникові певної культури й певного соціуму.

Соціокультурна компетенція – це вміння і готовність застосовувати сукупність соціолінгвістичних, соціопсихологічних, країнознавчих та міжкультурних знань для досягнення порозуміння між особами або групами, які є представниками різних соціумів, мовними засобами та в межах соціокультурного контексту однієї із сторін (Амеліна С.М., Аззоліні Л.С.). Слід наголосити, що ця компетенція насамперед сприяє розумінню спільного

й відмінного між культурами, допомагає розпізнавати упередження та позбавлятися їх, сприяти толерантності, створювати основи для міжкультурних обмінів і допомагати діяти свідомо й відповідально як у власному суспільстві, так і в аспекті міжнародних зв'язків. Вона також сприяє формуванню цінностей і норм поведінки, які посилюють прагнення і здатність до відповідальності за особисту діяльність (інтерес до інших, здатність до проникнення та емпатії, сміливість у висловленні власної думки, готовність брати на себе відповідальність, здатність до співпраці).

Мова, виступаючи найважливішим засобом актуалізації і функціонування людської культури, з одного боку, за допомогою лексико-граматичної форми фіксує і зберігає різні культурні феномени, а з іншого, сприяє їх трансляції, передачі, діалогу з носіями культури.

Соціокультурний компонент змісту навчання іноземної мови має трактуватись як система знань, вмінь і навичок, оволодіння якими забезпечує розвиток іншомовної соціокультурної компетенції студентів, формування світогляду, моралі і поведінки, підготовку до суспільного життя в багатокультурному суспільстві.

Зважаючи на провідний принцип навчання іноземної мови – принцип комунікативності, процес навчання будується як процес реальної комунікації, розв'язуючу проблему створення природно-вмотивованих комунікативних вправ на культурологічному матеріалі двома шляхами:

1) мовний і мовленнєвий матеріал вправ має бути організований і поданий таким чином, щоб він викликав мовленнєву реакцію студентів, процес виникнення якої мав би для них завдання певного ступеня складності з точки зору змісту і вибір змісту висловлювання повністю залежав би від ініціатив мовців;

2) необхідно знайти такі формулювання самих завдань до вправ, які б якнайточніше імітували процес природної комунікації.

Основним принципом оновлення змісту навчання іноземної мови сьогодні є наповнення соціокультурного компонента елементами або рисами міжкультурного підходу. Особливістю розвитку соціокультурного компонента змісту навчання іноземної мови на сучасному етапі є порівняння явищ, властивих двом і більше культурам, а саме: культурі рідного народу студента та культурі народу – носія мови, що вивчається. Окрім того, слід звернути увагу на такий чинник, як етнічна неоднорідність суспільства, в якому живе студент, та країни, мова якої вивчається. При такому підході національна ідентичність студента не заперечується, а наголошується, оскільки в процесі порівняння відбувається заповнення культурних прогалів.

До аналізу особливостей формування соціокультурної компетенції було застосовано системний підхід і, відповідно, вона розглядалась як своєрідна цілісна система взаємопов'язаних компонентів, а саме:

- країнознавча компетенція – знання про народ-носія мови, національний характер, суспільно-державний устрій, здобутки у галузі освіти, культури, особливості побуту, традиції, звичаї;

- лінгвокраїнознавча компетенція – здатність сприймати мову в її культурноносній функції, з національно-культурними особливостями.

Включає знання мовних одиниць, у тому числі з національно-культурним компонентом семантики, і вміння використовувати їх відповідно до соціально-мовленнєвих ситуацій;

- соціолінгвістична компетенція – знання особливостей національного мовленнєвого етикету і невербальної поведінки та навички врахування їх у реальних життєвих ситуаціях, здатність організувати мовленнєве спілкування відповідно до комунікативної ситуації, соціальних норм поведінки та соціального статусу учасників комунікації.

Усі компоненти соціокультурної компетенції взаємопов'язані через поняття культурного та соціального контекстів і оволодіння ними має відбуватися комплексно. Якщо контекст культури передбачає знання реалій, загальних для всього народу-носія, то соціальний контекст - це знання конкретних соціальних умов спілкування, прийнятих у країні, мова якої вивчається. Відтак соціокультурна компетенція є вмінням людини усвідомлено враховувати знання соціального і культурного контекстів країни у процесі іншомовного спілкування.

Таким чином, вивчення іноземної мови повинно відображати якомога точніше соціальні, економічні та культурні реалії країни мови, що вивчається. Навчання іноземним мовам має бути пристосованим до можливості спілкування і використання будь-якої іноземної мови як робочого інструменту, який використовується на кожному кроці і без якого не може функціонувати будь-яке спілкування. А вивчення іноземної мови, як відомо з давніх-давен, не лише збагачує кожную особистість, розширюючи її кругозір, а й підкреслює її індивідуальність та є передавачем інформації як про себе, так само і передавачем будь-якої різносторонньої інформації, проте вже за допомогою засобів іноземної мови.

Важливою умовою процесу формування соціокультурної компетенції є забезпечення студентів не тільки знаннями, але й формування в них відповідних умінь і навичок використовувати набуті знання у практичній діяльності.

З вищесказаного можна зробити такі висновки. Соціокультурна компетенція – це інтегративне утворення, яке включає: країнознавчі, лінгвокраїнознавчі, соціолінгвістичні знання, вміння та навички співвідносити мовні засоби з метою та умовами спілкування; вміння організувати мовленнєве спілкування відповідно до соціальних норм поведінки, прийнятих у носіїв мови; вміння використовувати мовні засоби відповідно до національно обумовлених особливостей їх вживання. Також було зроблено наголос на те, що дуже важливо забезпечити студентів не тільки теоретичними знаннями, але й сформувані в них вміння застосовувати ці знання на практиці.

Література:

1. Амеліна С.М., Аззоліні Л.С. та ін. Рамкова програма з німецької мови для професійного спілкування для вищих навчальних закладів України. – К.: Гете-Інститут / Ленвіт, 2006. – 90 с.

2. Актуальные проблемы языкознания и методики обучения иностранным языкам / Под ред. Н.М. Малкина – Воронеж, 2000. – 258 с.
3. Иностранные языки и межкультурная коммуникация / Под ред. А.Ф. Зиновьева. – М., 2001. – 132 с.
4. Пассов Е.И. Теоретические основы обучения иноязычному говорению. – Воронеж, 1983. – 149с.

ЯЗЫКОВОЕ ОКРУЖЕНИЕ В АСПЕКТЕ ОБУЧЕНИЯ ИНОСТРАННЫМ ЯЗЫКАМ

Ирина Свирепчук

Национальный технический университет Украины «КПИ»

Особенностью процесса обучения иностранным языкам студентов вузов является отсутствие жизненно необходимого иноязычного окружения. Известно, что некоторые люди, попадая в ту или иную страну, довольно быстро овладевают умениями говорения на иностранном языке и коммуникации с носителями языка, не зная при этом его грамматики. Языковые нормы иноязычной речи усваиваются ими не в виде осознаваемых правил языка, а чисто интуитивно, то есть человек обучается практически владеть иностранным языком, не зная этих норм, а лишь чувствуя их. При наличии жизненно необходимой потребности в изучаемом языке в условиях полного иноязычного окружения, люди овладевают необходимым минимумом иностранных слов и выражений, позволяющих им общаться с носителями языка и решать свои повседневные и деловые вопросы. При этом чаще всего они осваивают новый для них язык путем «проб и ошибок».

Одной из задач профессионально-ориентированного обучения иностранному языку будущих специалистов является исключение возможных ошибок. А это, в свою очередь, требует создания для обучающихся языкового окружения. При отсутствии полного языкового окружения создается нечто похожее и близкое к нему, так называемое относительное (или искусственное) языковое окружение. С этой целью занятия по иностранному языку преподаватель проводит сначала с опорой на родной язык, а затем постепенно переходит только на изучаемый студентами язык, по мере увеличения объема их знаний и умений. При этом с первых уроков студент слышит и говорит на языке, который желает выучить и понимать, а преподаватель не дает возможности учащемуся «утонуть» в потоке новых для него слов и фраз на иностранном языке. Таким образом, способность понимания речи на иностранном языке развивается в аудитории с самого первого урока. Ввиду того, что на занятиях студенты чаще всего слышат речь, в основном, только своего преподавателя, то она (речь) должна быть по возможности образцовой в языковом отношении и в то же время вполне доступной для восприятия и понимания ее обучающимися. А чтобы студенты действительно сосредоточились на смысловом содержании иноязычной речи, это содержание должно быть всегда новым для них и

інтересним. В умовах відсутності життєво необхідного мовного середовища поглиблення в мовне середовище повинно здійснюватися поступово і доставляти учасникам певне задоволення. Важливо також, щоб на заняттях по іноземній мові при використанні професійно – орієнтованої технології була створена природна ситуація, сприятлива ефективному і якісному навчанню цього предмету.

СОЦІОКУЛЬТУРНА КОМПЕТЕНЦІЯ У КОНТЕКСТІ ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КУЛЬТУРИ СТУДЕНТІВ

Ірина Сидоренко

Національний технічний університет України «КПІ»

Інтеграція нашої країни у світовий освітній простір зумовлює нове бачення основної мети вивчення іноземних мов у вищих навчальних закладах. В сучасних умовах на передній план виступає їхня культурологічна функція, оскільки мова – це не тільки джерело комунікативної діяльності, але й ефективний інструмент пізнання та самовираження людини. Сьогодні іноземна мова розглядається не тільки як можливість зрозуміти носія іншої мови, людину, що належить до іншої культури, сповідує інші ідеали, веде інший спосіб життя, а й засіб самореалізації, морально-етичного розвитку індивіда та всього суспільства в цілому.

Іноземна освіта зазнає змін, які пов'язані з оновленням навчальних програм, змісту навчально-дидактичних матеріалів, підручників, організації навчального процесу, зі створенням нових освітніх стандартів, забезпеченням студентів не тільки теоретичними знаннями, але й формуванням в них відповідних умінь і навичок використовувати набуті знання у практичній діяльності. Це стає можливим за умови сформованості, зокрема, комунікативної компетенції, яка сприяє вмілому використанню мови залежно від конкретної ситуації, забезпечує вмінням виробляти власну точку зору, розвивати креативне та критичне мислення.

Основна мета навчання іноземної мови може бути досягнута тільки за умови виховання комунікативно активної особи, здатної забезпечити адекватне міжкультурне спілкування. Саме з її допомогою реалізується готовність сприяти налагодженню міжкультурних зв'язків, представляти країну на рівні міжкультурного діалогу, відноситись з належною повагою до духовних та моральних цінностей інших культур. Знання, отримані в ході вивчення мови іншої країни, дають розуміння спільного й відмінного між різними світоглядами, допомагають розпізнавати упередження та позбавлятися їх, сприяють толерантності, допомагають діяти свідомо й відповідально як у власному суспільстві, так і в аспекті міжнародної співпраці.

Тим самим сучасна концепція мовної освіти робить важливий акцент на необхідності не обмежувати вивчення іноземної мови її вербальним

кодом, а формувати у свідомості студента «картину світу», притаманну носієві цієї мови як представникові певної культури й певного соціуму. Таке розуміння комунікативної компетенції передбачає якнайширше використання у процесі навчання іноземних мов автентичної інформації, багатой на фактичний матеріал, що безпосередньо стосується країни, мова якої вивчається. А це, в свою чергу, має забезпечувати стійкий пізнавальний інтерес до предмета та ефективно формування соціокультурної компетенції, яка передбачає наявність знань про національно-культурні особливості країни, мова якої вивчається, про норми мовленнєвої та немовленнєвої поведінки її носіїв і вміння будувати свою поведінку відповідно до цих особливостей і норм.

Соціокультурну компетенцію можна розглядати як своєрідну цілісну систему взаємопов'язаних компонентів, а саме:

- *країнознавча компетенція* – знання про суспільно-державний устрій, національний характер, здобутки у галузі освіти, культури, особливості побуту, традиції, звичаї;

- *лінгвокраїнознавча компетенція* – здатність сприймати мову в її культурноносній функції, з національно-культурними особливостями. Сюди можемо віднести комунікативні вміння, які враховують культурно-соціальні аспекти спілкування, та мовленнєві вміння і навички (аудіювання, говоріння, читання, письмо). Вона передбачає знання мовних одиниць, у тому числі з національно-культурним компонентом семантики, і вміння використовувати їх відповідно до соціально-мовленнєвих ситуацій;

- *соціолінгвістична компетенція* – знання особливостей національного мовленнєвого етикету та невербальної поведінки, навички використання їх у реальних життєвих ситуаціях, здатність організовувати мовленнєве спілкування відповідно до комунікативної ситуації, соціальних норм поведінки та соціального статусу учасників комунікації.

Усі компоненти соціокультурної компетенції взаємопов'язані через поняття культурного та соціального контекстів і оволодіння ними має відбуватися комплексно. Якщо контекст культури передбачає знання реалій, загальних для всього народу-носія, то соціальний контекст – це знання конкретних соціальних умов спілкування, прийнятих у країні, мова якої вивчається. Без соціокультурної компетенції іншомовне спілкування буде неефективним або взагалі не відбудеться. І найвищим її рівнем буде такий, який дасть можливість студенту самопізнати себе, осмислюючи себе в контексті іншої культури, інтерпретуючи свої цінності, життєві пріоритети через призму цінностей, властивих іншій нації, не кажучи вже про лінгвістичні дослідження: аналізи, порівняння, власні моделювання.

Важко не погодитися з тим, що навчання іншомовної культури – це не тільки засіб міжособового спілкування, але і засіб збагачення духовного світу особи на основі набутих знань про культуру країни мови, що вивчається, у найрізноманітніших її проявах. Адже володіння країнознавчою та лінгвокраїнознавчою інформацією, навичками її адекватного використання є передумовою успішного та якісного спілкування, що, у свою чергу, є метою

комунікативно-діяльнісного підходу до навчання іноземних мов, а також складовою спілкування як особливого комунікативно-пізнавального процесу.

Література:

1. Гришкова Р.О. Діалог культур як проблема сучасної освіти // Наук. пр. Миколаївської філії Національного ун-ту «Кієво-Могилянська академія». – Миколаїв, 2001. – Вип.1. – С. 12-15.
2. Овчарук О.В. Компетентності як ключ до оновлення змісту освіти. – Стратегія реформування освіти в Україні: Рекомендації з освітньої політики. – К.: «К.І.С», 2003. – С. 57-81.
3. Огарев Е.И. Компетентность образования: социальный аспект. – СПб.: РАОИОВ, 1995. – С.60-79 .
4. Татаренко І.І. Компетентність – вимога сучасності // Світло: науково-метод. інф. пізн.-освіт. часопис. – 1996. – №1. – С.57-59.

РОЛЬ ІНШОМОВНОЇ СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ У НАВЧАННІ АНГЛОМОВНОЇ ПРОФЕСІЙНО ОРІЄНТОВАНОЇ ДИСКУСІЇ СТУДЕНТІВ ТЕХНІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ

Ірина Сімкова

Національний технічний університет України «КПІ»

Навчання англomовної професійно орієнтованої дискусії (ПОД) студентів технічних спеціальностей в сучасних умовах розвитку політичних, економічних і культурних відносин із різними країнами світу вимагає набуття як лінгвістичної (мовленнєвих умінь та мовних знань), так і прагматичної та соціокультурної компетенцій, необхідних для виконання завдань, пов'язаних не лише з навчанням, але й з майбутньою професійною діяльністю.

З точки зору методики, педагогіки, психології, лінгвістики та суміжних наук дана проблема вивчалась В.С.Біблером, Г.Д.Томахіним, Г.Г.Крючковим, В.В.Сафоною, І.Г.Тараненко, О.Б.Тарнопольським, С.Г.Тер-Мінасовою та іншими вченими. Однак, зважаючи на глобалізаційні та міграційні процеси й залучення все більшої кількості фахівців – випускників технічних університетів до налагодження міжнародних зв'язків, це питання не може вважатись вичерпаним.

У науковій літературі згадуються наступні форми спілкування: безпосереднє і опосередковане; вербальне і невербальне; усне і письмове; міжособистісне і масове спілкування; міжособове і рольове; індивідуальне, групове і публічне; офіційне і неофіційне [5, с. 54-57, 178-179]; монологічне, діалогічне і полілогічне; професійне і побутове [10, с. 245]; контактне і дистанційне; вільне і стереотипне; кооперативне і конфліктне; інформативне і фактичне.

Характерними рисами ефективного професійного спілкування є спільний предмет, рівноправність позиції всіх його учасників, визнання ними

спільної орієнтації на «розуміння точки зору іншого співрозмовника». Професійне спілкування також визначають як спосіб певної корекції професійного бачення проблеми співрозмовником, оскільки будь-яке спілкування – це вплив на поведінку співрозмовника [1, с. 14].

Усне спілкування – це мовлення в усній формі, що складається з комплексного вміння розуміти мовлення, що звучить (аудіювання) і вміння продукувати мовлення в звуковій формі (говоріння) [3, с. 361, 380].

Аудіювання є рецептивним видом мовленнєвої діяльності, який на основі прогнозування того, що буде сказано, забезпечує розуміння інформації, що сприймається на слух. Користувач/студент сприймає текст мовця часто на відстані, і від нього не вимагають відповіді.

Говоріння є продуктивним, в окремих випадках, репродуктивним видом мовленнєвої діяльності, пов'язаним з передачею усних повідомлень будь-яких видів від мовця до слухача. Воно є усним видом мовленнєвої діяльності, що складається з монологічного і діалогічного мовлення (ДМ) [6, с. 5]. Користувач/студент продукує усне повідомлення, яке може бути сприйняте, часто на відстані, слухачем, від якого не вимагається відповіді/реакції.

Усне ДМ – інтерактивна діяльність у процесі якої користувач мовою діє як мовець і слухач з одним або кількома співрозмовниками так, щоб побудувати спільне розмовне мовлення шляхом обміну значеннями за кооперативним принципом.

Під час інтеракції постійно застосовуються рецептивні та продуктивні стратегії. Користувач/студент вступає у безпосередній діалог зі співрозмовником. Текст діалогу складається з висловлювань продукованих та реципіюваних кожною стороною.

У інтеракції присутні також певні види когнітивних стратегій і стратегій співпраці, які також називаються стратегіями дискурсу та співробітництва і пов'язані з управлінням кооперацією та інтеракцією, такими як побудова основного вихідного змісту, оцінювання рішення та пропозиції, перегляд та підсумок результатів досягнутих у дискусії тощо [2; 8, с. 73, 98-99].

Професійно орієнтована дискусія (ПОД) – це різноспрямована форма мовлення з однаковими інформаційними потенціалами мовця і слухача. Вона є засобом динамічної регуляції таких потенціалів через постійний обмін інформацією між співрозмовниками, кожен з яких виступає і мовцем, і слухачем [9, с. 4-5].

В основі вмінь ПОД як здібностей орієнтуватися і будувати оптимальні висловлювання відповідно до результатів орієнтації лежить система знань, навичок і вмінь, необхідних для усного спілкування яка і становить іншомовну комунікативну компетенцію [6, с. 5].

Аналіз змісту Програми англійської мови для професійного спілкування (АМПС) свідчить, що він спрямований на формування іншомовної професійної комунікативної компетенції, яка розглядається як мовна поведінка, що є специфічною для академічного і професійного спілкування і вимагає володіння лінгвістичною, прагматичною, соціокультурною компетенцією тощо. Соціокультурна компетенція, як

зазначено в Програмі АМПС, спрямована на розвиток розуміння й тлумачення різних аспектів культури і мовної поведінки у професійному середовищі. Вона сприяє розвитку вмінь, характерних для поведінки в різних культурних і професійних ситуаціях, та реагування на них ...” [8, с. 7].

Соціокультурну компетенцію (СКК) також визначають як знання культурних особливостей носіїв мови, їх звичок, традицій, норм поведінки й етикету та вміння розуміти комунікативну поведінку носіїв іноземної мови (ІМ) й адекватно використовувати набуті знання у процесі спілкування, залишаючись при цьому носієм іншої культури [3].

Вважають, що СКК складається з країнознавчої та лінгвокраїнознавчої компетенцій, де країнознавча компетенція – це знання студентів про культуру країни, мова якої вивчається (знання історії, географії, економіки, державного устрою, особливостей побуту, традицій та звичаїв країни), а лінгвокраїнознавча компетенція передбачає сформованість у студентів цілісної системи уявлень про національно-культурні особливості країни, що дозволяє асоціювати з мовною одиницею ту саму інформацію, що й носій мови, і досягати у такій спосіб повноцінної комунікації.

Таким чином, ми вважаємо, що під час навчання професійно орієнтованого спілкування студентів інженерних спеціальностей слід розвивати не лише навички і вміння професійно орієнтованого спілкування, але й культурознавчу, лінгвокультурознавчу й соціолінгвістичну спостережливість, соціокультурну чутливість до виявлення тенденцій у взаємодії міжнаціонального і національного у змісті мовленнєвої поведінки та соціокультурну неупередженість [4, с. 107-108]. А під час навчання ПОД у студентів технічних спеціальностей розвиваються такі особистісні якості як відкритість; психологічна готовність до спілкування з представниками інших культур, що мають інші погляди, переконання, стилі та образи життя; достатній рівень культури спілкування; мовленнєвий такт; культурну терпимість; наявність почуття відповідальності; володіння технологією усунення конфліктів тощо [4, с. 107-108; 7, с. 9].

Отже, вищесказане дає можливість зробити висновок, що формування соціокультурної компетенції і навчання ПОД у студентів технічних спеціальностей є взаємозалежним і повинно здійснюватися паралельно.

Література:

1. Ключев Е. В. Речевая коммуникация / Е. В. Ключев. – М. : ПРИОР, 1998. – 224 с.
2. Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання. – [під ред. С. Ю. Ніколаєвої]. – К. : Ленвіт, 2003. – 273 с.
3. Лингводидактический энциклопедический словарь : более 2000 единиц / [сост. : А. Н. Щукин]. – М. : Астрель : АТС : Хранитель, 2007. – 746 с.
4. Сафонова В.В. Культуроведение в системе современного языкового образования / В.В. Сафонова // Иностр. яз. в шк. – 2001. – №3. – С.17-23.

5. Скалкин В. Л. Основы обучения устной иноязычной речи / В. Л. Скалкин. – М. : Русский язык, 1981. – 248 с.
6. Тарнопольський О. Б. Методика навчання іншомовної мовленнєвої діяльності у вищому мовному закладі освіти / О. Б. Тарнопольський. – К. : Фірма “ІНКОС”, 2006. – 246 с.
7. Тер-Минасова С.Г. Язык и межкультурная коммуникация: Учеб. пособие / Светлана Григорьевна Тер-Минасова. – М.: Слово / Slovo, 2000. – 264 с.
8. English for Specific Purposes (ESP) National Curriculum for Universities / [Бакаева Г. С., Борисенко О. А., Зуенок І. І. та ін.]. – К. : Ленвіт, 2005. – 119 с.
9. Nazarova T. English for Specific Purposes in Russia : a historical perspective / T. Nazarova // ESP Russia. A Newsletter for Russian Teachers of English for Specific Purposes. – R. : British Council, 1995. – Vol. 1. – P. 4–5.
10. Zoppy S. A. Scheme for Teacher Education : Memory, Meaning and Methods / S. A. Zoppy. – Luxemburg : RBK, 2003. – P. 234–286.

ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ У СТУДЕНТІВ ВНЗ

Олеся Собецька

Національний технічний університет України «КПІ»

Реформування професійної освіти в Україні є частиною процесів модернізації освітніх систем, що відбулися за останні роки в європейських країнах і пов'язані з визнанням значущості знань як рушія суспільного добробуту та прогресу. Ці зміни стосуються створення нових навчальних програм, розробки новітніх технологій та методики навчання. Крім цього цей процес здійснюється в Україні згідно з вимогами Болонської декларації. Входження України в єдиний освітній простір підвищує значущість іноземної мови не тільки як академічної дисципліни, але і як засобу оволодіння вузькогалузевою спеціалізацією [5, с. 67].

У наші дні завдання вищих навчальних закладів – підготовка не лише спеціалістів, а й людей, які зможуть почуватися впевнено у світі безперестанних технологічних змін і переворотів, у світі, де достатньо часто доведеться стикатися з ситуаціями вибору та прийняття рішень, що торкаються життєвих інтересів як самих людей, так і багатьох інших. Таким чином, у сучасному суспільстві у вищій освіті дві ролі: перша – традиційна, пов'язана з підготовкою спеціалістів, друга – гуманітарна, пов'язана з розвитком людської особистості [4, с. 89].

Особлива роль у формуванні іншомовної соціокультурної компетенції у студентів належить іноземним мовам, за допомогою яких і відбувається безпосередній чи опосередкований діалог культур – рідної та іноземної. Іноземна мова в сучасних умовах інтенсивних міжнародних контактів стає

важливим засобом узагальнення пізнання дійсності й міжкультурної комунікації [2, с. 29].

Комунікативно-культурологічна концепція навчання ґрунтується на ідеї взаємопов'язаного вивчення мови та культури, що передбачає формування не лише мовленнєвої компетенції, а й комунікативно-культурологічної, яка стає

стратегією і основною метою вивчення іноземних мов [1, с. 91].

Володіння іноземною мовою повинно розглядатися не як бажаний, а як обов'язковий елемент професійної культури спеціаліста з вищою освітою. Таким чином, ефективне вирішення професійної, виховної, освітньої та розвиваючої цілей навчання іноземної мови вимагає знань історичних, культурних, релігійних, політичних, економічних тощо особливостей тих країн і народів, мова яких вивчається. Названа особливість зумовлює статус іноземної мови як дисципліни, що сприяє гуманізації навчання [3, с. 45].

Процеси, що відбуваються в освітньому просторі України, уможливили ситуацію, за якої викладачеві надається право і можливість самостійно обирати модель побудови курсів навчання будь-якого академічного предмета, у тому числі й іноземної мови, вибирати підручники, навчальні посібники та інші засоби навчання. За таких умов викладач справді відчуває себе рівноправним господарем в організації навчального процесу, оскільки, покладаючись на власний професійний досвід і враховуючи об'єктивні та суб'єктивні чинники цього процесу, він сам забезпечує себе всім необхідним, що, як йому уявляється, сприятиме його ефективній діяльності та успішній реалізації поставлених мети і завдань. Саме викладач у нових умовах має адекватно визначитись у розмаїтті методичних концепцій, існуючих підручників та посібників і обрати ті, які найповніше відповідають сучасним освітнім реаліям і умовам, у яких здійснюється навчання іноземної мови в даному вищому закладі освіти. Він також має враховувати основні потреби сучасного етапу соціально-історичного розвитку держави і регіону у фахівцях, які досконало володіли б іноземною мовою, і їхній рівень соціокультурних знань про країну, мова якої вивчається, дав би їм можливість почуватися комфортно в тій країні, яку потрібно було б відвідати з певною метою [2, с.298-299].

Сучасні вимоги до володіння іноземною мовою вимагають змін в організації і проведенні практичних занять, на яких, відповідно до нової програми Англійської мови технічного спрямування, мають переважати групові, парні, командні форми роботи у поєднанні з самостійною роботою студентів. На старших курсах студенти мають практикуватись у проведенні презентацій, підготовці та організації переговорів, написанні офіційних листів, рекламацій, інших документів [2, с.307-308].

Література:

1. Бабенко Т. Навчання іноземних мов як чинник соціальної адаптації особистості в добу глобалізації // Іноземні мови в навчальних закладах. – 2009. – № 3. – С. 90–94.

2. Гришкова Р.О. Формування іншомовної соціокультурної компетенції студентів нефілологічних спеціальностей: Монографія. – Миколаїв : Вид-во МДГУ ім. Петра Могили, 2007. - 424 с.

3. Зеленська О. П. Формування іншомовної соціокультурної компетенції курсантів вищих навчальних закладів Міністерства внутрішніх справ України на заняттях з іноземної мови // Педагогічні науки. Збірник наукових праць. – № 55. – 2010. – С. 42-45.

4. Зюзіна Т. Науки про культуру та мистецтво в структурі гуманітарної університетської освіти: аналіз зарубіжних тенденцій // Вища школа. – № 5. – 2005. — С. 89–103.

5. Измайлова О.А. Формування іншомовної комунікативної компетенції як структурного компонента комунікативної культури студентів мовних ВНЗ // Викладання мов у вищих навчальних закладах освіти. – 2010. – Випуск 17. – С. 66-72.

АСПЕКТИ ВИКОРИСТАННЯ МЕТОДІВ ПРОБЛЕМНОГО НАВЧАННЯ У ФОРМУВАННІ ІНШОМОВНОЇ СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ СТУДЕНТІВ ТЕХНІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ

Катерина Цареградська

Національний Технічний Університет України «КПІ»

Формування іншомовної соціокультурної компетенції студентів технічних спеціальностей передбачає пошук ефективних методів і засобів навчання іноземної мови. Під час пізнання реалій мовної культури відбувається розвиток міжкультурної мовної особистості. Питаннями інтелектуального розвитку та проблемного навчання займалися відомі вчені та дослідники, серед яких Н. А. Менчінська, П. Я. Гальперін, Н. Ф. Тализіна, О. В. Ковалевська та ін. Використання методу проблемного навчання сприяє творчому розвитку пізнавальної активності студентів. Сучасні суспільно-економічні тенденції в Україні ставлять перед випускниками технічних факультетів задачу оволодіти не тільки мовними знаннями та мовленнєвими навичками, а й творчими пошуковими вміннями самостійної роботи в ході постановки та вирішення лінгвістичних, комунікативних та духовно-ціннісних завдань [1, с.180]. Таким чином, актуальність використання методів проблемного навчання зумовлена сучасними вимогами до процесу навчання у вищих навчальних закладах.

Існує точка зору певних дослідників, які стверджують, що максимальний ефект у взаємопов'язаному розвитку мовних вмінь у всіх видах мовленнєвої діяльності буде досягнуто в тому випадку, якщо формування вмінь іншомовної мовленнєвої діяльності будуватиметься за допомогою відношення до студента як до суб'єкта іншомовної навчальної діяльності, що вміє мислити, планувати, здійснювати, самостійно контролювати та коректувати процеси мовленнєвої діяльності [2, с.107].

Проблемне навчання є типом розвиваючого навчання, зміст якого представлено системою проблемних завдань різного рівня складності; у процесі вирішення таких завдань відбувається оволодіння новими знаннями та способами пошукових дій, а через це – формування творчих здібностей тих, хто навчається: їх продуктивного мислення, уяви, пізнавальної мотивації, інтелектуальних емоцій [3, с.47]. Головною метою проблемного навчання є залучення студентів до наукового пошуку способу розв'язання поставленого завдання. Використовуючи будь-які джерела та засоби, педагог, перш ніж викладати матеріал, ставить проблему, формулює пізнавальне завдання, а потім, розкриваючи систему доведень, порівнюючи погляди та різні підходи, показує спосіб розв'язання поставленого завдання. Спираючись на те, що студенти технічних спеціальностей, як відомо, у більшості випадків мають аналітичний склад мислення, саме методи проблемного навчання, які базуються на аналізі певних проблем або питань, мають бути одними з найефективніших при викладанні іноземної мови студентам технічних спеціальностей.

Для перевірки дійсності такого припущення було проведено практичне заняття з використанням методів проблемного навчання. Студентам технічних спеціальностей було запропоновано обговорення поставленої задачі, в ході якого розвивалися лексичні навички та вміння, а також відбувався розвиток діалогічного мовлення. Під час висунення припущень щодо вирішення проблеми формувалося вміння вести професійно орієнтовану дискусію. Припущення обговорювалися та обґрунтовувалися і, таким чином, по результатах вирішення задачі, у студентів формувалося нове вміння, пов'язане з одержанням соціокультурної інформації за допомогою аналізу та синтезу проблеми з використанням іноземної мови.

Для підвищення ефективності використання методів проблемного навчання було використано мультимедійне забезпечення, що посилювало наочність проблеми та стимулювало зацікавленість студентів у її вирішенні. Побудова проблемної ситуації саме на наочній основі, з використанням цікавих вербально-зображальних опор, має відповідати вимогам, що співвідносяться з комунікативно-пізнавальними потребами та можливостями студентів [4, с.75]. Варто додати, що використання методів проблемного навчання може бути менш ефективним у разі відсутності додаткових матеріалів іноземною мовою, що допомагають візуалізувати та проаналізувати задачу, поставлену викладачем. Такими матеріалами можуть виступати статті або відеоматеріали, що містять більш детальну інформацію про проблему. Наявність достатньої інформації стимулюватиме жваву дискусію, допоможе зробити правильні висновки щодо вирішення задачі та полегшити процес спілкування студентів іноземною мовою.

Результати проведеного практичного заняття з використанням методів проблемного навчання дозволяють зробити такі **висновки**:

1. Проблемний метод активує використання студентами словникового запасу, мотивує професійно орієнтовану дискусію та допомагає одержувати нову соціокультурну інформацію іноземною мовою через аналіз та синтез

поставленої проблеми, що адаптує форму проведення заняття під аналітичний склад мислення студентів технічних спеціальностей.

2. Для інтенсифікації ефективності використання методів проблемного навчання варто використовувати наочні додаткові матеріали та мультимедійне забезпечення, що стимулюватиме зацікавленість студентів у обговоренні та вирішенні поставленої проблеми.

3. Застосування проблемного методу сприяє творчому розвитку міжкультурної особистості студентів технічних спеціальностей через формування іншомовної соціокультурної компетентності.

Література:

1. Колесник Л. И. Проблематизация учебного текста и заданий к нему : на материале обучения чтению на иностранном языке [Текст] : дис. ... канд. пед. наук / Л. И. Колесник. – Нижневартовск, 2004. – 187 с.

2. Ротанова О. Н. Личностно-деятельностный подход как основа методики обучения иностранным языкам [Текст] : дис. ... канд. пед. наук / О. Н. Ротанова. – М., 2004. – 228 с.

3. Кудрявцев Т. В. Проблемное обучение : истоки, сущность, перспективы [Текст] / Т. В. Кудрявцев. – М. : Знание, 1991. – 212 с.

4. Ковалевская Е. В. Проблемность в преподавании иностранных языков : Современное состояние и перспективы. Учебник для вузов. Книга 1. [Текст] / Е. В. Ковалевская. – М. : МНПИ, 1999. – 120 с.

НЕОБХІДНІСТЬ ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ У СТУДЕНТІВ ТЕХНІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ У ВНЗ

Вікторія Чмель

Національний технічний університет України «КПІ»

Сьогодні Україна приймає участь у багатьох інтеграційних процесах, стоїть на порозі приєднання до ЄС. Вхідження держави до світової цивілізованої спільноти є надзвичайно складним завданням без широкого знання іноземних мов і без мовної взаємодії. Відкритість і доступність досягнень світової культури, процеси глобалізації, широке використання мережі Інтернет, участь у міжнародних конференціях, засоби масової інформації, туристичні поїздки, особисті знайомства, тощо відкривають великі можливості для людей дізнаватися багато нового про життя та поведінку народів інших країн [1]. Відповідно інтерес до вивчення іноземної мови, культури країни та спілкування з носіями мови постійно зростає, адже спілкування не зводиться тільки до обміну інформацією. Воно є взаємопроникненням уявлень об'єктів спілкування про себе та про оточуючий світ. У нових соціальних та економічних умовах розвитку країни мова перетворюється на важливий елемент міжнародних та міжособистісних відносин з представниками інших держав.

Соціокультурна компетенція – готовність і здатність вести діалог культур, що передбачає знання власної культури та культури країни, мова якої вивчається. Це інструмент виховання міжнародно-орієнтованої особистості, яка усвідомлює взаємозв'язок і цілісність світу, необхідність міжкультурної співпраці у вирішенні глобальних проблем людства.

Те, що Україна приєдналася до Болонського процесу 19 травня 2005 року, дало можливість реалізувати стратегію Євроінтеграції, отримати допомогу у підвищенні якості освіти та вирішенні проблем визнання дипломів вищих навчальних закладів України за кордоном, що значною мірою розширило можливості студентів приймати участь у програмах обміну, отримувати освіту в європейських університетах. Проте, цілком зрозуміло, що без знання іноземної мови, зокрема англійської на достатньому рівні здійснення такої студентської мрії неможливе.

Сьогодні істотно змінюються вимоги до рівня володіння іноземною мовою. Практичні навички, що включають знання ділової англійської мови в усній і письмовій формі мають величезне значення. Проте, майбутній інженер має обов'язково оволодіти термінологічним словником, навичками безпосереднього розуміння іноземного тексту, умінням читати та виділяти професійно важливу інформацію, особливо в умовах інформатизації суспільства та розповсюдження глобальних комп'ютерних мереж, що містять величезний об'єм інформації іноземною мовою. Технічний переклад займає значне місце у вивченні іноземної мови, оскільки передбачає паралельний розвиток основних видів мовленнєвої діяльності:

- письмовий переклад допомагає набути навички інформативного читання та письма;
- усний переклад допомагає оволодіти навичками говоріння та аудіювання.

Особливістю науково-технічного прогресу на сучасному етапі є взаємна проникність спеціалізованої лексики та термінології з одних областей знань в інші. Так, наприклад, студенти факультету електроенергетехніки та автоматики при підготовці до захисту бакалаврських робіт англійською мовою змушені одночасно використовувати галузеві та тлумачні словники з обчислювальної техніки, економіки, тощо.

Спілкування студентів у глобальній мережі Internet, в свою чергу, надає доступ до інформації та практичного застосування здобутих навичок аудіювання, читання, письма та можливість працювати в комунікативному середовищі в реальному часі. Електронна пошта дозволяє студентам спілкуватися з носіями мови, спонукає їх до діалогу з ними.

Великого значення сьогодні набувають міжнародні Internet конференції в режимі on-line. Вони дають студентам можливість повною мірою поєднати свої фахові знання зі знанням іноземної мови та усвідомити доцільність і важливість цих знань у міжнародній комунікації.

Отже, формування іншомовної соціокультурної компетенції у студентів технічних спеціальностей є одним з провідних компонентів системи професійної підготовки у вищій школі. А збільшення використання англійської мови в академічних та професійних колах створює для майбутніх

випускників додаткові можливості для вдосконалення своїх професійних знань та працевлаштування за кордоном.

Література:

1. Голованчук Л. П. Шляхи подолання негативних етнокультурних стереотипів у процесі формування соціолінгвістичної компетенції в учнів середніх навчальних закладів // Іноземні мови. – 2007. – №1. – С.10-13.

THE INTERCULTURAL DIMENSION' IN LANGUAGE TEACHING

Дар'я Щипачова

Національний технічний університет України «КПІ»

When two people talk to each other, they do not just *speak* to the other to exchange information, they also *see* the other as an individual and as someone who belongs to a specific social group, for example a 'worker' and an 'employer' or a 'teacher' and a 'pupil'. This has an influence on what they say, how they say it, what response they expect and how they interpret the response. In other words, when people are talking to each other their social identities are unavoidably part of the social interaction between them. In language teaching, the concept of 'communicative competence' takes this into account by emphasising that language learners need to acquire not just grammatical competence but also the knowledge of what is 'appropriate' language.

When two people in conversation are from different countries speaking in a language which is a foreign/second language for one of them, or when they are both speaking a language which is foreign to both of them, a lingua franca they may be acutely aware of their national identities. They are aware that at least one of them is speaking a foreign language and the other is hearing their own language being spoken by a foreigner. Often this influences what they say and how they say it because they see the other person as a representative of a country or nation. Yet this focus on national identity, and the accompanying risk of relying on stereotypes, reduces the individual from a complex human being to someone who is seen as representative of a country or 'culture'.

Furthermore, this simplification is reinforced if it is assumed that learning a language involves becoming like a person from another country. Often in language teaching the implicit aim has been to imitate a native speaker both in linguistic competence, in knowledge of what is 'appropriate' language, and in knowledge about a country and its 'culture'. The concept of 'culture' has changed over time from emphasis on literature, the arts and philosophy to culture as a shared way of life, but the idea of imitating the native speaker has not changed and consequently native speakers are considered to be experts and the models, and teachers who are native speakers are considered to be better than non-native speakers.

In contrast the 'intercultural dimension' in language teaching aims to develop learners as intercultural speakers or mediators who are able to engage with

complexity and multiple identities and to avoid the stereotyping which accompanies perceiving someone through a single identity. It is based on perceiving the interlocutor as an individual whose qualities are to be discovered, rather than as a representative of an externally ascribed identity. Intercultural communication is communication on the basis of respect for individuals and equality of human rights as the democratic basis for social interaction.

So language teaching with an intercultural dimension continues to help learners to acquire the linguistic competence needed to communicate in speaking or writing, to formulate what they want to say/write in correct and appropriate ways. But it also develops their intercultural competence i.e. their ability to ensure a shared understanding by people of different social identities, and their ability to interact with people as complex human beings with multiple identities and their own individuality.

Social identities are related to cultures. Someone who is 'Chinese' will have acquired that identity through being brought up surrounded by other Chinese, unconsciously learning their beliefs, values and behaviours. Similarly someone whose social identities include being 'a teacher' will have acquired the knowledge, values and behaviours they share with other teachers through a process of socialisation. But this is still a simplification because Chinese and teachers have many other identities and there are many different ways of being Chinese or a teacher. So to see only one identity in a person is a simplification. An intercultural speaker is aware of this simplification, knows something about the beliefs, values and behaviours which are 'Chinese', but is also aware that there are other identities hidden in the person with whom they are interacting, even if they do not know what the associated beliefs, values and behaviours are.

Therefore an intercultural speaker needs some knowledge, about what it means to be Chinese or a teacher or indeed a Chinese teacher, for example. However, an intercultural speaker also needs an awareness that there is more to be known and understood from the other person's perspective, that there are skills, attitudes and values involved too, which are crucial to understanding intercultural human relationships. As a consequence, the 'best' teacher is neither the native nor the non-native speaker, but the person who can help learners see relationships between their own and other cultures, can help them acquire interest in and curiosity about 'otherness', and an awareness of themselves and their own cultures seen from other people's perspectives.

Thus, developing the intercultural dimension in language teaching involves recognising that the aims are: to give learners intercultural competence as well as linguistic competence; to prepare them for interaction with people of other cultures; to enable them to understand and accept people from other cultures as individuals with other distinctive perspectives, values and behaviours; and to help them to see that such interaction is an enriching experience.

СЕКЦІЯ 2
**ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У
ФОРМУВАННІ СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ СТУДЕНТІВ
ВНЗ**

**ФОРМИРОВАНИЕ ИНОЯЗЫЧНОЙ СОЦИОКУЛЬТУРНОЙ
КОМПЕТЕНЦИИ У СТУДЕНТОВ НЕЯЗЫКОВЫХ
СПЕЦИАЛЬНОСТЕЙ С ИСПОЛЬЗОВАНИЕМ ПОДКАСТОВ**

Жанна Аникина

*Национальный исследовательский Томский политехнический
университет, Россия*

В связи со стремлением России к активному профессиональному участию и личностному общению людей в едином образовательном пространстве возникает необходимость владения иностранными языками как общественно и личностно значимого фактора, расширяющего возможности самореализации современного человека [4]. Владение иностранными языками становится неотъемлемой частью жизнедеятельности профессионала, рассматривается как сама собой разумеющаяся грамотность, воспринимается как способ успешной профессиональной деятельности, является показателем образованности современных специалистов (Беспалько В.И., Еремин Ю. В., Татур Ю.Г., Уляев С.И. и др.). Исследователи доказывают необходимость единства профессиональной и языковой подготовки как основы успешной деятельности обучающихся высших учебных заведений (Голикова Л.В., Кузнецова Я.Е.), основы языковой профессиональной культуры (Демина О.А.). С точки зрения М.В. Дружининой, явления профессии, культуры и языка связаны между собой самым тесным образом и их нельзя отрывать друг от друга в профессиональной подготовке современных специалистов [1].

Основной целью обучения иностранному языку в вузе является повышение исходного уровня владения иностранным языком, достигнутого на предыдущей ступени образования, и овладение студентами необходимым и достаточным уровнем иноязычной коммуникативной компетенции для решения социально-коммуникативных задач в различных областях профессиональной, научной, культурной и бытовой сфер деятельности, при общении с зарубежными партнерами, а также для дальнейшего самообразования [3].

Понятие «иноязычная коммуникативная компетенция» является многокомпонентным. Разные научные школы по-разному определяют состав и названия этих компонентов. Так, например, согласно Совету Европы иноязычная коммуникативная компетенция включает в себя следующие компоненты: лингвистическая, социолингвистическая, стратегическая, дискурсивная, социальная и социокультурная компетенции. В отечественной методике прочно закрепилось предложенное В.В. Сафоновой определение

иноязычной коммуникативной компетенции как совокупности языковой, речевой и социокультурной составляющих [6].

Несмотря на то, что социокультурная компетенция является одним из компонентов иноязычной коммуникативной компетенции, в последнее время ее стали определять как самостоятельную цель образования, связанную не столько с коммуникативными умениями на иностранном языке, сколько с готовностью и способностью жить и взаимодействовать в современном поликультурном мире [6]. В Концепции национальной образовательной политики Российской Федерации формулируются требования к системе российского образования, среди которых выделяются способность выпускника вуза к международному сотрудничеству, к эффективной работе по специальности на уровне мировых стандартов, готовность к постоянному профессиональному росту, социальной и профессиональной мобильности [2]. Вместе с этим, в соответствии с Проектом федерального закона «Об образовании в Российской Федерации» содержание образования должно содействовать взаимопониманию и сотрудничеству между людьми, а также учитывать разнообразие существующих мировоззренческих подходов [5].

В настоящее время доказано, что процесс обучения иностранному языку может быть более эффективным при использовании информационно-коммуникационных технологий, поскольку их применение позволяет стимулировать обучающихся к активному участию в учебной деятельности, а также обеспечивает автономный доступ к огромному количеству ресурсов для обучения иностранному языку. Одной из таких технологий являются подкасты.

Подкаст – это аудио- или видеофайл, распространяемый в сети Интернет для скачивания на персональный компьютер или мобильные устройства. На сегодняшний день существуют следующие способы использования подкастов при обучении иностранному языку: 1) прослушивание в режиме online без загрузки файлов; 2) прослушивание после загрузки файлов на персональный компьютер, мобильный телефон, MP3 плеер, iPod; 3) создание собственных подкастов, которые в дальнейшем могут быть распространены среди пользователей сети Интернет.

При работе с подкастами обучающиеся могут выступать в следующих ролях: 1) потребитель – выполнение заданий к подкастам, подготовленных преподавателем; 2) создатель и издатель – обучающиеся сами создают и, при желании, публикуют свои подкасты в сети Интернет для других слушателей [7].

Основные дидактико-методические особенности рассматриваемой технологии определяют ее эффективность в процессе формирования иноязычной социокультурной компетенции у студентов неязыковых специальностей, а также перечень компонентов данной компетенции, развиваемых у студентов неязыковых специальностей при работе с подкастами. К данным компонентам нами относятся следующие: 1) готовность к восприятию и пониманию культурного разнообразия страны изучаемого языка и позиционированию себя как представителя родной культуры; 2) способность к определению, сравнению, анализу

закономерностей и культурных особенностей страны изучаемого языка и родной культуры; 3) готовность быть представителем своей страны и ее культуры, демонстрировать особенности поведения, норм жизни, верований и др., не унижая представителей других культур, проявляя толерантность.

Обобщая вышеизложенное, можно сделать вывод о том, что в контексте обучения иностранному языку в вузе формирование иноязычной социокультурной компетенции является важной задачей. Данный процесс может быть более эффективным при использовании подкастов, представляющих собой новую технологию для сферы обучения иностранному языку в вузе, обладающую рядом значительных преимуществ. Решение данной задачи позволит сформировать ряд необходимых современному выпускнику компетенций, которые обеспечат ему успешное функционирование в рамках дальнейшей профессиональной деятельности, что является важной целью в контексте современных тенденций развития высшего профессионального образования в России.

Литература:

1. Дружинина М. В. Формирование языковой образовательной политики университета как фактора обеспечения качества профессиональной подготовки современных специалистов: монография. – Архангельск: Поморский университет, 2007. – 471 с.

2. Концепция национальной образовательной политики Российской Федерации. 2004 // Официальный сайт Министерства образования и науки РФ [Электронный ресурс] / URL: http://www.edu.ru/db-mon/mo/Data/d_06/prm201-1.htm (дата обращения 20.11.2010).

3. Примерная программа дисциплины «Иностранный язык» для социально-гуманитарных, технических, естественнонаучных и экономических направлений подготовки / С. Г. Тер-Минасова, Е. Н. Соловова, Л. Г. Кузьмина, М. А. Стернина, М. В. Вербицкая // ELT Russia [Электронный ресурс] / URL: <http://www.eltrussia.ru/photo.html> (дата обращения 15.12.2010).

4. Программно-методическое обеспечение системы разноуровневой подготовки по иностранным языкам в вузах неязыковых специальностей // Вестник МГЛУ. Сер. Лингводидактика. – 2006. – Вып. 526. – 348 с.

5. Проект федерального закона «Об образовании в Российской Федерации» (редакция на 1 декабря 2010 г.) // Общественное обсуждение законопроектов [Электронный ресурс] / URL: <http://zakonproekt2010.ru/#law/edu> (дата обращения 14.12.2010).

6. Соловова Е. Н. Методическая подготовка и переподготовка учителя иностранного языка: интегративно-рефлексивный подход: монография. – М.: Глосса-Пресс, 2004. – 336 с.

7. Robb, T. N. Podcasting for ELT – What, Why and How? 2007 // Kyoto Sangyo University [Electronic resource] / URL: <http://www.cc.kyoto-su.ac.jp/~trobb/podcasting2.html> (дата обращения 21.11.2010).

ВЕБІНАР ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ СТУДЕНТІВ ТЕХНІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ ЗАОЧНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ

Яна Грищенко

Національний технічний університет України «КПІ»

Поглиблення міжлюдських зв'язків, регіонального та культурного співробітництва між Україною та ЄС, що, як відомо, є однією з цілей спільної стратегії ЄС щодо України [1, с. 12], виводить на перший план питання формування соціокультурної компетенції студентів підчас вивчення іноземної мови.

Сьогодні, вітчизняні дослідники розглядають дане питання під двома кутами: з точки зору філологічних спеціальностей (С. Ю. Ніколаєва, Т.І. Олійник, О.І. Селіванова, Н.К. Скляренко, І. Г. Тараненко тощо) та з точки зору технічних спеціальностей (В. Н. Топалова, Р. О. Гришкова). Саме другий напрям більше за все наближений до мети нашого дослідження – розгляду вебінару як засобу формування соціокультурної компетенції студентів технічних ВНЗ заочної форми навчання підчас вивчення іноземної мови. Однак, попри те, що роботи В.Н. Топалової [5] та Р.О. Гришкової [2] присвячені проблемам формування іншомовної соціокультурної компетенції студентів нефілологічних спеціальностей ВНЗ, вони не розглядають дану проблему у відповідності до викладання іноземної мови студентам заочної форми навчання, що і є новизною нашого дослідження.

Зважаючи на те, що кількість годин, відведених на аудиторні заняття зі студентами заочної форми навчання складає найменшу частину часу, виділеного на оволодіння англійською мовою, найбільш сприятливими годинами для активізації технологій навчання іноземної мови на заочних відділеннях технічних ВНЗ є час, відведений на самостійну роботу студентів у міжсесійний період, і, за результатами наших попередніх досліджень, 45% консультацій з іноземної мови мають проводитися через мережу Інтернет, 45% – проходити у аудиторіях і 10% консультацій мають бути відведені на on-line конференції та семінари [3]. Саме ці 10% часу і можливо відвести для формування іншомовної соціокультурної компетенції студентів, у даному випадку, засобом вебінарів. Отже, перейдемо до розгляду вебінарів як платформи для формування вищезгаданої компетенції у студентів технічних ВНЗ заочної форми навчання.

Вебінар (on-line семінар) – технологія, яка передбачає проведення інтерактивних занять у віртуальній аудиторії, що надає необхідний функціонал для дистанційного спільного навчання студентів. При цьому віртуальна аудиторія – це програмне забезпечення, яке моделює середовище реальної аудиторії в мережі Інтернет [4]. Крім того, слід додати, що вебінар – це не просто аудиторне заняття проведене віртуально, а засіб, який дозволяє студенту-заочнику отримати навички спілкування англійською мовою у задалегідь незнайомих реальних ситуаціях, і, що у даному випадку головне, розширити власні знання про світ країни, мова якої вивчається. Зважаючи на

те, що дослідження проводиться з урахуванням потреб студентів заочної форми навчання технічних спеціальностей, слід також звернути увагу на той факт, що проведення вебінару дозволяє здійснювати обмін інформацією соціокультурної спрямованості та поглядами на неї студентів з різних факультетів, різних спеціальностей, тобто незнайомих між собою учасників, що практично неможливо під час аудиторних занять. Перш за все, подібне сприяє зацікавленості студентів, їх пристосуванню до нового кола спілкування, а також дозволяє отримувати практику спілкування іноземною мовою у неординарних (непідготовлених заздалегідь) ситуаціях.

Отже, у результаті попереднього теоретичного дослідження було встановлено, що вебінар дійсно може бути одним з провідних засобів формування іншомовної соціокультурної компетенції студентів немовних ВНЗ заочної форми навчання. Спираючись на даний висновок було поставлено експеримент зі студентами другого курсу заочної форми навчання інженерно-фізичного та хіміко-технологічного факультетів.

Для проведення експерименту було обрано час, відведений на консультативні години міжсесійного періоду, та місце – безкоштовну платформу Mikogo. Зважаючи на те, що пропускна спроможність даної платформи не більше ніж 10 осіб, від кожного факультету шляхом попереднього комп'ютерного тестування було обрано по п'ять найкращих студентів другого курсу, які і приймали участь у подальшому експерименті. Під час аудиторних занять було обрано тему майбутнього семінару – English and American Inventors and Inventions. Студенти отримали завдання продивитися якомога більше матеріалу про винаходи та винахідників у галузі фізики та хімії з тим, щоб під час семінару мати змогу обмінятися отриманою інформацією. До початку семінару усі учасники електронною поштою отримали посилання, на яке повинні були натиснути у визначений час, тим самим приєднуючись до вебінару.

Під час проведення семінару право головування (студента, що має змогу розпоряджатися ходом подій під час семінару) переходило від студента до студента таким чином, щоб кожен мав змогу керувати процесом проведення семінару. Такий підхід сприяє додатковому посиленню зацікавленості студентів у даному виді діяльності. Зв'язок між учасниками та головою підтримувався через Інтернет після заходу на сторінку інтерактивного класу (кімнати вебінар). На екрані трансливалися попередньо підготовлені презентації, картинки, таблиці, інтернет-посилання; головою мав змогу проводити опитування в режимі реального часу; студенти ставили питання та отримували на них відповіді, тим самим приймаючи участь у обговоренні; учасники, також, мали змогу працювати в групах. По завершенні часу, відведеного на даний вебінар (80 хвилин), студенти пройшли комп'ютерне опитування та тестування отриманих знань з обраної теми, що дало змогу оцінити ефективність проведеного семінару, яка за результатами проведеного опитування становить 87%. По завершенню обробки результатів тестування було виявлено наступне: усі студенти розширили знання з даної загальнотехнічної теми та збагатили відповідний словарний запас, обмінюючись думками що до найвидатніших англійських

та американських вчених та їх відкриттів у галузі фізики та хімії; крім того, студенти отримали практичні навички спілкування англійською мовою з незнайомими людьми у незнайомій обстановці, мали змогу відпрацювати швидку реакцію та вірність конструювання фраз при постановці запитань та у відповідях.

Таким чином, зважаючи на вищезазначене, вебінар дійсно є ефективним засобом формування іншомовної соціокультурної компетенції студентів технічних ВНЗ заочної форми навчання. Однак, слід також зауважити, що отриманий результат є попереднім і не може бути прийнятий як остаточний у зв'язку з тим, що кількість учасників семінару була мінімальною. Тому перспективою своїх подальших досліджень вважаємо проведення експериментів на більшому колі учасників.

Література:

1. Вища освіта України і Болонський процес: Навчальний посібник / За ред. В.Г.Кременя. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2004. – 384с.
2. Гришкова Р.О. Формування іншомовної соціокультурної компетенції студентів нефілологічних спеціальностей: Монографія. – Миколаїв: Вид-во МДГУ ім. Петра Могили, 2007. – 424 с.
3. Грищенко Я.С. Інтернет як засіб підвищення ефективності викладання іноземної мови на заочному відділенні технічних ВНЗ //Сучасні підходи та інноваційні тенденції у викладанні іноземних мов: Матеріали міжнар. науково-практ. конференції, 26-27 лютого 2010р. – К.: «Політехніка», 2010. – С.43-45
4. Морзе Н.В., Ігнатенко О.В. Методичні особливості вебінарів, як інноваційної технології навчання / Н.В. Морзе, О.В. Ігнатенко // Інформаційні технології в освіті: зб. наук. пр. – Херсон: ХДУ, 2010. – Вип. 5. – С. 31-39.
5. Топалова В.Н. Формирование социокультурной компетенции студентов технического вуза (на материале английского языка): Дис...канд. пед. наук: спец. 13.00.02 / Киевский гос. лингвистический ун-т. – К., 1998. – 302 с.

ОРГАНИЗАЦИЯ ПРОЦЕССА ОБУЧЕНИЯ ИНОСТРАННОМУ ЯЗЫКУ В КОМПЬЮТЕРНОМ КЛАССЕ

Вадим Зюбанов

Томский политехнический университет, Россия

В условиях технического прогресса и увеличения требований к знанию иностранного языка повышение объема программы и сроков обучения студентов не в состоянии обеспечить эффективное обучение. Поэтому возникает необходимость искать новые пути и средства, которые помогли бы вузовскому преподавателю воспитывать у студентов потребность в самообразовании, формировать у них способности осваивать новые знания

самостоятельно. Одним из таких путей, по мнению многих специалистов (Е.С. Полат, Т.В. Карамышева, Н.С. Попов, Р.П. Мильруд, Л.Н. Чуксина, О.П. Крюкова), является использование компьютерных и информационных технологий. Доказательств преимущества данных технологий по сравнению с другими ТСО много. Приведем несколько:

- быстрый доступ к базам видео, аудио и текстовой информации;
- одновременность использования визуальной и аудиоинформации;
- возможность интерактивной подачи информации;
- доступ к информационным сетям Интернет;
- возможность общения на расстоянии;
- возможность использования последних мультимедиа программ обучения иностранному языку;
- видеоконференции через Интернет намного дешевле аналоговых видеоконференций и др.;
- активная позиция студента (индивидуальный выбор пути получения знания).

Наше исследование концентрируется на решении двух ключевых задач – это поиск условий активизации самостоятельной познавательной деятельности на основе использования компьютерных и информационных технологий и создание компьютерного УМК, включающего примеры и способы самостоятельного изучения иностранного языка. Необходимо показать возможности компьютерных и информационных технологий, как средства предоставления новой информации и обучающей среды в процессе иноязычной подготовки.

1. Всемирная сеть Интернет:

- а. средства коммуникации – веб-форумы, чаты, средства оперативной пересылки сообщений в Сети (ICQ, mail agent, Skype, yahoo messenger.), «BLOG» системы, e-mail;
- б. системы поиска информации; использование технологий Google
- с. Интернет-курсы обучения иностранному языку.

2. Информационная база – энциклопедии, электронные книги-пособия, коллекции уроков, рефератов, тексты художественной литературы, газет и журналов.

3. Видео, аудио, и фото-коллекции.

4. Текстовые редакторы и программы создания презентаций.

5. Средства распознавания речи, функция звукозаписи.

6. Компьютерные обучающие программы, специально разработанные для предоставления учебной среды.

7. Компьютерные игры.

Компьютерный класс должен соответствовать всем санитарно-гигиеническим нормам, установленным государством по освещению, размерам и расположению рабочего места, размеру аудитории, проветриванию помещения. Для компьютерного класса необходимы:

- компьютеры достаточно высокого уровня мощности, точно описать, какой компьютер, невозможно, так как с каждым годом уровень технологий

растет, но он должен соответствовать среднему классу на время покупки;

- проектор с экраном для проведения презентаций и объяснений нового задания;
- стереонаушники со встроенным микрофоном для каждого компьютера;
- Web-камеры;
- многофункциональное устройство для печати, сканирования и копирования информации;
- доступ в Интернет;
- необходимое программное обеспечение: “TeamSpeak”, “Skype”, “Womble mpeg video wizard” (видео редактор), SubTitle (программа работы со скриптами к видео сюжетам), “LearnWords” (программа запоминания нового вокабуляра), “HotPotatoes”, “ZoomIt”, “SoundForge” или “Audacity”, “Adobe acrobat pro”, “Radmin”.

После подготовки компьютерного класса преподаватель получает возможность:

- контролировать студента, дистанционно показывать порядок работы с новым видом задания;
- предоставлять новую информацию студентам, а так же получать результаты его деятельности с помощью сетевых дисков;
- показывать последовательность всех действий на все мониторы компьютерного класса.

Студент при этом имеет возможность активно взаимодействовать с преподавателем, получать доступ к различным источникам информации, энциклопедиям, словарям, Интернету, интерактивным урокам, возможность создания презентаций, самостоятельной изучать и закреплять пройденный материал и.д. Таким образом, выполняется одно из условий активизации познавательной самостоятельной деятельности «Создание комфортных условий при использовании компьютерных и информационных технологий в процессе изучения иностранного языка»

Литература:

1. Берулава Г.А., Методические основы деятельности практического психолога. Учебное пособие для ВУЗов. М.: Высшая школа, 2003.
2. LearnWords – Программа для изучения слов английского и любого другого иностранного языка. <http://www.learnwords.ru/>
3. Полат Е.С., Бухаркина М. Ю., Моисеева М.В., Петров А.Е. Новые педагогические и информационные технологии в системе образования: Учеб. пособие для студ. пед. вузов и системы повыш. квалиф. пед. кадров Под ред. Е.С. Полат. – М.: Издательский центр «Академия», 2003.
4. Зюбанов В.Ю., Активизация самостоятельной познавательной деятельности студентов в процессе иноязычной подготовки с использованием компьютерного комплекса. Диссертация на соискание ученой степени кандидата педагогических наук, г. Томск, 2007.

ДО ПИТАННЯ ПРО ХАРАКТЕРНІ РИСИ ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ

Оксана Корбут

Національний технічний університет України «КПІ»

Дистанційну освіту можна визначити як комплекс освітніх послуг, що надаються широким верствам населення за допомогою спеціалізованого інформаційно-освітнього середовища, що базується на засобах обміну навчальною інформацією на відстані, у рамках якого використовується дистанційне навчання.

Не можна не звернути увагу на характерні риси дистанційної освіти.

1. *Гнучкість*: студенти у системі дистанційної освіти (СДО) в основному не відвідують регулярних занять у вигляді лекцій і семінарів, а працюють у зручній для себе час, у зручному місці й у зручному темпі. Студент має можливість на організацію свого навчання в необхідному тимчасовому ритмі, необхідному йому для засвоєння предмету й одержання необхідних заліків по обраним курсам.

2. *Модульність*: в основу програм дистанційної освіти покладений модульний принцип. Кожний окремих курс створює цілісне подання про певну предметну область. Це дозволяє з набору незалежних курсів – модулів формувати навчальну програму, що відповідає індивідуальним або груповим потребам.

3. *Паралельність*: навчання може проводитися з одночасним здійсненням професійної діяльності або навчальної в іншому закладі.

4. *Асинхронність*: процес навчання, який здійснюється з використанням дистанційних технологій, протікає по зручному для викладача та студента розкладу або графіку незалежно від часу.

5. *Економічна ефективність*: середня оцінка світових освітніх систем показує, що дистанційна освіта обходиться на 50% дешевше традиційних форм освіти. Досвід вітчизняних недержавних центрів дистанційної освіти показує, що їхні витрати на підготовку фахівця становлять приблизно 60% від витрат на підготовку фахівців з денної форми. Відносно низька собівартість навчання забезпечується за рахунок використання більш концентрованого подання й уніфікації змісту, орієнтованості технологій дистанційного навчання на велику кількість студентів, а також за рахунок більш ефективного використання існуючих навчальних площ і технічних засобів, наприклад, у вихідні дні.

6. *Нова роль викладача*: на нього покладають такі функції, як координування пізнавального процесу, коректування курсу, консультування при складанні індивідуального навчального плану, керівництво навчальними проектами й інше. Він керує навчальними групами взаємопідтримки, допомагає студентам у їхньому професійному самовизначенні. Взаємодія студентів і викладача в системі дистанційної освіти (СДО) припускає обмін повідомленнями шляхом їхнього взаємного посилення по адресах кореспондентів. Це дозволяє аналізувати вступну інформацію й відповідати

на неї в зручний для кореспондентів час. Методами асинхронної взаємодії є електронна голосова пошта або електронні комп'ютерні мережі.

7. *Спеціалізований контроль якості освіти:* як форми контролю в дистанційній освіті використовуються дистанційно організовані іспити, співбесіди, практичні, курсові й проектні роботи, екстернат, комп'ютерні інтелектуальні тестові системи. Варто особливо підкреслити, що рішення проблеми контролю якості дистанційної освіти, його відповідності освітнім стандартам має принципове значення для успіху всієї системи дистанційної освіти. Від успішності її рішення залежить академічне визнання курсів дистанційної освіти, можливість заліку їхнього проходження традиційними навчальними закладами. Тому для здійснення контролю в СДО повинна бути створена єдина система державного тестування.

8. *Використання спеціалізованих технологій і засобів навчання:* технологія дистанційного навчання – це сукупність методів, форм і засобів взаємодії зі студентами, у процесі самостійного, але контрольованого засвоєння ними певного масиву знань. Технологія навчання будується на фундаменті певного змісту й повинна відповідати вимогам його подання. Матеріал, пропонований до освоєння, акумулюється в спеціальних курсах і модулях, призначених для дистанційної освіти відповідно до наявних в країні освітніх стандартів, а також у банках даних і знань, та інше.

9. *Опора на сучасні засоби передачі освітньої інформації:* центральною ланкою системи дистанційної освіти є засоби телекомунікації і їхня транспортна основа. Вони призначені для забезпечення освітніх процесів:

- необхідними навчальними й учбово-методичними матеріалами;
- зворотним зв'язком між викладачем і студентами, а також студентами між собою;
- обміном інформацією усередині системи дистанційної освіти;
- виходом у міжнародні інформаційні мережі;
- включенням у систему дистанційної освіти закордонних користувачів.

Перераховані риси дистанційного навчання й освіти є підставою для пильного інтересу до нього. Вони чітко і ясно позначають переваги цього виду навчання перед традиційною освітньою практикою, створюють передумови до широкого поширення й використання можливостей дистанційного навчання.

По-перше, гнучкість дистанційного навчання спричиняє його масовість і соціальну спрямованість. По тих самих програмах у тому самому навчальному закладі можуть навчатися одночасно тисячі людей. Економіці потрібні висококваліфіковані фахівці, що відповідають вимогам сучасного виробництва, але достатнього часу й відповідних технологій на підготовку й перепідготовку фахівців немає. Дистанційна освіта дозволяє забезпечити підготовку або перепідготовку персоналу без відриву від виробництва й з меншими витратами на навчання.

По-друге, рентабельність. Якщо поррахувати витрати часу, сил, транспортні витрати й життя вдалині від будинку, то дистанційну освіту можна назвати одним із самих недорогих видів освіти. З'являється також можливість навчатися по закордонних навчальних програмах і курсах, не

залишаючи місце проживання. Безумовно, це не безкоштовно, однак витрати для громадян на таке навчання значно менше, ніж на навчання по цих програмах з виїздом за кордон.

Дистанційна освіта, органічно вписуючись у систему безперервної професійної освіти, відповідає принципу гуманістичності, відповідно до якого всі повинні мати можливість одержання освіти. Тому, особливу увагу варто приділити визначенню потенційних споживачів дистанційної освіти, це можуть бути наступні групи населення:

- особи всіх віків, що проживають у малоосвоєних регіонах країни, вилучених від вузівських центрів;
- особи, що бажають придбати нові знання або одержати вищу/другу освіту;
- великий контингент споживачів освітніх послуг, що готуються до вступу у вузи;
- особи, не спроможні одержати освітні послуги в традиційній системі освіти в силу обмеженої пропускну здатності цієї системи, неможливості сполучення навчання з роботою й іншими специфічними умовами (сільські жителі, спортсмени, вахтовики);
- особи, що проходять термінову службу в рядах збройних сил, а також, що звільняються в запас, офіцери і члени їхніх родин;
- особи, що мають медичні обмеження для одержання регулярної освіти в стаціонарних умовах (інваліди, поранені, що перебувають на лікуванні в госпіталах);
- корпус менеджерів різного рівня, викладачів й інших фахівців, що потребують перепідготовки й підвищення кваліфікації;
- особи, що бажають одержати освіту в закордонних освітніх установах;
- звільнені й скорочені особи, зареєстровані в службах зайнятості;
- іноземні громадяни, що бажають одержати освіту в Україні, але не мають можливість приїхати для навчання по різних причинах.

Всі категорії споживачів дистанційних освітніх послуг, так чи інакше, не мають можливості навчатися в традиційній системі і для них дистанційне навчання – це єдиний спосіб одержати освіту.

Література:

1. Андреев, А.А., Солдаткин, В.И. Дистанционное обучение: сущность, технология, организация [Текст] – М.: Изд-во МЭСИ, 2000. – 350 с.
2. Бернадский, А.М. Дистанционное образование на базе новых ИТ [Текст] / А.М.Бернадский, И.Г. Краевский. – Пенза, 1997. – 55 с.
3. Волов, В.Т., Четыркова, Л.Б., Волова, Н.Ю. Дистанционное образование: истоки, проблемы, перспективы [Текст] - Самара, 2000. – 343 с.
4. Романов, А.Н. Технология дистанционного обучения в системе заочного образования [Текст] – М.: Юнити, 2000. – 303 с.
5. Щенников, С.А. Открытое дистанционное образование [Текст]: С.А.Щенников / – М.: Мирос, 2002. – 268 с.

THE ROLE OF MOBILE TECHNOLOGIES IN ENGLISH LEARNING

Ganna Korsun, Olena Leonova
National Technical University of Ukraine "KPI"

The growing trends of mobility are considered to be a great source of productivity in respect of the individual as autonomous learner and a lifelong learning explored in-depth areas of mobile learning. The number of mobile phones in Ukraine is about to exceed the population therefore mobile devices can play a vital role in the teaching of languages. The way to bring a language to life is to be able to converse in it every day. Being exactly a “wearable computer” and the most personal thing always carried about by anyone anywhere at any time the mobile device does help that most. The Ukrainian students are thoroughly familiar with mobile phones having an added advantage in the field of language learning.

Mobile Assisted Language Learning (MALL) refers to learning mediated via handheld devices (mobiles phones, MP3 /MP4 players, PDAs, palmtop computers, iPods, tablet PCs, hand-held computers, Smartphones, etc.) and available anytime, anywhere. Mobile learning environments might be face-to-face, distance, or online; further, they may be self-paced or calendar-based, formal or informal. With MALL students are able to access language learning materials, and communicate with their teachers and mates. In mobile learning, collaborative listening and speaking activities are preferred over reading and writing. The integration of various mobile devices into ESP language learning can support and empower students’ learning, and foster autonomous learners offering learners’ lifestyle and learning strategies, making learning more efficient for them. The m-learning proves to be useful and popular with teachers and students alike facilitating university-based oral assessment and students’ self-assessment, increasing students’ communicative competence and motivating students to learn English with the fun and familiar props of a mobile phone and web-chat. Teaching objectives of the MALL are to support students to be able to identify features and usages of various mobile devices to promote communications, and use mobile devices to learn English.

The mobile learning is characterized as being spontaneous, bite-sized, fast-food, short-burst, personal, contextual, portable, ubiquitous, pervasive, ambient, convenient, interactive, time saving, and expanding social inclusion in language learning.

Notwithstanding its benefits, MALL also poses related challenges: reduced screen sizes, limited audio-visual quality, virtual keyboarding and one-finger data entry, limited power, limited availability, limited nonverbal communications, limited message lengths, a lack of cultural context, and potentially limited social interaction, connection problems, high cost of data transmission, slow network speeds for video and audio, compatibility with computing interfaces.

Mobile technologies clearly offer numerous practical uses in ESP language learning:

- using online dictionaries;

- record dates using online calendars and organizing tools;
- capture notes through use of mobile cameras;
- email or phone students to arrange meetings for class projects;
- translation websites;
- to record and listen to audio from lectures and classes;
- to listen to audio material aimed at pronunciation practice;
- to receive text / multimedia messages from teachers with class content;
- to receive administrative information about course schedules, tests, assignments.

MALL activities are the following: vocabulary review, mobile blogs, mobile calendar, online courses for mobiles, mobile polls, mobile television, etc.

The benefits of m-learning in language education have been widely reported. Mobile technologies can be effectively integrated in the language learning (collaborative speaking and listening activities) to meet the needs of students in the age of ubiquitous. In MALL, learners might access to the learning materials when they want to and study them at their pace, thereby learner autonomy is encouraged. Despite MALL clear challenges and limitations, the deficiency of applications and formal research, it does seem quickly headed for a world where m-learning is a fashionable and trendy channel for language study.

As in other technology-enhanced language learning milieu, mobile learning environments might be face-to-face, distance, or online; further, they may be self-paced or calendar-based. Copaert (2004) emphasizes the importance of developing the language learning environment before deciding on the role of mobile technologies and further emphasizes focusing on the learner ahead of the technology. Salaberry (2001) also argues against "technology-driven pedagogy," suggesting that despite their revolutionary status, it is not clear that any modern technology (e.g., television, radio, the PC) has offered the same pedagogical benefits as traditional second language instruction. Beatty (2003) offers a further caveat that "teachers need to be concerned about investing time and money in unproven technology" (p. 72).

Stipulations aside, technologies, mobile or otherwise, can be instrumental in language instruction. Ultimately, though, they are not in and of themselves instructors; rather, they are instructional tools. And the effective use of any tool in language learning requires the thoughtful application of second language pedagogy.

References:

1. Emerging Technologies: Going to the MALL: Mobile Assisted Language Learning. George M. Chinnery. University of Maryland Baltimore County. January, 2006, Volume 10, Number 1. Pp. 9-16.
2. http://en.wikipedia.org/wiki/Mobile_Assisted_Language_Learning
3. <http://ilt.msu.edu/vol10num1/emerging/default.html>
4. <http://www.m-learning.org/>
5. Mobile Assisted Language learning and EFL. Michael Thomas, Nagoya University of Commerce & Business, Japan.
6. Mobile Technologies and Language Learning in Japan – Learn Anywhere, Anytime, Hiroyuki Obari, Yoshiko Goda, Yukinari Shimoyama, Midori Kimura

Aoyama, Japan.

7. Use of Mobile Phones for Language Learning and Assessment for Learning, a Pilot Project.

8. Medical Students' EMP Learning through Interactive SMS Platform. Jafar Asgari Arani. Faculty Member of Kashan University of Medical Sciences, Department of English.

ВИКОРИСТАННЯ МОЖЛИВОСТЕЙ ІНТЕРНЕТУ В ОСВІТІ: ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ ОН-ЛАЙН НАВЧАННЯ

Костянтин Лісецький

Національний технічний університет України «КПІ»

Немає ніяких сумнівів, що все змінюється в процесі навчання, тому що викладачі знаходять все більше способів для використання технологій в навчанні з одного боку, з іншого боку - сьогодні погляди, смаки, ставлення до подій що відбуваються, формуються у підростаючого покоління переважно під впливом засобів масової інформації, комунікації, освітніх технологій. Так як використання Інтернету зростає в геометричній прогресії, його взаємопов'язані технології забезпечують інструментарій освітніх та інформаційних ресурсів для поліпшення викладання і навчання в аудиторії. Багато змін, які відбуваються в аудиторії сьогодні, відбуваються через можливість Інтернету з'єднати студентів з практично необмеженою кількістю інформації, дозволяє гнучкі, змішані і інтерактивні оволодіння знаннями і дослідженнями.

Комп'ютерні технології і Інтернет можуть мати значний вплив на ефективність освіти. Ці технології можуть дозволити викладачу впровадження складних завдань навчання в аудиторії, використовувати і впроваджувати потужні навчальні методики. Крім того, деякі функції та можливості Інтернету надають можливість для впровадження активного навчального середовища, яке спонукає студентів на вирішувати проблем, на прийняття рішення, ставати комунікаторами.

Використання і впровадження навчальних методик з використанням Інтернету забезпечує цілий ряд переваг в організації навчального процесу:

- Для учасників он-лайн курсу завдання доступні в будь-який момент, і студенти самостійно вирішують у якому темпі їм проходити цей курс;
- доступність курсу з будь-якої точки світу, де є доступ до Інтернету.
- широта наданої інформації. Використовуючи Інтернет, студент може безпосередньо в процесі роботи над матеріалом курсу звернутися до будь-яких світових джерел (ресурси інших освітніх центрів, електронні бібліотеки по усьому світі й т.д.);
- оперативність надання інформації. У традиційному навчанні джерелом інформації є книга, цикл відновлення якої займає місяці, а іноді й роки. Інтернет дозволяє обновляти будь-яку інформацію й забезпечувати доступ до неї за хвилини;

- більш гнучка організація навчального процесу. У будь-якому освітньому предметі є розділи більш прості й більш складні. Он-лайн навчання дозволяє викладачеві сконцентруватися на більш складних розділах курсу, виклавши прості фрагменти для самостійного опрацювання;

- автоматизація навчального процесу - викладачеві немає необхідності розробляти безліч однотипних варіантів завдань для тесту й перевіряти результати їхнього виконання: система підбере будь-які параметри за бажанням викладача й здійснить перевірку і збереження результатів у журналі викладача;

- Крім текстової й графічної інформації, он-лайн навчання надає можливість використання в процесі навчання всіх засобів мультимедійності: анімації, відео, звуку й кольору. Це забезпечує наочність матеріалу для викладання й дозволяє задіяти більшість механізмів сприйняття студентом нової інформації;

- електронні технології навчання краще відповідають менталітету сучасної молоді, для якої мережа Інтернет практично стала "другою реальністю";

- упевнене володіння сучасними інфокомунікативними технологіями є одним із ключових компетенцій випускника сучасної освітньої установи. Проходження студентом навчання у форматі он-лайн дозволяє різко підвищити загальну комп'ютерну грамотність студента;

- широта й масштабність наданої інформації, вихід на глобальні інформаційні ресурси формують у студента відповідний стиль мислення. Використання он-лайн навчання надає значно більше можливостей для самостійної роботи студента, сприяючи формуванню навичок самоорганізації й раціонального планування навчального часу.

Однак он-лайн технології, як і будь-які інші досягнення прогресу, володіють і певними недоліками. Вони виникають із розуміння повноцінного утворення як взаємозалежного процесу навчання й виховання: навчання на основі комп'ютерних програм не може замінити прямого спілкування викладача із студентом. Чисто он-лайн навчання безособове. Дозволяючи широку автоматизацію процесу навчання, воно не в змозі врахувати індивідуальні особливості інтелекту й темпераменту студента. Жорстка "цифрова" логіка, послідовно реалізована в он-лайн навчанні бідніше людської логіки аналізу подій і прийняття рішень. Найчастіше правильні рішення в житті приймаються тільки при врахуванні емоційних з і етичних міркувань, які не програмуються. І, нарешті, останнє. Масове впровадження Інтернету у повсякденне життя - безсумнівне благо цивілізації. Однак уже сьогодні, ще тільки на початку формування людства, з'являються пов'язані із цим ризики. Значна частина молоді розглядає життя в мережі як другу реальність, що у деяких випадках перетворюється в реальність першу. Є ризик одержати "он-лайн покоління" із простим механічним мисленням, відірване від реального життя. Неадекватне використання електронного навчання може сприяти розвитку цих негативних тенденцій.

Зрозуміло, сказане вище не означає відмови від повноцінного й

масштабного впровадження он-лайн технологій. Поза всяким сумнівом, вони прогресивні й необхідні. Питання полягає тільки в тому, щоб он-лайн навчання не витиснуло традиційне навчання, а інтегрувалося в нього. Частка он-лайн складової в навчанні повинна зростати в міру підвищення рівня навчання в послідовності: школа - вуз - додаткове навчання. Тобто в школі, коли учень перебуває в стадії активного формування, особистість вчителя й пряме спілкування з ним має дуже велике значення й доцільно використовувати тільки окремі елементи он-лайн навчання. Навпаки, додаткове навчання, яке отримується вже в зрілому віці, може бути чисто прагматичним і реалізованим повністю на он-лайн платформі. Навчанні у вищому навчальному закладі із цього погляду перебуває посередині й допускає широке використання он-лайн платформ, інтегрованих у традиційні – "викладач - студент" формам навчання.

Он-лайн навчання є практично ідеальним для організації дистанційного (заочного) навчання, а також для організації освітнього процесу у філіях вузу. Однак найкращі результати воно забезпечує при так званому змішаному (blended) навчанні. У цьому випадку традиційне навчання "викладач-студент" доповнюється технологіями он-лайн навчання. У традиційному занятті значна частина часу й сил викладача витрачається на просту передачу студентам нової інформації. Он-лайн навчання дозволяє перекласти цю функцію на комп'ютер і зосередити основні зусилля викладача на обговоренні більше важких моментів курсу, відповідям на питання студентів і т.д.

Завдання он-лайн навчання не в тому, щоб витиснути традиційне навчання "викладач-студент", а в тому, щоб ефективно інтегруватися в нього. Очевидно, при правильній організації змішане навчання здатне забезпечити найвищу якість утворення. У цьому випадку завдання донесення матеріалів викладацького курсу можна в значній мірі здійснити електронними засобами, у той час як під час очних зустрічей викладач може сфокусуватися на питаннях студентів, на роз'ясненні складних моментів, на організації дискусій, тобто для активізації процесу навчання. Он-лайн форми навчання надають нові можливості для більше активного залучення студентів в освітній процес.

Література:

1. Steven C. Mills. Using the Internet for Active Teaching and Learning. – New Jersey, Person Education, Inc., 2006 – P.1- 71
2. Переваги та недоліки мультимедійних засобів в освітній діяльності <http://trudove.org.ua/post/perevagi-ta-nedol-ki-multimed-inikh-zasob-v-v-osv-tn-i-d-yalnost>
3. Saul Carliner An Overview of Online Learning. HRD Press, Inc, Amherst, 2004 – P.1-7

ДИСТАНЦІЙНЕ НАВЧАННЯ ЯК АЛЬТЕРНАТИВА ЗАОЧНОГО НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ ВНЗ

Анатолій Самусенко

Національний технічний університет України «КПІ»

У дослідженнях учених дискусійним є питання, чи можна вважати дистанційне навчання альтернативою існуючої системи заочного навчання і яким чином здійснити в сучасних умовах перехід від сформованих освітніх традицій до нових форм і методів, закладених у дистанційному навчанні.

В основі заочної й дистанційної форми одержання вищої освіти закладений той самий принцип – самонавчання.

Під дистанційною освітою розуміється комплекс освітніх послуг, які надаються населенню за допомогою спеціалізованого інформаційно-освітнього середовища на будь-якій відстані від освітніх установ.

Однією з найбільш привабливих переваг дистанційного навчання є можливість сполучення ефективності індивідуального навчання з економічністю масового. По суті воно являє собою варіант автоматизованого навчання, у якому комп'ютер виконує роль як викладача, так і адміністратора - організатора навчального процесу, з використанням локальних або глобальних комунікаційних мереж. Дана система освіти дозволяє почати навчання з будь-якого моменту залежно від підготовки того, кого навчають. Крім того, вона дає можливість підвищення якості й інтенсифікації навчання. Кожний студент одержує можливість самостійно визначати терміни одержання освіти.

Освіта особистості – найважливіша загальнолюдська проблема сучасності. Усе більше очевидною ця істина стає в ХХІ сторіччі – сторіччі інформатизації й комп'ютеризації всього громадського життя. Академічною громадськістю системи освіти України сьогодні визнано, що найважливішим і перспективним напрямком розвитку системи освіти є широке впровадження методів дистанційного навчання на основі використання сучасних педагогічних, перспективних інформаційних і телекомунікаційних технологій.

У педагогіці в термін "дистанційна освіта" вкладається наступний зміст. Дистанційна освіта (від лат. *distantia* - відстань) – міжнародний термін, освіта на відстані, позначає цілеспрямоване й методично організоване керівництво навчально-пізнавальною діяльністю осіб, що перебувають на відстані від освітньої установи й тому що не вступають у постійний контакт із його викладацьким складом.

На основі цього визначення дистанційну освіту можна трактувати як переважно самостійну освіту (самоосвіта), яка, на відміну від самоосвіти, в тій або іншій формі має зворотний зв'язок з викладачем (освітньою установою). До переваг заочної освіти можна віднести:

- ретельно відпрацьовані методики навчання, апробовані в часі й застосовувані для великих груп студентів;
- відсутність кількісних обмежень студентів по окремим курсам;

- індивідуалізацію навчання, що дозволяє студентам вибирати власний темп і графік навчальної діяльності;
- надання можливості вибору викладача, що є експертом з конкретної навчальної дисципліни.

Крім того, у системі заочного навчання накопичений чималий досвід розробки методичних і навчальних матеріалів, завдань для самостійної роботи, описів лабораторних робіт, контрольних завдань. У наш час заочне навчання втрачає свою значимість, поступаючись місцем дистанційному навчанню, заснованому на нових інформаційних технологіях. У своєму історичному розвитку дистанційне навчання реалізувало три стадії обміну інформації зі студентами: за допомогою звичайної пошти (обмін бандеролями), кейс - технологій, мережевих технологій (телекомунікації, e-mail, Internet, real chat та інші.).

Однак, щоб перейти від заочного до дистанційного навчання, що відповідає сучасним стандартам, необхідно й нове планування навчального процесу, і нове покоління спеціально призначених для самостійного вивчення навчально-методичних посібників і матеріалів, і нові підходи до проведення навчальних занять, атестації, і застосування нових інформаційних і телекомунікаційних технологій для забезпечення дистанційної підтримки навчання, і перепідготовка педагогів для роботи в новій освітній сфері.

Слід зазначити, що якщо заочне навчання є типово національним феноменом – у кожній країні своя система, то дистанційне навчання на базі інформаційних технологій має інтернаціональний і глобальний характер. Крім традиційних підручників студенти одержують можливість доступу до великого обсягу текстової, аудіо- і відеоінформації, проходження тестування й надання виконаних робіт, спілкування один з одним на значних відстанях. Таким чином, забезпечується гнучкість, варіативність, доступність, зручність і швидкість комунікації для студентів. Під час дистанційного навчання створені умови, коли не викладач, а студент є ключовою фігурою в процесі навчання.

Сучасні програми дистанційного навчання, як правило, забезпечені термінологічними і їм подібними словниками, у деяких випадках містять посилання, що відкривають доступ до вітчизняних і міжнародних баз даних. Передбачено періодичне відсилання по електронній пошті виконаних користувачем завдань, які рецензуються викладачем-куратором і вертаються до користувача із зауваженнями й рекомендаціями.

Під час дистанційного навчання забезпечується систематична й ефективна інтерактивність, не тільки між викладачем і студентом, але й між студентами, незалежно від того, на якому носії розташований основний зміст навчання (у мережах або на CD). Взаємодія здійснюється на основі комп'ютерних телекомунікацій. Тут є всі ознаки навчально-допоміжного процесу (викладач, підручник, засоби навчання, що відповідають методам навчання й організаційним формам), чого не можна сказати про заочну форму навчання.

Дистанційна освіта, як нова форма навчання, не може бути повністю

автономною, ізольованою від інших форм навчання. Дистанційне навчання будується відповідно до тих же цілей, що й очне навчання (якщо воно будується на відповідних освітніх програмах), з тим же змістом. Але форми вивчення матеріалу, форми взаємодії педагога й студента, а також студентів між собою будуть іншими.

Розходження етнічних, культурних і соціальних контекстів традицій, до яких належать автори, які пишуть про дистанційну освіту автори, спричиняють відсутність загальноприйнятого визначення дистанційного навчання. Таке положення можна вважати природним для нового напрямку, а численність визначень підтверджує в цілому актуальність і новизну досліджень дистанційного навчання. Андрєєв А.А. звертає увагу, що, досить часто про дистанційне навчання навіть фахівці говорять без необхідного розуміння того, що знаходиться за цим поняттям.

В області теорії й практики дистанційного навчання й освіти певний категоріальний апарат складається з різних наукових підходів, поглядів і розумінь дистанційного навчання. У дослідженнях, присвячених дистанційному навчанню, ми можемо знайти численні й різноманітні визначення понять самого дистанційного навчання. Їх класифікують як з погляду форми, методу, способу, процесу навчання, так і комплексу освітніх послуг, технологій.

Дистанційне навчання класифікується відповідно до чотирьох напрямків:

- як еквівалент дистанційної освіти;
- як форма одержання освіти (вид освітньої послуги);
- як метод одержання освіти;
- як форма й метод навчання.

Важливою ознакою дистанційного навчання є його функціонування в умовах Єдиного інформаційного освітнього простору. Інформаційно-освітнє середовище дистанційного навчання являє собою системно організовану сукупність засобів передачі даних, інформаційних ресурсів, взаємодії, апаратно-програмного й організаційно-методичного забезпечення, орієнтованого на освітні потреби користувачів.

Найважливішою характеристикою дистанційного навчання є особливі відносини й зв'язки її учасників, які в рамках цих відносин здійснюють взаємодії один з одним, тим самим створюють необхідні передумови для дистанційного навчання як сукупного предмету діяльності.

Література:

1. Андреев, А.А., Солдаткин, В.И. Дистанционное обучение: сущность, технология, организация [Текст] – М.: Изд-во МЭСИ, 2000. – 350 с.
2. Бернадский, А.М. Дистанционное образование на базе новых ИТ [Текст] / А.М.Бернадский, И.Г. Краевский. – Пенза, 1997. – 55 с.
3. Вержбицкий, К.Г. Дистанционное образование в России и за рубежом: информационно-аналитический аспект. – М.: РИЦ «Альфа» МГОПУ, 2001. – 78 с.
4. Волов, В.Т., Четыркова, Л.Б., Волова, Н.Ю. Дистанционное

образование: истоки, проблемы, перспективы [Текст] - Самара, 2000. – 343 с.

5. Полат, Е.С. Дистанционное обучение [Текст] / Е.С. Полат, М.В. Моисеева, А.Е. Петров; под ред. Е.С. Полат – 3-е изд., перераб. и доп. – М.: Владос, 2005. – 192 с.

ЗМІСТ ІНТЕРАКТИВНОГО НАВЧАННЯ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ З ІНФОРМАЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ СТВОРЕННЯ АНГЛІЙСЬКОГО НАУКОВОГО ПРОБЛЕМНО-ТЕМАТИЧНОГО ПОВІДОМЛЕННЯ

Оксана Синеккоп

Національний технічний університет України

"Київський політехнічний інститут"

У центрі процесу динаміки глобалізації стають інформація, наука і освіта. Конкурентоспроможним у майбутньому буде студент, який опанував основи наук, володіє новітніми способами сприйняття й передачі інформації, освічений і практично підготовлений у професійному, світоглядному та мовному контексті. Відтак, перед викладачами у вищій школі ставиться завдання адаптації освіти до сучасних вимог. Зокрема діяльність викладачів іноземних мов у немовному вищому навчальному закладі спрямована на підготовку майбутніх спеціалістів до практичного оволодіння іноземною мовою у їхній професійній сфері, що сприятиме розвитку професійно орієнтованих комунікативних мовленнєвих компетенцій та їх ефективному функціонуванню у культурному розмаїтті навчального та професійного середовищ.

Наукова діяльність студентів магістратури (фахівців з інформаційної безпеки) передбачає їхнє звітування про досягнуті результати у дослідженнях на фахових студентських і науково-практичних семінарах і конференціях, симпозіумах і зустрічах, робочою мовою яких є переважно англійська. Тому виникає необхідність навчати студентів написання англійського наукового проблемно-тематичного повідомлення.

Важливим компонентом будь-якого системного навчання є його зміст, а цілі навчання безпосередньо знаходять своє відображення у змісті. За своєю сутністю він не є сталою величиною у методиці. Різноманітність методик вивчення іноземних мов ілюструє специфіку кожної з них через змістовні складники. Дослідженням питання змісту навчання іноземних мов займалися Н.Д. Гальскова і Н.І. Гез, О.Б. Тарнопольський, С. Ю. Ніколаєва та інші. Так, власну структуру змісту пропонують методисти-науковці Н. Д. Гальскова і Н.І. Гез [1]. До складників змісту вони відносять: сфери комунікативної діяльності, комплекс спеціальних (мовленнєвих) умінь, система знань національно-культурних особливостей і реалій країни, мова якої вивчається, навчальні та компенсаторні (адаптивні) вміння. О.Б. Тарнопольський [2] визначає такі аспекти змісту: комунікативний, лінгвістичний, процесуальний і психофізіологічний.

Спираючись на досвід науковців і рекомендації програми з англійської мови професійного спілкування [3, с. 7–8], ми використовуємо уніфіковані складники змісту для інтерактивного навчання написання англійськомовного наукового проблемно-тематичного повідомлення майбутніх фахівців з інформаційної безпеки, а саме: 1) сфера спілкування, теми, ситуації; 2) мовний матеріал; 3) мовленнєвий матеріал; 4) країнознавчі, лінгвокраїнознавчі і мовні знання; 5) мовленнєві навички; 6) уміння писемного мовлення; 7) вміння добирати й обробляти інформацію.

Отже, визначення складників змісту навчання дають підстави раціонально й ефективно організувати процес інтерактивного навчання писемного мовлення майбутніх фахівців з інформаційної безпеки.

Література:

1. Гальскова Н.Д. Теория обучения иностранным языкам: лингводидактика и методика : учеб. пособие [для студ. лингв. ун-тов и фак. ин. яз. высш. пед. учеб. заведений.] / Н.Д. Гальскова, Н.И. Гез. – М. : Издатский центр «Академия», 2004. – 336 с.
2. Тарнопольский О.Б. Методика навчання студентів вищих навчальних закладів письма англійською мовою / Тарнопольский О.Б., Кожушко С.П. – Вінниця : Нова книга, 2008. – 288 с.
3. English for Specific Purposes (ESP). National Curriculum for Universities. – Kyiv. : British Council, Ukraine, 2005. – 107 p.

ШЛЯХИ РЕАЛІЗАЦІЇ ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ ДЛЯ СТУДЕНТІВ ТЕХНІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ ЗАОЧНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ

Микола Тищенко

Національний технічний університет України «КПІ»

При визначенні сутності дистанційного навчання слід дотримуватись трактування А.В. Хуторського, який інтерпретує дану форму освіти таким чином: дистанційне навчання – це навчання, при якому суб'єкти навчального процесу (студенти та викладачі) мають просторову або тимчасову віддаленість як один від одного, так і від засобів навчання, а навчальний процес здійснюється за допомогою телекомунікацій, у тому числі і на основі електронних засобів мережі Internet. У такому контексті розгляду дана форма набуває характеру мережевих технологій або комп'ютерного дистанційного навчання.

Комп'ютерне дистанційне навчання – це навчання географічно віддалених учнів з використанням різних нових інформаційних технологій доставки навчального матеріалу та доступу до віддалених ресурсів. Головною рисою такого навчання (на відміну від традиційного) є застосування комп'ютера у якості нового та динамічно розвиваючого засобу навчання, використання якого кардинально змінює систему форм і

методів викладання. За цією ознакою комп'ютерне дистанційне навчання істотно відрізняється від інших можливих систем дистанційного навчання, які на сьогоднішній день є в наявності на ринку освітніх послуг. При такому розумінні дистанційне навчання не йде окремо від інших форм організації освітнього процесу та легко інтегрується з ними. Ще однією технологією дистанційного навчання є «телевізійна» технологія, що лежить в основі віртуально-тренінгового навчання. Вона передбачає індивідуальний вибір студентом віртуального режиму роботи з навчальним продуктом. Даний режим реалізується в основних базисних технологічних прийомах, таких, як індивідуальне глоссарне навчання, індивідуальне засвоєння студентами алгоритмів різних способів виконання дій, що розвиває тренінг, індивідуальну систематизацію та структурування знань у вигляді складання логічних схем баз знань. Згідно неантагостичних принципів побудови навчального процесу, створювані і впроваджені інформаційні технології повинні стати не чужорідним елементом у традиційній системі освіти, вони повинні бути природним чином інтегровані в нього. Реалізація дистанційного навчання іноземній мові студентів немовних вищих навчальних закладів України дозволить нейтралізувати недоліки «класно-урочної» системи, яка, як стверджується, є сьогодні «гальмом» у інтелектуальному розвитку сучасного студента. На жаль, доводиться констатувати, що дослідження можливостей дистанційної форми в цьому специфічному контексті знайшло поки що слабку реалізацію як у теоретичному, так і у практичному планах. У зв'язку з цим можна дійти висновків, що на сьогоднішній день повністю відсутня як теорія, так і практика вивчення питання про оптимальне використання дистанційної форми навчання під час навчання іноземній мові студентів технічних спеціальностей. Проте не можна стверджувати, що основи такого навчання не закладені та не досліджені у лінгводидактичному аспекті. На даний момент вже є накопичений великий банк комп'ютерних лінгводидактичних матеріалів, який міг би слугувати базисом для втілення процесу дистанційного навчання у реальність як для студентів гуманітарних, так і технічних спеціальностей. У кожному навчальному закладі на сьогоднішній день є деяка сукупність авторських комп'ютерних навчальних матеріалів, які цілком можуть бути активно використані при реалізації дистанційного режиму навчання іноземній мові. Слід зазначити, що можливість і доцільність інтеграції дистанційного та очного навчання у ВНЗ достатньо добре висвітлена у сучасній літературі, а про можливість такої взаємодії в рамках заочної форми практично не згадується. У той же час така постановка проблеми є нагальною, оскільки це спровоковано об'єктивними труднощами формування у студентів-заочників комунікативної компетенції в усьому повноцінному прояві її складових. Ключовим словом дистанційної освіти є інтерактивність, тобто постійна систематична взаємодія викладача та студентів між собою в навчальному процесі. У заочному навчанні інтерактивність епізодична. Курс заочного навчання і курс дистанційного навчання відрізняються один від одного організацією навчального матеріалу, його структурою, способом взаємодії викладача та студентів, організацією інформаційно-освітнього середовища навчального процесу. Методи та форми

навчання відрізняються також принципово під впливом використання як мультимедійних засобів навчання, так і всесвітньої мережі Internet. Слід зазначити, що процес інтеграції заочної та дистанційної форм навчання (у порівнянні з взаємодією «дистанційне навчання – очне навчання») носить полегшений та спрощений характер. Це пов'язано з тим, що і дистанційне, і заочне навчання мають ряд схожих рис, які можуть в організаційному та змістовному планах сприяти їх безперервній взаємодії та взаємопроникненню.

Література:

1. Полат Е. С., Учебное пособие – М.: Издательский центр «Академия», 2002.
2. Потапова Р. К., Новые информационные технологии и лингвистика - М.: Издательский дом «КомКнига», 2005.
3. Хуторской А.В., Инновации в общеобразовательной школе. Методы обучения. Сборник научных трудов – М.: ГНУ ИСМО РАО, 2006.
4. Хуторской А.В., Педагогическая инноватика – М.: Издательский центр «Академия», 2008.

ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ЯК ПЕРСПЕКТИВНА ФОРМА НАВЧАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ СТУДЕНТІВ-ЗАОЧНИКІВ ЕКОНОМІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ

Анжела Чуфарлічева

Ізмаїльський державний гуманітарний університет

Сучасна ситуація на ринку освітніх послуг в Україні характеризується швидкими змінами, пов'язаними з поширенням інформаційних технологій, глобалізацією соціально-економічних процесів, які вимагають від фахівців професійних знань і вмінь ринкової орієнтації, що передбачає організацію експлуатації економічних ресурсів, оцінювання кон'юнктури та динаміки попиту. Виконання зазначених вище функцій у міжнародному економічному просторі є неможливим без володіння професійно-спрямованими навичками та вміннями іншомовного спілкування.

Протягом трьох останніх десятиріч дистанційне навчання стало одним із найважливіших елементів системи вищої освіти багатьох країн, а за останнє десятиріччя – елементом освіти України.

Дистанційна освіта – це форма навчання, рівноцінна з очною, вечірньою, заочною та екстернатом, що реалізується, в основному, за технологіями дистанційного навчання. Технології дистанційного навчання складаються з *педагогічних* та *інформаційних* технологій дистанційного навчання («Концепція розвитку дистанційної освіти в Україні»).

Для студентів заочної форми навчання дистанційний курс з вивчення основних лексичних та граматичних аспектів англійської мови у контексті професійних ситуацій та тем є одним з найефективніших сучасних засобів

навчання.

Щодо основних важливих переваг такої форми навчання, то в концепції розвитку дистанційної освіти в Україні відзначаються такі: гнучкість – учні, студенти, слухачі, що одержують дистанційну освіту, в основному не відвідують регулярних занять, а навчаються у зручний для себе час та у зручному місці; модульність – в основу програми дистанційної освіти покладається модульний принцип; паралельність – навчання здійснюється одночасно з професійною діяльністю; велика аудиторія – одночасне звернення до багатьох джерел навчальної інформації великої кількості учнів; економічність – ефективне використання навчальних площ та технічних засобів; технологічність – використання в навчальному процесі нових досягнень інформаційних технологій; соціальна рівність – рівні можливості одержання освіти незалежно від місця проживання, стану здоров'я і соціального статусу; інтернаціональність – можливість одержати освіту у навчальних закладах іноземних держав, не виїжджаючи зі своєї країни та надавати освітні послуги іноземним громадянам і співвітчизникам, що проживають за кордоном; нова роль викладача - дистанційна освіта розширює і оновлює роль викладача; позитивний вплив на студента – підвищення творчого та інтелектуального потенціалу людини; якість – якість дистанційної освіти не поступається якості очної форми навчання.

Важливою характеристикою є також те, що дистанційне навчання побудоване в основному на принципах інформатизації освіти і широкому застосуванні телекомунікаційних технологій, отже, повинно доповнюватись сучасними принципами, окремі з яких виділені В. Биковим [2, с. 85–86], Н. Клокар [3, с. 39].

Позитивне впровадження дистанційного навчання до підвищення кваліфікації педагогічних працівників вказує на актуальність і перспективність застосування цієї форми навчання на заочних відділеннях. Таким чином, навчання англійської мови для професійного спілкування (АМПС), що викладається студентам-заочникам економічних спеціальностей протягом одного року, розглядається нами як органічна частина навчального процесу на основі застосування відповідного дистанційного курсу. Метою курсу є забезпечення доступу студентів-заочників до навчальних ресурсів з дисципліни «Англійська мова для професійного спілкування» шляхом використання сучасних інформаційних технологій та телекомунікаційних мереж і надання умов для реалізації студентами своїх прав на освіту, що сприятиме їхньому ефективному функціонуванню у навчальному та професійному середовищах.

Основними принципами курсу повинні бути такі, що відповідають визначеним вимогам програми з англійської мови для професійного спілкування, а саме: професійна спрямованість, комунікативність, модульний підхід, інтернаціоналізм та плюрилінгвізм.

Дистанційний курс з АМПС призначений для самостійного навчання студентів-заочників, тому має містити такі інформаційні матеріали:

1. Вступну інформацію, де викладаються мета та завдання курсу, система контролю знань аудиторної та позааудиторної роботи студентів.

2. Теоретичний матеріал, наведений у вигляді модулів (лексичний та граматичний). Таке подання спрощує засвоєння матеріалу, дає конкретні точки контролю матеріалу, що засвоюється, забезпечує високу якість навчання.

3. Перелік питань, що виносяться на іспит, зразок екзаменаційного білету та критерії оцінювання підсумкової форми контролю.

4. Зміст варіантів контрольних робіт.

5. Професійно-орієнтований глосарій.

Велике значення в навчальному процесі приділяється організації контролю, який має бути коректним і відповідати конкретним вимогам. Ці вимоги такі:

– валідність й надійність вимірників результатів навчання відповідно до цілей, завдань і змісту програми АМПС;

– комунікативність та орієнтованість на вміння, дотримання точності та чіткості у мовленні;

– включення в загальну систему як поточного (протягом курсу), так і підсумкового (в кінці року/курсу) контролю;

– наявність логічної рамки, для якої характерним є поступове ускладнення мовленнєвих умінь в межах кожного модуля навчання і при переході від одного рівня до іншого;

– співвідношення з рівнями володіння мовою Загальноєвропейських Рекомендацій з мовної освіти;

У процесі адаптування національних стандартів викладання та вивчення мов в Україні до міжнародних самостійна робота набула великого значення. Самоосвіта вважається невід'ємною частиною усіх навчальних курсів АМПС. Згідно Загальноєвропейських Рекомендацій з мовної освіти 30-50% часу в програмі АМПС припадає на самостійну роботу [2].

Результат навчання англійської мови за дистанційним курсом у великій мірі залежить від персональних якостей студента: від його старанності, організованості, внутрішньої мотивації до навчання, прагнення досягти успіху в уfxdfkmysq і професійній діяльності. В цьому контексті дистанційні курси створюють максимально ефективні умови для навчання з урахуванням початкових потреб і можливостей студентів, допомагають їм досягти поставленої мети.

Впровадження дистанційного курсу з АМПС для навчання студентів-заочників економічних спеціальностей вказує на актуальність і перспективність застосування цієї форми навчання, адже сучасна перспективна система освіти повинна не лише забезпечувати знаннями, але постійно й швидко оновлювати знання, формувати потребу в неперервному самостійному оволодінні ними, а також створювати самостійний і творчий підхід до знань протягом всього активного життя людини.

Література:

1. Биков В.Ю. Дистанційне навчання в країнах Європи та США і перспективи для України // Інформаційне забезпечення навчально-виховного процесу: інноваційні засоби технології: монографія / [В.Ю. Биков, О.О. Гриценчук, Ю.О. Жук та ін.] / Академія педагогічних наук України, Інститут

засобів навчання. – Київ: Атіка, 2005. – С. 77–140.

2. Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання / Науковий редактор українського видання доктор пед. наук, проф. С.Ю.Ніколаєва. – К.: Ленвіт, 2003. – 273 с.

3. Клокар Н. Методологічні основи запровадження дистанційного навчання в системі підвищення кваліфікації / Н. Клокар // Шлях освіти. – 2007. – № 4 (46). – С. 38–41.

ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ МУЛЬТИМЕДІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ДЛЯ ФОРМУВАННЯ АНГЛОМОВНОЇ СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ У СТУДЕНТІВ ВНЗ

Мар'яна Шевченко

Національний технічний університет України “КПІ”

На сучасному етапі розвитку суспільства міжнародні зв'язки набувають усе більшого значення, тому надзвичайно важливими питаннями є підготовка високоосвічених студентів вищих навчальних закладів (ВНЗ), а отже й майбутніх спеціалістів, і формування в них іншомовної соціокультурної компетенції. Найефективнішим засобом досягнення цього є мультимедійні технології, тому їх використання для покращення процесу викладання стає дедалі рекурентнішим серед викладачів іноземних мов, зокрема англійської.

Стратегія навчання іноземних мов в Україні, сформульована Г.Г. Крючковим [2], визначає такі важливі принципи й умови формування соціокультурної компетенції студентів вищих навчальних закладів:

1) гуманістична перспектива вивчення мов (сприйняття основної світової цінності – миру, сприяння міжнародному взаєморозумінню, розвиток наукового, культурного й освітнього потенціалу людини);

2) постійне мовне самовдосконалення (право кожної людини на освіту передбачає вивчення мов протягом усього життя);

3) мова є найкращим інструментом для комунікації та інтелектуального розвитку людини (наукові дослідження з нейрології довели, що кожна опанована лінгвістична система ототожнюється з новими шляхами думки й відкриває додаткові нейроканали, збільшує можливості мозку та інтелекту);

4) голістичний підхід до викладання мов, що сприяє цілісному розумінню індивіда, етносу, культур.

У науковій літературі, яка розглядає проблеми культурознавчої освіти надаються, згідно з В.С. Біблером [1, с. 34], такі основні принципами формування соціокультурної компетенції:

1) принцип дидактичної культуровідповідності;

2) принцип діалогу культур і цивілізацій;

3) принцип доміанти проблемних форм навчання в культурознавчій освіті.

Принцип діалогу культур і цивілізацій, на думку В.В. Сафонові [3, с. 63–64], передбачає необхідність аналізу країнознавчого матеріалу і створення умов для полікультурного й білінгвістичного розвитку суб'єктів навчання,

зокрема студентів ВНЗ, підготовки їх до виконання ролі культурного посередника в ситуаціях міжкультурного спілкування, розвитку в них загальнопланетарного мислення й таких якостей, як культурна неупередженість, готовність до спілкування в іншокультурному середовищі, мовна і соціокультурна тактовність, а отже формування їх соціокультурної компетенції.

Серед величезного різноманіття навчальних мультимедійних систем М.Д. Тукало [4] виокремлює такі найбільш ефективні засоби:

- 1) комп'ютерні тренажери;
- 2) автоматизовані навчальні системи;
- 3) навчальні фільми;
- 4) мультимедіа-презентації;
- 5) відеодемонстрації.

Найтипівішим прикладом дієвих мультимедійних технологій є комп'ютер, зокрема його можливості, які роблять помітний внесок у процес навчання англійської мови, надаючи значущу соціокультурну інформацію. Аудіо- та відео матеріали є першочерговими джерелами здобування знань про країну, мову якої вивчають студенти ВНЗ, а також її культуру й населення.

Моделювання реальності комп'ютерними тренажерами розглядається М.Д. Тукало [4] як найважливіша перевага мультимедіа-технологій. Із їх допомогою можна не лише відтворити будь-який об'єкт, але і його поведінку в реальних умовах. Завдяки цій "віртуальній лабораторії" людина практикує розмовні й дійові ситуації, що максимально відповідають реальним.

Автоматизовані навчальні системи, побудовані на основі мультимедіа-технологій, як зазначає М.О. Цензура [5], дозволяють студентам у інтерактивному режимі знайомитись із новими поняттями й відношеннями між ними, контролювати рівень засвоєних знань через розв'язування типових задач і тестування. Ще однією незаперечною перевагою автоматизованих систем навчання, за словами М.Д. Тукало [4], є інтерактивність, яка забезпечує діалоговий режим протягом усього процесу навчання. Завдяки цьому навчальні системи надають суттєву підтримку студентам, полегшуючи процес навчання, позбавляючи їх тих елементів занять, що не забезпечують засвоєння необхідного матеріалу. Використовуючи автоматизовані системи навчання, особа, що навчається, може сама задавати темп процесу й самостійно контролювати його.

Комбіноване використання комп'ютерної графіки й анімації (мультимедіа-презентації), живого відеозображення (відеодемонстрації, навчальні й художні фільми англійською мовою) і звуку, а також інших медійних компонентів надає абсолютно унікальну можливість зробити предмет, що вивчається, максимально наочним, а тому зрозумілим і доступним. Це особливо актуально в тих випадках, коли студент має засвоїти велику кількість емоційно-нейтральної інформації, наприклад, біографії відомих осіб, правила етики й етикету країни, мова якої вивчається, тощо.

Використання мережі Інтернет, яка також є невід'ємною складовою мультимедійних технологій, надає додаткові можливості пошуку матеріалів

для розширення кругозору студентів і їх соціокультурних знань про країну, мову якої вони вивчають, зокрема за допомогою глобальної мережі можливим стає безперешкодне спілкуватися з носіями мови, що відіграє провідну роль під час навчання іноземній мові. За кордоном використання ресурсів Інтернету в освіті вже має багатий досвід завдяки тому, що в мережі можливо знайти будь-яку інформацію. Можемо перелічити деякі засоби, що мають прямий зв'язок із мультимедійними технологіями Інтернету, і є корисними для освітніх цілей: електронні (мультимедійні) підручники, довідкові матеріали (словники, енциклопедії, бази даних); електронні бібліотеки автентичної текстової, графічної, звукової інформації й відеоінформації; віртуальні музеї, виставки й інші наочні матеріали. Представлений у вигляді електронних презентацій матеріал значно розширює можливості звичайних підручників за рахунок використання звукового й відео супроводу й ефектів анімації. В ході роботи з комп'ютером у студентів задіюється слухове й візуальне сприйняття, що дозволяє збільшити не тільки обсяг сприйнятої інформації, але й міцність її засвоєння.

Беззаперечним є той факт, що інформація краще запам'ятовується, якщо її подано в ілюстративному, тобто наочному, вигляді. Саме мультимедійні технології майже повністю пов'язані з наочним відображенням освітніх матеріалів. Як приклад наведемо такі особливості навчання за допомогою мультимедіа як показ відео матеріалів англійською мовою (документальні стрічки, художні й наукові фільми), прослуховування англомовних аудіо файлів (доповіді, інтерв'ю, пісні) й застосування інтерактивних комп'ютеризованих ігор, для покращення запам'ятовування отриманої інформації та перевірки сформованих англомовних соціокультурних знань студентів.

Усі ці засоби, краще, ніж будь-які інші, допомагають формувати іншомовну соціокультурну компетенцію студентів ВНЗ за короткий проміжок часу.

Література:

1. Библер В.С. Культура. Диалог культур: опыт определения. // Вопросы философии. – М.: Издательство “Правда”, 1989. – № 6. – С. 31–43.
2. Крючков Г.Г. Стратегія навчання іноземних мов в Україні. // Іноземні мови в навчальних закладах. – К.: Педагогічна преса, 2002. – № 1–2. – С. 3–6.
3. Сафонова В.В. Изучение языков международного общения в контексте диалога культур и цивилизаций. – Воронеж: Истоки, 1996. – 226 с.
4. Тукало М.Д. Мультимедійні системи навчання як новий методологічний засіб інтерактивного навчання на уроках хімії. // Інформаційні технології і засоби навчання [Електронний журнал]. – Україна, 2001. – Том 24. – № 4. – Режим доступу: <http://journal.iitta.gov.ua/index.php/itlt/issue/view/43>.
5. Цензура М.О. Автоматизована навчальна система. // Соціально-економічні дослідження в перехідний період. Дистанційне навчання у ХХІ столітті: Збірник наукових праць (наукові доповіді на міжнародній науково-практичній конференції). – Львів: ІРД НАН України, 2001. – Вип. XXVII. – С. 192–196.

ФОРМИРОВАНИЕ ИНОЯЗЫЧНОЙ СОЦИОКУЛЬТУРНОЙ КОМПЕТЕНЦИИ В КОНТЕКСТЕ ИНТЕРНЕТ-ОБУЧЕНИЯ

Юлия Шишковская

Томский политехнический университет, Россия

Сегодня, когда наше общество, благодаря сети Интернет, имеет возможность устанавливать и расширять производственные, научные и академические контакты безотносительно времени и пространства, все большее значение и актуальность приобретает владение иностранным языком. Благодаря этому пониманию, мы осознаем, что иностранный язык в настоящее время может являться как предметом изучения, так и средством обучения. В связи с этим, становится возможным рассматривать отдельные аспекты учебного процесса через возможности их развития и формирования средствами иностранного языка.

В нашей работе мы хотим рассмотреть возможности формирования иноязычной социокультурной компетенции посредством интеграции в учебный процесс технологий Интернет 2.0. Технологии Интернет 2.0 в силу таких характеристик как интерактивность, креативность, доступность и социальность, давно вышли за узкоспециализированные рамки компьютерных наук. В современной педагогике они нашли свое отражение в качестве некой платформы для открытых, свободных и бесплатных электронных образовательных ресурсов, формирования собственного сетевого контента, развития ряда общекультурных и профессиональных компетенций, воспитания толерантности и развития критического мышления.

Развитие иноязычной социокультурной компетенции предполагает формирование у обучающихся определенного объема знаний и представлений о культуре страны изучаемого языка. Важность этой компетенции заключается в развитии таких качеств личности как рефлексия и критическое мышление (изучая культуру другого народа, обучающийся невольно сравнивает ее со своей собственной, анализирует, обсуждает с другими субъектами учебного процесса и т.п.), толерантность (воспитывается чувство уважительного отношения к реалиям другой культуры); возрастает мотивация (получая некий объем знаний обучающийся стремится к его увеличению).

На занятиях по дисциплине «Английский язык» со студентами-второкурсниками Томского политехнического университета одним из видов учебного задания является создание тематического блога в рамках метода веб-проектов. Е.С. Полат определяет веб-проект, применительно к преподаванию иностранного языка, как «долговременное проблемное задание с целью развития различных видов речевой деятельности и формирования коммуникативной и социокультурной компетенции, результатом которого является веб-публикация» [1, с. 99]. В качестве примера проектного задания может служить веб-проект по созданию блога на тему «Cross-Cultural Communication / Межкультурная коммуникация». Данный проект относится к практико-ориентированному и

исследовательскому типу и ставил своей целью представление блога на иностранном языке, посвященного проблемам межкультурного общения. Задачами проекта были: изучение культуры некоторых стран Европы и Азии; развитие всех видов речевой деятельности; развитие навыков использования технологий Интернет 2.0. По количеству участников веб-проект был парным, по продолжительности – 3 недели. Исследуемая проблема была обозначена как «Сходства и различия разных культур».

На первом этапе студентам предлагалось составить план работы над проектом, сформулировав цель и основные задачи.

На подготовительном этапе обучающимся необходимо было изучить проблему, используя различные службы и сервисы Интернет 2.0 для сбора, анализа и структурирования информации.

На третьем этапе происходило создание блога – итогового продукта самостоятельной исследовательской работы. В задачи студентов входило представить проблему диалога культур с разных ракурсов, разными формами (аудио-, видео-, текст и т.п.), уделяя при этом также внимание дизайну и компоновке блога. При выполнении работы студенты работали на блогхостинге Blogger.com.

Заключительный этап предполагал публикацию и презентацию своего блога, его защиту, обсуждение с другими субъектами информационно-образовательной среды и оценивание.

В целом, мы пришли к выводу о том, что возникновение Интернет второго поколения стало предпосылкой для пересмотра инструментальных возможностей и усовершенствования процесса обучения в существующих образовательных условиях вуза. Нами был выделен ряд преимуществ использования блог-технологий для развития и формирования иноязычной социокультурной компетенции перед традиционно используемыми средствами обучения. К таким преимуществам относятся: доступность и простота использования технологий Интернет 2.0, их интерактивность и мультимедийность, эффективность организации информационного пространства и др.

Литература:

1. Полат Е.С. Новые информационные технологии в системе образования / Е.С. Полат. – М.: Академия, 2000. – 270 с.

СЕКЦІЯ 3
ЗАГАЛЬНІ ПИТАННЯ ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ У ВНЗ

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ У ВИКЛАДАННІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Ірина Грицай

Національний технічний університет України «КПІ»

З розвитком науки і техніки значна увага приділяється не лише розробкам та впровадженню нових технологій, а й обміну досвідом та ідеями з метою покращення умов життя, стимулювання наукових відкриттів та модернізації виробництва. Статус англійської мови, яка робить можливим спілкування наукової спільноти з різних кінців планети, має тенденцію до постійного зростання. Саме тому, з метою покращення підготовки спеціалістів, варто переосмислити традиційні методи навчання і впровадити більш сучасні методи, спрямовані на удосконалення комунікативних навичок студентів і формування у них необхідної соціокультурної компетенції. Оскільки впродовж останніх років з'явилося чимало нових методів, спеціальних навчальних технік та прийомів викладання іноземної мови, важливо, щоб викладач був ознайомлений з ними, щоб оптимально підібрати той чи інший метод викладання відповідно до рівня знань, потреб, інтересів студентів.

Вибір методів навчання зумовлений:

1. цілями навчання;
2. змістом навчального матеріалу та специфікою предметної області;
3. темпом та терміном процесу навчання;
4. стилем навчання та рівнем педагогічної майстерності педагога;
5. дидактичним та матеріально-технічним забезпеченням процесу навчання;
6. рівнем підготовки студентів.

Відомо, що основною метою вивчення англійської мови є розширення словникового запасу, удосконалення навичок вільного усного мовлення, розвиток навичок перекладу спеціальної літератури з іноземної мови на рідну та з рідної на іноземну. Тому задачі будь-якої навчальної програми спрямовані на:

1. Читання. Кожен студент повинен уміти читати й розуміти з повним охопленням змісту тексти різного спрямування, а також тексти за фахом.

2. Спілкування. Вільне ведення бесіди є одним з найголовніших навичок, якою повинен оволодіти кожен студент. Він повинен уміти доповідати, викладати зміст прослуханого тексту, детально викладати іноземною мовою зміст тексту, прочитаного рідною мовою.

3. Письмове спілкування. Кожен студент повинен уміти писати твори (реферати) на вивчені теми за спеціальністю чи на базі прочитаних матеріалів, викладати письмово зміст прослуханого тексту, володіти навичками написання ділової документації, знати структуру ділових листів,

контрактів, уміти складати документи, необхідні для працевлаштування.

4. Переклад. Навіть, якщо студент не планує у майбутньому працювати перекладачем, все одно повинен оволодіти навичками перекладу, щоб мати можливість правильно перекладати з іноземної мови на рідну та з рідної на іноземну тексти різної тематики, окремі речення, або зв'язний текст [3].

Безумовно, використання традиційних методів навчання, спрямованих на розвиток чотирьох видів мовленнєвої діяльності, дає свої результати, але з часом може спостерігатися зниження мотивації та втрата інтересу у студентів через відсутність нових ідей. З цих причин починають впроваджувати інноваційні методи і технології, спрямовані на покращення навчального процесу, розвиток комунікативних навичок і підвищення мотивації студентів.

Інноваційні технології включають такі підходи до викладання іноземних мов, як [2]:

1. Інтерактивні методи викладання. Під інтерактивним навчанням ми розуміємо організацію спільної групової та самостійної навчальної діяльності студентів, спрямованої на розвиток умінь мовлення при виконанні різних соціальних ролей [1]. Таке навчання обумовлює, що студент у процесі самостійної підготовки до занять (опрацювання необхідного лексичного, граматичного мінімуму, робота з професійними текстами, аудіо- та відео-матеріалами, опрацювання англійськомовних Інтернет-ресурсів) навчається від викладача, інших студентів групи і розширює свій мовленнєвий досвід, читаючи, слухаючи, аналізуючи та корегуючи як власну, так і чужу інформацію [2]. Інакше кажучи, інтерактивність навчання полягає у тому, що студентам цікаво вивчати матеріал, що значно підвищує їх мотивацію.

Метою застосування інтерактивних методів у процесі вивчення будь-якої дисципліни є створення комфортних умов навчання, в яких усі студенти взаємодіють між собою. На заняттях створюється можливість обговорення різноманітних проблем, доведення, аргументування власного погляду, тобто відбувається взаємодія викладача і студента, яка орієнтує особистість на розвиток її творчих і розумових здібностей та комунікативних навичок [4].

Інтерактивні методи навчання можуть бути реалізовані у формі евристичної бесіди, фронтального або демонстраційного експерименту, з його безпосереднім обговоренням. Але їх ефективне застосування вимагає від викладача дуже високого рівня професійної майстерності і надто складне для впровадження за наповнюваності навчальних груп [3].

2. Використання технічних засобів навчання (комп'ютерних та мультимедійних, мережі Internet) для самоудосконалення, контролю знань, зберігання і використання навчальних матеріалів (планів занять, граматичних довідників, словників різних типів тощо) [2]. Останнім часом досить активно розробляється методика використання комп'ютерних програм, які набувають сьогодні все більшого застосування. Комп'ютерні програми відкривають широкі можливості для удосконалення процесу навчання іноземної мови. Це зумовлено наявністю в комп'ютерних програмах нових дидактичних функцій, які неможливо відтворити у відеофонограмі. Комп'ютерна програма дозволяє здійснювати навчання та контроль засвоєння іноземної мови в

різних режимах самостійного пошуку і на різних рівнях складності [5].

Отже, до нових тенденцій у викладанні англійської мови належать інтерактивні методи навчання та комп'ютерні й мультимедійні засоби, спрямовані на розвиток мовленнєвих навичок і підвищення зацікавленості та мотивації студентів.

Література:

1. Communication strategies: psycholinguistic and sociolinguistic perspectives/ edited by G. Kasper and E. Kellerman. – London and New York, 1997. – 398 p.

2. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології / І.М. Дичківська. – К.: Академвидав, 2004. – 352 с.

3. Павлусенко О.В. Сучасні методи викладання англійської мови в технічних вузах [Електронний ресурс]. Режим доступу до файлу: <http://intkonf.org/pavlusenko-ov-suchasni-metodi-vikladannya-angliyskoyi-movi-v-tehnichnih-vuzah/>

4. Швидка Н.М. Інтерактивні методи вивчення іноземних мов [Електронний ресурс]. Режим доступу до файлу: http://www.rusnauka.com/12_ENXXI_2011/Pedagogica/2_85239.doc.htm

5. Ярмоленко О.М. Сучасні технології у вивченні іноземної мови [Електронний ресурс]. Режим доступу до файлу: <http://conf.vntu.edu.ua/humed/2010/txt/Yarmolenko.php>

РОЛЬ КОМУНІКАТИВНИХ ЦІННОСТЕЙ У ФОРМУВАННІ НАВИЧОК РОЗУМІННЯ ІНШОМОВНОГО ТЕКСТУ

Світлана Бобровник

Національний технічний університет України «КПІ»

Розуміти і правильно перекладати іноземний текст неможливо якщо не враховувати комунікативні цінності народу, мова якого вивчається. Потрібно вивчати та розуміти комунікативні цінності та поняття, тому що вони є різними в різних країнах і культурах, і знаходять своє підтвердження в мові. Серед основних цінностей англійської культури дослідники частіше всього виділяють індивідуалізм, раціоналізм, незалежність, прагматизм, рівність, конкурентність, традиціоналізм, толерантність. Всі ці цінності відбиваються на способі життя, міжособистісних стосунках, поведінці.

Найбільший вплив на особливості поведінки слід віднести цінностям, зумовленим соціально-культурним типом стосунків, це дистантність, або автономія особистості, та рівність. Особистий простір людини, її право на незалежність, її автономна територія займає важливе місце в англійській культурі, в усвідомленні, в характері, а також в мові і в комунікації. Для її визначення є особливе слово – **privacy**, точний еквівалент цього слова відсутній в українській та російській мовах та в деяких інших європейських мовах. Сучасний англійський письменник-журналіст Джеремі Паксман

вказує на значимість поняття **privacy**, його не можна перекласти одним словом на інші мови, воно є дуже значущим в англійській культурі, це поняття розповсюджується на всю структуру держави, починаючи від основ законодавства і закінчуючи домами, в яких живуть англійці. Як відомо, мати свій дім з садом – є мрія кожного англійця. В той час як в інших країнах Європи, особливо в країнах східної Європи більшість людей жили у багатоквартирних домах, англійці залишаються вірними своїй традиції жити окремо від інших. Дж. Паксман наводить такі данні: у Франції, Германії і Італії більше половини будинків, побудовано в 90-х роках – це багатоквартирні будинки, а в Англії цей показник складає 15%. Окремий дім – це матеріальне втілення ідеї незалежності англійців, автономії, ізоляваності. При цьому, як відмічає Дж. Дрісколл, у них немає особливої прив'язаності до свого дому як до будинку, так само як і до землі, на якій стоїть їх дім, у випадку необхідності вони його продадуть і переїдуть на інше місце. Тут важлива сама абстрактна ідея, яка є в тому, що власний дім допомагає чітко відокремити що є приватне, а що суспільне.

Семантичне ядро концепта “**private**” розкривається в надписі “**PRIVATE**” («Стороннім вхід заборонено»), тобто це – зона особової автономії, куди стороннім вхід заборонено. Наприклад, такі фрази як **respect somebody's privacy, private property, private conversation, private information, private talks, private ceremony, private thought, private tears** англійською мовою звучать і пишуться лаконічно, а на інші мови перекладаються за допомогою підрядних речень.

Основна відмінність в ціннісних пріоритетах західних та слов'янських культурах міститься в тому, що якщо в західних культурах (особливо протестантських) в центрі ієрархії цінностей стоїть особистість, в її унікальності, індивідуальності і вільнолюбство, то в східно-слов'янських культурах таким центром є людські взаємини, стосунки, общинність, колективність, щирість, гостинність, емоційність, духовність, скромність. У східних слов'ян немає традиції дотримуватися дистанції, немає зони особистісної автономії, яку ми спостерігаємо в англійській культурі. Як відмічає Н.А. Бердяєв, російський народ завжди любив жити в теплі колектива, «в какой-то растворенности в стихии земли, в лоне матери» [Бердяев 1990]. Слово індивідуалізм в російській мові містить негативну конотацію, на відміну від англійської, де це поняття має позитивний відтінок.

Прояви емоцій у слов'янських мовах на відміну від англійської відрізняються експресивністю, гучністю голосу, жестикуляцією, можливі дотики до співрозмовника, що є недопустимо у стриманих англійців.

Зараз, коли ми всі є свідками того, як змішуються цінності і пріоритети людей, культурна різниця стає нечіткою, однак, хочеться вірити, що все ж таки цінності залишаться, оскільки, самі вони нас відокремлюють від інших, визначають нашу ідентичність.

Отже, вивчення комунікативних цінностей є дуже важливим аспектом у вивченні і розумінні іноземної мови.

Література:

1. Бердяев Н. Судьба России: опыты по психологии войны и национальности. – М., 1990.
2. Вежбицкая А. Язык. Культура. Познание. М., 1997.
3. Вежбицкая А. Семантические универсалии и описание языков / Пер. с англ. А.Д. Шмелева под ред. Т.В. Булыгиной М.: Языки рус. Культуры, 1999.
4. Ларина Т. Категория вежливости и коммуникативный стиль: Сравнение английских и русских лингвокультурных традиций. – М.: Языки славянских культур, 2009. -512 р. (Язык. Семиотика. Культура).
5. Тер-Минасова С.Г. Язык и кросскультурная коммуникация. М.: Слово. 2000.
6. Jandt 2004; Intercultural Communication: A Global Reader. Sage Publications, Inc. Thousand Oaks, California.
7. Рахман J. A Portrait of a People. Penguin, 1999.

SOME TIPS FOR INTERVIEW PASSING

Tetyana Bondarieva

National Technical University of Ukraine "Kyiv Polytechnic Institute"

If you have faced with a problem of employment, sooner or later you will have to get on an interview and as a consequence to pass it. It is natural, that in a situation when your material and professional future is put on the card, it is necessary to be self-assured, to be confident about your advantages and abilities. To feel yourself in this way, it is necessary to be prepared for the interview beforehand.

After graduating from the University many students deal with the problem of seeking a job and passing the job interview. Unfortunately most graduates (even high achievers) are not ready for such interviews. In this way there is a question – What is the problem and are there any mistakes in teaching process or somewhere else? The answer is quite simple and predictable - they have never been taught how to answer an interviewer' questions and they've heard nothing about interview passing techniques.

Taking into account the above mentioned we are sure that teaching staff of the University should pay much more attention to the process of preparing students for future "job hunting" and helping students to present not only their knowledge on specialty but their personal skills and character as well.

There is no certain discipline to teach young people how to apply for a job in training programs of most universities all over the world. But scientists in the field of pedagogy recommend professors and teaching staff of the University to draw students attention to this problem during their lectures, practices, workshops etc. and try to explain young future specialists how to be successive in looking for a job. It's better to discuss this problem with the last year students as they are going to start looking for future workplace and the first negative interview can badly

influence on the whole students' attitude towards their specialty and qualification that, on the same way, can even result in lowering the student's confidence and self-assurance.

Professors and scientific advisors at the universities or any other training institutions should let their students know the key elements of preparing for the interview and explain how to answer interview questions that could greatly improve their chances of getting a job.

Next in this paper is given suggestions and practical examples of the job interview passing techniques that could be used in teaching process.

First of all, before going to the interview applicants should send their CVs and cover letters to the company. And if the applicants are invited to the interview, it means that their CVs and cover letters made a strong first impression and they were selected in front of their rivals. The interview is the opportunity to prove that you are the best candidate for the job.

By the way, the applicant should know that it's useless to walk into an interview without knowing exactly what you are going to say. Sometimes applying for a job applicant should pass interview for several times in the same company. If you don't impress the interviewer the first time, you have little chances for the second interview.

Psychologists all over the world teach how to impress interviewers by showing how to answer tough interview questions. Applicant should be ready for such questions and prepare the answers for typical once in advance. But don't forget that casual and standard answers can't affect the employers. Try to be creative! Even if you don't know the correct answer speak on this topic and present your point of view towards the problem showing your ability to communicate and to be ready for solving any unpredictable situations during your working practice. Nobody expects you to represent all your knowledge at the first meeting – that's just impossible. Your task is to impress the employer and to make him/her interest and fascinate in you. Make sure that you are well-prepared and it will help you to reduce stress, increase your confidence and improve your chances of being offered the job.

Before proving that you are perfect for the job, understand the employers needs. (What do they want? Why are they asking me this? How can I prove I'm the best? etc.) Try to predict the questions you are likely to be asked. Rehearse the interview. It's advisable to do some research into the company you are applying with.

You'll never get the second chance to make the first impression that's why the great importance should be given to the appearance and wear of the applicant, so think in advance what you are going to wear because people start forming their impression of you immediately, looking at the outside and making assumptions about the inside. Make sure that you send out the right message about who you are, through your physical appearance, clothes and body language (non-verbal communication).

However, even though the interview is over, there is a lot you can do to leave a positive impression on your prospective employer. That's important to start it as soon as possible. Ideally, you should do it on the day of the interview. For

example, you can send via e-mail a short message to the employers telling them that you highly appreciate their time and that you are really serious about the job. All employers are looking for employees who demonstrate good listening skills and the ability to put received information into practice, so in this short letter you can demonstrate understanding of the requirements of the job and the challenges that the job can bring. This letter will impress the interviewer (most applicants do not do this!) and show that you are organized and professional, as well as keeping you fresh in their mind.

Teaching students how to pass job interview don't forget to mention and make students ready that almost nobody has succeeded in getting every job they have ever applied for. They must be ready for negative results in getting the desired job, despite their best efforts. But they should not give up and stop. After considering and analyzing all mistakes – go on passing the next interview and you'll get a job!

References :

1. Job Interview & Resume Questions Answered \ <http://job-interviews-questions.blogspot.com/2006/09/how-to-pass-interview.html>
2. Colm Downes. Cambridge English for Job-hunting. 2008 \ http://fileburg.ru/load/cambridge_english_for_job_hunting_ishhem_rabotu_v_anglii_i_ssha/39-1-0-8771

НАВЧАЛЬНІ ДИСКУСІЇ ТА ДІАЛОГОВІ ПЕДАГОГІЧНІ ТЕХНОЛОГІЇ У ВИКЛАДАННІ ІНОЗЕМНИХ МОВ

Надія Доронкіна

Національний технічний університет України «КПІ»

Як відомо, дискусія – це метод обговорення та вирішення спірних питань, а саме цілеспрямований та впорядкований обмін ідеями, думками у групі з метою пошуку істини а також формування власної думки кожним учасником. Дискусію вважають однією з найважливіших форм навчального процесу, тому що вона сприяє розвитку рефлексивного мислення та стимулює ініціативу учнів. Спілкування у ході дискусії спонукає учнів до використання різних шляхів вираження своєї точки зору та покращує сприйняття позиції інших людей. Слід виділити такі ознаки навчальних дискусій:

- розподіл ролей, наприклад «ведучий та інші учасники або ведучий та дві чи більше групи учасників»;
- спеціальна організація місця та часу проведення;
- процес спілкування відбувається у формі взаємодії учасників;
- взаємодія містить висловлювання та використання невербальних зображувальних засобів;
- діалогічна позиція педагога:

- спрямованість на досягнення навчальних цілей.

На відміну від традиційного уроку, де мовлення викладача займає дві третини часу уроку, під час дискусії мовлення учнів займає більше половини часу. Дискусія як вид діяльності на уроках іноземної мови має численні переваги:

- велика кількість інформації, думок та практичних знань збирається разом;
- колективні рішення зазвичай більш зважені, ніж рішення окремих людей;
- перевіряється здатність мислити;
- дискусія навчає мислити, слухати, міркувати, висловлювати думки;
- створюється невимушена атмосфера;
- дискусія сприяє взаєморозумінню між людьми;
- зміст уроку наближається до потреб учнів;
- сприяє розвитку уміння діалогічного мовлення.

Для успішного навчання ведення дискусії необхідно сформувати уміння аргументативного спілкування, що має дві сторони: змістовно-сміслову та логіко-комунікативну. У структурі дискусії виділяють такі елементи:

- підготовка;
- основний етап, який у свою чергу поділяють на під етапи представлення різних думок та аргументації і порівняння та співставлення;
- узагальнення та компромісне рішення, підведення підсумків.

Підготовчий етап починається за кілька днів до проведення дискусії. За цей час потрібно сформулювати проблемні питання, підібрати матеріал, визначити доповідачів, підготувати приміщення, сформулювати правила, вибрати форму дискусії і т.д.

Під час основного етапу відбувається введення в дискусію, формулювання проблеми, обговорення проблеми, представлення результатів.

Аналіз та оцінка дискусії підвищують її педагогічну цінність та сприяють розвитку комунікативних навичок та умінь учнів.

Розглянемо найпоширеніші форми дискусії. Круглий стіл – бесіда, учасники якої мають рівні права і послідовно обговорюють проблему.

Інша форма нагадує ток-шоу. Кількість учасників від 4 до 6. Вони обговорюють проблему, а потім викладають свої позиції класу. Один з учасників грає роль ведучого.

Експертна група – це форма дискусії, під час якої клас розбивається на маленькі групи, які самостійно обговорюють проблему. Кожна група вибирає експерта, який представляє думку групи.

Форум – обговорення у якому експертна група обмінюється думками з аудиторією.

Мозкова атака – форма дискусії, яка має два етапи. На першому етапі клас розбивається на групи. Кожна з них генерує ідеї для вирішення проблеми. На другому етапі відбувається обговорення цих ідей. Однак, група, що висунула ідею її не обговорює. Замість цього група делегує експерта у інші групи.

Симпозіум – найпоширеніша форма навчальної дискусії. Учасники

виступають з повідомленнями, або рефератами, а потім відповідають на запитання аудиторії.

Дебати – формалізована форма обговорення, що будується на основі фіксованих завчасно виступів учасників, об'єднаних у команди-суперники а також на основі виступів-спростувань.

Судове засідання – це форма обговорення, що імітує слухання судової справи.

Перехресна дискусія – один з методів технології розвитку критичного мислення. Обговорюється тема, що об'єднує дві протилежні точки зору. На першому етапі кожен учасник готує від 3 до 5 аргументів на підтримку кожної точки зору. Клас поділяють на групи. Кожна з них узагальнює аргументи і пише список з аргументів на користь кожної точки зору. Складається загальний список аргументів. Потім клас поділяється на дві групи, в залежності від точки зору. Далі дискусія відбувається у перехресному режимі. Перша група висловлює аргумент. Інша група його спростовує. Друга група висловлює аргумент, перша його спростовує і так далі.

Навчання ведення дискусії на іноземній мові припускає визначення функціональних моделей діалогічного дискусійного спілкування, розробку стратегії і тактики мовленнєвої поведінки в дискусії а також умінь необхідних у дискусійної взаємодії.

Під час дискусії кожний учасник виконує певну роль. Виділяють такі ролі, як ведучий, аналітик, секретар, спостерігач, хранитель часу.

Виділяють дві групи завдань, на вирішення яких спрямована навчальна дискусія: організаційні та змістовні. Серед організаційних завдань можна назвати такі:

- розподіл ролей у групах;
- виконання ролі;
- дотримання правил і процедур обговорення;
- виконання колективного завдання;
- узгодження дій у групі;
- формулювання колективного рішення.

До змістовних завдань належать такі завдання:

- усвідомлення протиріч, пов'язаних з проблемою, яку обговорюють;
- актуалізація отриманих знань;
- творче переосмислення можливості використання знань.

Зараз великий інтерес викликають педагогічні технології навчання студентів. Завдання будь-якої педагогічної технології полягає в підвищенні ефективності освітнього процесу. Цей термін визначають як систему дій педагога. Спрямованих на вирішення педагогічних задач. Ознаками педагогічної технології є результативність, економічність, алгоритмічність, цілісність, візуалізація, та інші. Одним з найважливіших напрямків у цій області є діалогові технології, що містять такі елементи: визначення цілі, орієнтація на гарантоване досягнення результатів, їх оцінка, корекція навчання, спрямована на досягнення мети і нарешті заключна оцінка.

До функцій педагогічних діалогових технологій належать когнітивна,

креативна та рефлексивна функції. Слід назвати такі принципи педагогічних діалогових технологій:

- проблемності та оптимальності;
- поетапного циркулювання інформації;
- незакінченості діалогу;
- децентралізації;
- паралельної взаємодії.

Серед діалогових технологій виділяють: проблемно-пошукові діалоги, семінари-дискусії, учбові дискусії, евристичні бесіди, аналіз конкретних ситуацій.

Література:

1. Кларин М.В. Инновации в мировой педагогике – М., 1998. –180 с.
2. Ковалева Д. Б. Формирование профессиональных умений иноязычного говорения при подготовке к дискуссии студентов неязыкового вуза: дис... канд. пед. наук: 13.00.08 – Екатеринбург, 2006. – 197 с.
3. Писарева Г.А. Диалоговые технологии обучения студентов (матеріали фестивалю педагогічних ідей «Открытый урок») [Електронний ресурс]

МІЖКУЛЬТУРНЕ СПІЛКУВАННЯ В МЕЖАХ ТЕКСТУ

Тетяна Маслова

Національний технічний університет України «КПІ»

Сучасні інтеграційні процеси України на європейському та глобальному рівні вимагають від випускників вищих навчальних закладів володіння іноземними мовами, що передбачає не тільки опанування лексики, граматичних структур, правил синтаксису, але й наявність соціокультурологічних знань про країни, мова яких вивчається, а також норм поведінки, стилів спілкування й правил етикету, прийнятих у певній спільноті [2; с. 122].

Через нові вимоги щодо володіння англійською мовою як засобом міжкультурного спілкування, викладені в Загальноєвропейських Рекомендаціях з мовної освіти, формування іншомовної соціокультурної компетенції є невід'ємною складовою програми з навчання англійської мови студентів нефілологічних спеціальностей. Зокрема, програма має бути спрямована на розвиток розуміння й тлумачення різних аспектів культури і мовної поведінки у професійному середовищі, сприяти розвитку вмінь, характерних для поведінки в різних ситуаціях повсякденного, академічного та професійного спілкування.

Основними компонентами змісту навчання, спрямованого на формування вмінь та навичок, що дозволяють брати участь у міжкультурному спілкуванні англійською мовою, є мовний матеріал – теми, ситуації, автентичні тексти та комплекс вправ, спрямованих на формування

соціокультурної компетенції студентів [1, с. 45].

Дійсно, саме текст, тобто повідомлення, побудоване із семіотичних знаків за певними правилами, є основним інструментом комунікації. І у випадку навчання професійно спрямованої іноземної мови, що ґрунтується на тісному зв'язку із фаховою підготовкою студентів, критичний аналіз автентичних фахових текстів, які містять інформацію про сучасне англomовне суспільство та відображають специфіку світосприйняття носіїв мови, є одним із шляхів соціокультурного пізнання англomовної дійсності.

Встановлено, що структура соціокультурної компетенції включає два компоненти: структурно-орієнтовний і лінгвокраїнознавчий, кожен з яких передбачає низку відповідних знань, навичок та вмінь.

Зокрема, структурно-орієнтовний компонент містить:

- 1) структурно-функціональні знання про композиційну структуру англomовного тексту та комунікативні функції його структурних частин;
- 2) структурно орієнтовні навички виділяти структурні частини тексту;
- 3) вміння орієнтуватися в структурно-смісловій організації тексту.

До складових лінгвокраїнознавчого компонента соціокультурної компетенції слід віднести:

1) лінгвістичні знання про соціокультурну наповненість лексики, відношення еквівалентності й безеквівалентності між мовними одиницями англійської і української мов, а також екстралінгвістичні знання (в історико-культурній, соціальній, етнокультурній та географічній площині);

2) лінгвокраїнознавчі навички розпізнавати й адекватно розуміти мовні одиниці з національно-культурною семантикою, виділяти загальнокультурний і національно-специфічний компоненти в мовних одиницях;

3) лінгвокраїнознавчі вміння пізнавального характеру виділяти в тексті соціокультурні факти, співвідносити та узагальнювати їх; виокремлювати експліцитно виражену соціальну оцінку; вилучати імпліцитно виражену соціальну оцінку і т.д..

Таким чином, у процесі читання іншомовних текстів лінгвістичну основу формування соціокультурної компетенції складають такі навчальні одиниці:

- національно марковані мовні одиниці (слова-реалії, фонова і конотативна лексика, фразеологізми);

- афоризми (прислів'я, приказки, крилаті слова і вислови тощо) та алюзії;

- текст (його структурно-сміслова організація і такі смислові компоненти змісту як соціокультурний факт та соціальна оцінка) [5; с.8-10].

З точки зору змісту навчального матеріалу для формування іншомовної соціокультурної компетенції студентів нефілологічних спеціальностей найефективнішими є тексти за професійною тематикою, які є цікаві за змістом та мають пізнавальну цінність, містять проблемні ситуації, спонукають до розмірковування і, таким чином, стимулюють навчальну діяльність взагалі та до вивчення іноземної мови зокрема. Такими є, наприклад, наукові статті у виданнях The Economist, The Guardian, IEEE

Spectrum, та ін.

Відомо, що стиль наукової статті характеризується чіткою структуризацією тексту (членуванням на глави, частини, розділи), лексико-синтаксичною орієнтацією на норми книжної писемної мови, безособовістю викладу думок та майже цілковитою відсутністю емоційно-експресивних елементів. Проте аналіз англomовних фахових текстів іноді виявляє більший, ніж очікується, коефіцієнт емоційності за рахунок одиниць розмовної лексики та розкриття мовної особистості автора, який використовує елементи образного мовлення для впливу на читача [3; с. 133-137].

Насправді, науковий дискурс, тобто фаховий текст в сукупності із прагматичними, соціокультурними, психологічними та іншими факторами, є продуктом діяльності відповідної наукової спільноти, яка має власні цілі, механізми комунікації, а також особливі засоби передачі думок на письмі.

Наприклад, аналіз зразків юридичного дискурсу з метою виявлення його особливостей на лінгвістичному, соціокультурному та екстралінгвістичному рівнях дозволив класифікувати лексичні одиниці, що використовуються британськими та американськими юристами під час професійного спілкування, на декілька груп, а саме:

1) власне терміни (слова і словосполучення): *obstruction of interstate commerce, money laundering, tax evasion, burden of proof, to abuse power*;

2) латинські терміни: *de jure, de facto, malum in se, malum prohibitum*;

3) фразеологічні одиниці: *a temple of decorum, to get away with the murder, a full-blown investigation, to have a day in court*;

4) лексичні одиниці розмовного стилю: *to be wrapped up in smth, to have the hand in smth, to track down the criminals*;

5) аббревіатури: *CSI (Crime Scene Investigation), FBI (Federal Bureau of Investigation)*.

Крім того, було виявлено специфічну безеквівалентну лексику, яка не має аналогів у інших правових системах, напр., *solicitor* – адвокат, що готує справу клієнта для представлення її в судах вищої інстанції (Велика Британія); *sheriff* – уповноважений службовець, що виконує певні адміністративні функції у своєму окрузі (США) [6; с. 9].

Що стосується структури, то англomовному науковому дискурсу властива значна варіативність. Серед можливих композиційних макроблоків наукової статті є: анотація, вступ, методи дослідження, результати/висновки, які в свою чергу поділяються на мікроблоки: фонові інформація, додаткова інформація, дефініція, опис, гіпотеза, перефразування, оцінювання, ствердження, підсумовування та інші елементи.

Чітка послідовність викладу думок у фаховому тексті досягається завдяки різним коннекторам (сполучникам, прислівникам, вставним словам), які не тільки структурують дискурс, але й привертають увагу читача до істотних фрагментів тексту, і надають найповніше уявлення про предмет/явище/процес, т.п. Графічні засоби (таблиці, графіки, діаграми, схеми, рисунки, мапи, фотографії) та кольорові ілюстрації також полегшують декодування інформації, сприяють адекватному і недвозначному її розумінню [4; с. 56-58].

Отже, критичний аналіз наукових статей дозволяє пізнати англomовну культуру зсередини, поглянути на англomовний світ очима носіїв мови-авторів текстів. Робота з автентичними фаховими текстами з метою виявлення їх лексичних та структурних особливостей має забезпечити активізацію навчально-пізнавальної діяльності студентів при розпізнаванні соціокультурної інформації, її осмисленні та інтерпретації.

Література

1. Гальскова Н. Д. Современная методика обучения иностранным языкам / Н. Д. Гальскова. – М. : Аркти-Глосса, 2000. – 192 с.
2. Гришкова Р.О. Формування іншомовної соціокультурної компетенції студентів нефілологічних спеціальностей: Монографія. – Миколаїв: Вид-во МДГУ ім. Петра Могили, 2007. – 424 с.
3. Дубенко О. Ю. Порівняльна стилістика англійської та української мов. посібник для студентів та викладачів вищих навчальних закладів. – Вінниця: НОВА КНИГА, 2005. – 224 с.
4. Ільченко О. М. Етикет англomовного наукового дискурсу. – К.: Політехніка, 2002. – 288 с.
5. Методика формування соціокультурної компетенції майбутніх учителів у навчанні читання англomовних публіцистичних текстів: Автореф. дис... канд. пед. наук: 13.00.02/ О.В. Бирюк; Київ. нац. лінгв. ун-т. – К., 2006. – 24 с.
6. Навчання майбутніх юристів усного професійного спрямованого англійського монологічного мовлення з використанням автентичної відеофонограми: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02 / С.Е. Кіржнер; Київ. нац. лінгвіст. ун-т. – К., 2009. – 23 с.

КОМПОНЕНТИ ФОРМУВАННЯ МОВНОЇ КАРТИНИ СВІТУ У СТУДЕНТІВ

Ганна Матковська

Національний технічний університет України «КПІ»

Вивчення іноземної мови – багатокomпонентний когнітивний механізм, одним з пріоритетів якого є формування соціокультурної компетенції, до якої належать відомості про соціокультурні особливості та стандарти комунікативної поведінки лінгвокультурної спільноти, мовний і мовленнєвий матеріал, необхідний для розкриття соціокультурної інформації, реалії, вільні та сталі словосполучення, форми мовленнєвого етикету, навички та вміння оперування фоновими знаннями та мовним і мовленнєвим матеріалом соціокультурного плану. Зазначені лінгвістичні та екстралінгвістичні компоненти фіксуються у мовній картині світу.

Мовну картину світу визначають як частину концептуальної системи, яка пов'язана з мовою і реалізується різноманітними мовними засобами. Її розглядають як сукупність знань про світ, що відображені у мові; сукупність

зафіксованих у мовних одиницях уявлень лінгвокультурної спільноти про дійсність; результат пізнання і його мовне оформлення; проекція концептуальної системи свідомості, до якої належать вроджені концепти й такі, що були сформовані у результаті пізнавальної діяльності.

До важливих компонентів формування мовної картини світу належать процес розвитку внутрішнього лексикону, мовних стереотипів й еталонів, оперування міфологемами, образно-метафоричними і конотативними словами, опанування фразеологічної системи і граматичної структури мови.

Поняття внутрішнього лексикону охоплює систему, яка відображає знання людини про лексичні одиниці й відповідну екстралінгвістичну інформацію, яку вони вербалізують.

Мовний стереотип визначають як фрагмент концептуальної системи, що фіксується у мисленні як стандартна схема або модель сприйняття дійсності. Ідеалізована форма стереотипу представлена еталоном. Стереотипи формуються у результаті когнітивної діяльності й виконують ряд важливих когнітивних функцій: схематизації, спрощення, формування і збереження загальної ідеології тощо.

Міфологеми, образно-метафоричні й конотативні слова, а також фразеологічні одиниці слугують сталими вербальними репрезентантами концептів, які є компонентами картини світу. Зазначені одиниці представлені сталими конструктами у когнітивних процесах, що мають рекурентний характер; вони відображають дійсність за асоціативним принципом.

Граматична структура мови пов'язана з внутрішнім лексиконом, оскільки слово, головна одиниця номінації, належить до його складу разом зі своїм граматичним значенням.

Метою формування мовної картини світу у студентів, які вивчають іноземну мову, є створення у їхній свідомості моделі акультурації – певної абстрактної схеми, яка спрямована на підготовку особи до успішної адаптації в умовах чужого лінгвокультурного середовища.

Особливості мовної картини світу лінгвоспільноти найбільш повно представлені у текстах, які репрезентують особливості ментальності етносу. Саме тому використання автентичних текстів соціокультурного спрямування у процесі опанування іноземної мови сприяє формуванню мовної картини світу.

Література:

1. Вовк Е.И. Формирование картины мира вторичными знаковыми системами // Вісник Чернігівського державного педагогічного університету. – Випуск 70. – Чернігів: Чернігів. держ. пед. ун-т імені Т.Г.Шевченка, 2009. – С. 57-62.
2. Коваленко О.О. Формування компетентнісного підходу до вивчення іноземних мов / Коваленко О.О. // Іноземні мови в навчальних закладах. – 2008. – № 3. – 86 с.
3. Кубрякова Е.С. Язык и знание: На пути получения знаний о языке. – М.: Языки славянской культуры, 2004. – 560 с.

КОГНІТИВНІ ОСОБЛИВОСТІ БАЗОВИХ КАТЕГОРІЙ В ЛЕКСИЧНОМУ АНАЛІЗІ

Лариса Мигляченко, Зоя Овчаренко
Національний технічний університет України «КПІ»

Предметом дослідження є способи перекладу заголовків у сучасному публіцистичному дискурсі.

Для розв'язання поставлених завдань використовувалися наступні методи та прийоми: описовий метод, метод дистрибутивного та конструктивного аналізу для встановлення структурних моделей заголовків; лексико-семантичний аналіз з метою зіставлення змісту заголовка та власне тексту повідомлення; вивчення та аналіз джерел, газет «The Daily Telegraph», «The Guardian», «The Observer», «The Times», «The Washington Post», «The Wall Street Journal» та журналів «Financial Times» та «The Economist», матеріалів теоретичних досліджень, аналіз існуючих навчальних матеріалів (підручників, посібників) на англійській, українській та російській мовах.

Найвагомішою класифікацією дієслів можна вважати їх розподіл за значеннями у складі висловлення, яка була запропонована У.Чейфом.

У концепції Чейфа визначальним у реченні є дієслово, причому під дієсловом розуміється будь-який предикативний елемент, у тому числі і дієслово у власному значенні слова. Дієслово, за Чейфом, визначає семантичну структуру речення, зокрема, можливості його розгортання за рахунок іменників. Тому семантична класифікація дієслів будується з урахуванням тих позицій, що можуть бути зайняті іменниками в реченні. Чейф враховує не тільки можливості розширення самого дієслова за рахунок додатків, але й характер суб'єкта в реченні, що може бути пацієнтом (об'єктом впливу) при одних дієсловах і агентом (тим, хто виконує дію) при інших.

Основне розходження проводиться між дієсловами стану і дієсловами, що позначають подію, як називає їх автор. Предикативна одиниця визначається як дієслово стану в тому випадку, якщо вона вживається в реченнях, у яких повідомляється про місце розташування чи стан предмету, позначеного іменником. У цьому випадку дієслово супроводжується пацієнтом, що визначає собою те, що знаходиться в даному становищі, наприклад:

The wood is dry.

Дерево сухе.

Tom wanted a drink.

Том захотів випити.

Предикативні одиниці, що не попадають під категорію дієслів стану, є дієсловами не-стану, за термінологією Чейфа, котрий і рекомендує ряд практичних процедур для диференціації дієслів стану і дієслів не-стану. Однією з таких процедур є постановка питання *What happened?* Неможливість постановки такого питання свідчить про те, що перед нами дієслово стану: *What happened? – The wood was dry.* У тих же випадках, коли це питання

цілком доречно, ми маємо справу із дієсловами що позначають подію:

What happened? – Harriet sang.

What is happening? – Harriet is singing.

Дієслова, що позначають подію, у свою чергу поділяються на дієслова, що позначають процеси і дії, залежно від того, є підмет речення пацієнтом чи агентом дієслова. Якщо іменник є пацієнтом, то дієслово має значення процесу, а про пацієнта говориться, що він змінив свій стан:

The wood dried.

Tom saw a snake.

У реченнях з дієсловом, що позначають дію, іменник є агентом, тобто тим, хто виконує дію. І тут Чейф пропонує практичну процедуру для розрізнення дієслів зі значеннями процесу і дії. Речення з дієсловами, що позначають дії, відповідають на питання:

What did N.do? – N. sang.

What is N. doing? – N. Is singing;

процесуальні дієслова відповідають на питання:

What happened to N.? – N. died.

What is happening to N.? – N. is dying.

Справедливо вважаючи, що можливість чи неможливість уживання тривалого виду залежить від семантики дієслова, Чейф використовує свою класифікацію для пояснення заборони на вживання деяких дієслів у прогресиві. Так, дієслова стану, на відміну від дієслів, що позначають події, не мають форм тривалого виду.

Класифікація дієслів У.Чейфа є найбільш прийнятною для вивчення видової системи англійського дієслова, оскільки принцип, покладений в основу цієї класифікації, а саме, угруповання дієслів з угруповання дієслів з урахуванням значень їхніх лівосторонніх актантів (агент, пацієнт), дозволяє звести суб'єктивний фактор при аналізі значень до мінімуму.

Ще однією різницею між дієсловами дії і стану з граматичної точки зору можна вважати те, що дієслова дії можуть бути використані в тривалих часах (Continuous Tenses) а дієслова стану у них не використовуються.

ФОРМУВАННЯ ДИСКУРСИВНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ У СТУДЕНТІВ ВНЗ

Лариса Мигляченко, Людмила Яцюк

Національний технічний університет України «КПІ»

Як стверджує Максютова О.М. в області лексики для заголовків англійських газет характерне часте використання спеціальних слів, що складають свого роду «заголовний жаргон» або «заголовні кліше»: *ban, bid, claim, crack, crash, cut, dash, hit, move, pact, plea, probe, quit, quiz, rap, rush, slash* і ін.

Особливістю такої «заголовної лексики» є не лише частота її вжитку, але і універсальний характер її семантики. Слово *pact* в заголовку може

означати не лише «пакт», але і «договір», «угоду», «операцію» і тому подібне.

Дієслово *hit* може бути вжито у зв'язку з будь-яким критичним виступом. *Red* може означати і «комуністичний», і «соціалістичний», і «прогресивний»; *bid* має на увазі і «заклик», і «запрошення», і «спробу досягти певної мети» і т.д.

National Gallery Launches Bid to Buy the Titian – Національна галерея намагається придбати картину Тіціана;

Bid to Stop New Police Powers – Заклик не допустити розширення прав поліції;

Sudan Army Regim's Bid to Crush the Left – Спроба суданського військового режиму подавити прогресивний рух;

Soviet Peace Bid – Радянська мирна ініціатива.

У газетних заголовках особливо широко використовуються жаргонізми та інші лексичні елементи розмовного стилю.

Cop Shoots a Man (The Economist, January 26, 2010).

What Irks Us Most (The Times, March 28, 2010).

Часто в заголовках газетних статей політичні терміни замінюються коротким «модним» словом, яке вживається скоріше з метою вразити, ніж проінформувати, наприклад: *probe* замість «*indepth investigation*», *slam* замість «*criticize severely*», *slash* замість «*make sweeping or random cuts*», *is set to* замість «*is preparing to*»:

NHO Slammed (The Wahsington Post, January, 26, 2010).

Для газетних заголовків характерне використання фразеологічних сполук типу «дієслово + іменник», *to have a discussion* замість *to discuss*, *to give support* замість *to support* *to give recognition* замість *to recognize*, наприклад:

Existing-Home Sales Take a Big Fall in December (The Wahsington Post, January, 26, 2010).

Ще однією особливістю заголовків газетних статей є вживання пре позиційних та постпозиційних означень, які зазвичай виражаються іменником або герундієм з прийменником, дієприкметниковим зворотом, інфінітивом або прийменниковим синтаксичним комплексом з герундієм.

Кожного журналіста хвилює питання, як звучатиме його заголовок. Часто доводиться попрацювати, щоб підібрати необхідні слова та досягти ефекту *алітерації* – повтору голосних чи приголосних звуків в заголовку, що надає йому виразності та привабливості:

Laid-off Lawyers, Cast-off Consultants (The Economist, January, 26, 2010).

Метафора також вживається в заголовках газетних статей, проте, не завжди вона має позитивний відтінок:

HOP OFF, YOU FROGS

Заголовок в даному випадку носить образливий характер, спрямований на французів щодо суперечок в сфері торгівлі. Даний заголовок говорить про радикальний перехід до капіталістичного устрою в країні.

Can't Jump Over the Abyss in Two Leaps (The Wahsington Post, January, 26, 2010).

В газетних заголовках з'являються також *образні елементи мови*, які надають заголовку жвавості та виділяють їх з-поміж інших «сухих» заголовків. Наприклад:

Heir to the Dear Leader Appears From the Shadows (The Observer, January, 26, 2010).

Glimmers of Hope as NATO Targets Hearts and Minds in Afghanistan (The Observer, January, 26, 2010).

BA Strikers to Give Brown 'a Kicking' (The Times, March, 28, 2010)

Для газетних заголовків типовим є вживання таких традиційних *перифраз*, як:

great powers – Росія, США, Англія, Франція; *marshall countries* – маршалізовані країни тощо.

ВРАХУВАННЯ ПРАГМАТИЧНОЇ ВАРІАТИВНОСТІ ЛЕКСИЧНИХ ОДИНИЦЬ КОМП'ЮТЕРНОГО ДИСКУРСУ У ПРОЦЕСІ ФОРМУВАННЯ СОЦІОЛІНГВІСТИЧНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ У СТУДЕНТІВ КОМП'ЮТЕРНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ

Світлана Мойсеєнко

Національний технічний університет України «КПІ»

Метою навчання іноземної мови є формування професійної комунікативної компетенції, що визначається як мовна поведінка особистості в професійному середовищі. Мовна поведінка, перш за все, передбачає врахування лінгвістичної компетенції, складником якої є об'єкт нашого дослідження – лексична компетенція. Лексична компетенція, яка складається з граматичних і лексичних елементів і яка організовується тематично для вивчення на заняттях англійської мови, не можна вважати цілком вирішеною без урахування прагматичної варіативності лексичних одиниць.

Поява в структурі полісемної лексичної одиниці нового лексико-семантичного варіанту, що зумовлений прагматичною необхідністю, розглядається як умова для створення прагматичної варіативності. Прагматична варіативність лексичних одиниць комп'ютерного дискурсу означає виявлення мовних і позамовних закономірностей реалізації прагматичного аспекту лексики, яким підпорядковується вибір і адекватне вживання комп'ютерної лексики у конкретній комунікативній ситуації, а також визначення зв'язків між процесами створення нових слів і їх комунікативно-прагматичною спрямованістю.

Варіативний вибір і варіативне вживання комп'ютерної лексики зумовлено: по-перше, специфікою значення мовних одиниць; по-друге, наявністю мовних варіантів (при структурно-семантичному підході); по-третє, перетворенням мовних варіантів на прагматичні за умовами наявності прагматичних параметрів і за вживанням у певних прагматичних ситуаціях [5, с.5].

Таким чином, під **прагматичною варіативністю комп'ютерної лексичної одиниці** ми розуміємо виявлення мовних і позамовних закономірностей реалізації прагматичного компонента цих одиниць, яким підпорядковується вибір й адекватне вживання комп'ютерної лексики у комунікативній ситуації, а також визначення зв'язків між процесами створення нових слів і їх комунікативно-прагматичною спрямованістю. Прагматична варіативність слова пов'язана з його семантичною варіативністю. Взаємодія семантичної і прагматичної варіативності зумовлена соціальною диференціацією мови.

Прагматична варіативність похідних іменників реалізується у двох формах: **стратифікаційній** або соціально-професійній (професія, суспільні інституції, вік, стать, освіта, фах мовця), і **ситуативній** (соціальний статус мовця як учасника спілкування, умови і комунікативні ситуації) [6; 7], тобто переважним або обмеженим використанням слів у різних групах населення.

Стратифікаційна варіативність комп'ютерної лексики за характеристиками мовця зумовлена соціальним статусом мовця, його позицією в комунікативному процесі, ставленням до предмету і адресату мовлення [2:13]. До основних прагматичних параметрів належать обставини і місце комунікативного акту, предмет і мета комунікації, соціальні, етично-моральні, індивідуальні характеристики учасників мовленнєвого спілкування, рольові відношення між комунікантами [1, с. 38]. Стратифікаційна варіативність підкреслює приналежність мовця до певного соціального пласту або шару соціуму, до професійних спільнот [4, с. 55–57]. В її аспект входять також специфічні риси людини: вік, стать, освіта, етнічний тип тощо. Стратифікаційна варіативність враховує всі зміни в соціальній структурі суспільства (класова приналежність до соціальних інституцій, професійні обов'язки, вік, стать, освіта, релігія, суспільно-політична діяльність) [6]. Наприклад, іменники: *a computer criminal, intruder, hacker, cracker* мають спільне значення “хакер” і відрізняються за ступенем завданої шкоди комп'ютерним даним.

В площині прагматичної **ситуативної варіативності за умовами комунікативних ситуацій** розглядаються рольові відношення учасників комунікації в часі та просторі, місце комунікації, соціальна або мовленнєва ситуація, функціональний стиль як мовний корелят сфер комунікації, тональність ситуації: офіційність/неофіційність, відношення до акту комунікації: приязнь/неприязнь, повага/неповага, любов/ненависть, бажання/небажання брати участь у процесі комунікації. За ознакою функціональної віднесеності слова і значення можуть бути як загальноновживаними (нейтральними), так і прикріпленими до певної спеціальної або розмовної сфери [3, с. 15–26]. Існує група іменників, яка характеризується мінімальною емоційно-оцінною приналежністю, предметне значення яких не містить можливостей емоційної оцінки, що й зумовлює традицію їх інформативного вживання – *gateway* “шлюз”, *cluster controller* “груповий контролер”, *acoustic coupler* “звуковий суматор”. Одна і та ж сама лексема може по-різному реалізуватись в різних ситуаціях спілкування представниками різних професійних та вікових груп.

В зв'язку з тенденцією до соціальної і, відповідно, до мовної диференціації слід відзначити виникнення іменників, які представляють різні пласти суспільства. За віковими параметрами розрізняють лексику молоді, за функціонально-стилістичними – літературну, розмовну, професійну і т.д. Так, іменник *key* функціонує в значенні “ключ”, але має ще метафоричне значення “клавіша на комп'ютерній клавіатурі” та “перемикач”. Два останніх значення є характерними для комп'ютерної лексики, для професійного мовлення.

Активним фактором, який структурує прагматику слова, є професійний параметр. Професійна диференціація лексичних одиниць відображається в іменниках із суфіксами *-ist, -yst, -er, -or, -ian* (*typist, analyst, programmer, operator, electrician*). Професіоналізми – спеціальні напівофіційні слова або вирази, притаманні розмовному мовленню професійного колективу (*clock* “генератор тактових імпульсів”; *bus* “шина”; *compilation* “компіляція”; *star* “конфігурація мережі “зірка”; *infector* “збудник комп'ютерного вірусу”; *rendering* “візуалізація”; *transmission* “передача даних”; *dithering* “ретушування”.

Прагматична варіативність комп'ютерної лексики співвідноситься також з функціонально-стильовою варіативністю, яка реалізується на рівні функціональних стилів, оскільки соціальним корелятом функціонального стилю є сфера комунікативної діяльності, що виводяться із комунікативної ситуації. Так, іменник *e-mail* “електронна пошта” має жартівливе значення “мило”, характерне для розмовного молодіжного мовлення, та вживається у розмовно-побутовому стилі.

Функціональна варіативність комп'ютерної лексики відрізняється більшою активністю на сучасному етапі розвитку англійської мови, що пояснюється зростаючою роллю засобів масової інформації.

Таким чином, прагматичне вживання лексичних одиниць в різних ситуаціях спілкування може бути поширеним або обмеженим, що зумовлюється двома видами варіативності: стратифікаційною і ситуативною. Між двома видами прагматичної варіативності існує тісний взаємозв'язок: вони можуть діяти як інтегровано, так і автономно.

Проблема відбору лексичних одиниць залишається відкритою, і, водночас, є “полем” для творчої діяльності викладача і студента. Проте, в робочих навчальних програмах має бути чітко окреслений лексичний мінімум, що пропонується для опанування студентам комп'ютерних спеціальностей.

Література:

1. Азнаурова Э.С. Прагматика художественного слова / Э.С.Азнаурова. – Ташкент: ФАН, 1988. – 121с.
2. Гусак І.П. Структура та прагматика фрагментованих лексичних одиниць у сучасній англійській мові (на матеріалі масмедія) / І.П.Гусак // Автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.02.04 / Львівськ. нац.ун-т. – Львів, 2005. – 22с.

3. Денисов П.Н., Костомаров В.Г. Стилистическая дифференциация лексики и проблема разговорной речи / П.Н.Денисова // Русская разговорная речь. – Саратов: Изд-во Саратовск. ун-та, 1970. – С. 15 – 26.
4. Маєвська Л.Д., Сурко О.М. Мова професійного спілкування / Л.Д. Маєвська // Мова і культура. – Київ: Вид-во Дім Д. Бураго, 2007. – Вип. 9. – С. 54 – 57.
5. Рыженкова С.Н. Прагматическая вариативность и ее реализация в контексте (на материале немецкого политического дискурса) / С.Н.Рыженкова // Автореф. дис. ... канд. филол. наук/ Минск.гос. ун-т. – Минск, 2003. – 20 с.
6. Швейцер А.Д. Контрастивная стилистика / А.Д.Швейцер. – М.: Просвещение, 1996. – 250 с.
7. Швейцер А.Д. Модели языковой вариативности / А.Д.Швейцер // Языки мира: проблемы языковой вариативности. – М.: Просвещение, 1991. – С. 63 – 67.

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1: ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ СТУДЕНТІВ ВНЗ

ІНШОМОВНА КОМУНІКАТИВНА КОМПЕТЕНЦІЯ ЯК ВАЖЛИВИЙ ЧИННИК В НАВЧАННІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ	4
Інна Антоненко	
ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ У СТУДЕНТІВ ВНЗ ІНШОМОВНОЇ СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ	5
Інна Ахмад	
ДО ПИТАННЯ ПРО ДИДАКТИЧНІ МАТЕРІАЛИ В ПЛАНІ РОЗВИТКУ МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ У СТУДЕНТІВ ТЕХНІЧНИХ (ЕКОНОМІЧНИХ) СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ	8
Лініанна Бондаренко	
МЕХАНІЗМ ВЗАЄМОДІЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТА ТА ІНШОМОВНОЇ СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ АМПС	10
Катерина Галацин	
ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КУЛЬТУРИ СУЧАСНОГО ІНЖЕНЕРА У СТУДЕНТІВ НАЦІОНАЛЬНОГО ТЕХНІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ «КП»	11
Лариса Іванченко	
SOCIOCULTURAL COMPETENCE IN EFL PROCESS: TPU STUDENTS DIARIES TO PROMOTE CROSS-CULTURAL AWARENESS	13
Nadezda Kobzeva, Marina Kuimova, Ksenia Karbysheva	
СОЦІОКУЛЬТУРНА КОМПЕТЕНЦІЯ ЯК ОДИН З АСПЕКТІВ ПРИ ОВОЛОДІННІ ІНОЗЕМНОЮ МОВОЮ	15
Тетяна Козаченко	
КОНЦЕПЦІЯ «ТЕКУЧОЇ РЕАЛЬНОСТІ» З. БАУМАНА ТА ЇЇ ВПЛИВ НА МОТИВАЦІЮ СТУДЕНТІВ У ВИВЧЕННІ ІНОЗЕМНИХ МОВ	17
Алла Кондрашова	

АККУЛЬТУРАЦИЯ КАК СТРАТЕГИЯ ФОРМИРОВАНИЯ СОЦИОКУЛЬТУРНОЙ КОМПЕТЕНЦИИ СТУДЕНТОВ НЕЯЗЫКОВОГО ВУЗА	18
Ангелина Конышева, Николай Качалов	
ОСНОВИ СОЦІОКУЛЬТУРНОГО ПІДХОДУ ДО ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ СТУДЕНТАМ ВНЗ	20
Олеся Лубянова	
ФОРМИРОВАНИЕ МЕЖКУЛЬТУРНОЙ ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ КОМПЕТЕНЦИИ У СТУДЕНТОВ ТЕХНИЧЕСКИХ СПЕЦИАЛЬНОСТЕЙ	23
Дмитрий Матухин	
САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТІВ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ІНОМОВНОЇ СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ	26
Наталя Нікітіна	
СОЦІОКУЛЬТУРНА СКЛАДОВА НАВЧАННЯ АНГЛОМОВНОЇ ПРОФЕСІЙНО ОРІЄНТОВАНОЇ ВЗАЄМОДІЇ СТУДЕНТІВ НЕМОВНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ	29
Ольга Павленко	
РОЗВИТОК ТА ПЕРСПЕКТИВИ ФОРМУВАННЯ СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ У СТУДЕНТІВ ВНЗ УКРАЇНИ	31
Дмитро Приходько	
СОЦІОКУЛЬТУРНА ОСВІТА СТУДЕНТІВ ЯК ПІДГОТОВКА ДО МІЖКУЛЬТУРНОГО СПІЛКУВАННЯ	33
Наталія Саєнко	
ФОРМУВАННЯ СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ У СТУДЕНТІВ ВНЗ	36
Алла Сарієва	
ЯЗЫКОВОЕ ОКРУЖЕНИЕ В АСПЕКТЕ ОБУЧЕНИЯ ИНОСТРАННЫМ ЯЗЫКАМ	39
Ирина Свирепчук	
СОЦІОКУЛЬТУРНА КОМПЕТЕНЦІЯ У КОНТЕКСТІ ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КУЛЬТУРИ СТУДЕНТІВ	40
Ірина Сидоренко	

РОЛЬ ІНШОМОВНОЇ СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ У НАВЧАННІ АНГЛОМОВНОЇ ПРОФЕСІЙНО ОРІЄНТОВАНОЇ ДИСКУСІЇ СТУДЕНТІВ ТЕХНІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ	42
Ірина Сімкова	
ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ У СТУДЕНТІВ ВНЗ	45
Олеся Собецька	
АСПЕКТИ ВИКОРИСТАННЯ МЕТОДІВ ПРОБЛЕМНОГО НАВЧАННЯ У ФОРМУВАННІ ІНШОМОВНОЇ СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ СТУДЕНТІВ ТЕХНІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ	47
Катерина Цареградська	
НЕОБХІДНІСТЬ ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ У СТУДЕНТІВ ТЕХНІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ У ВНЗ	49
Вікторія Чмель	
THE INTERCULTURAL DIMENSION' IN LANGUAGE TEACHING	51
Дар'я Щипачова	
СЕКЦІЯ 2: ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ФОРМУВАННІ СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ СТУДЕНТІВ ВНЗ	
ФОРМИРОВАНИЕ ИНОЯЗЫЧНОЙ СОЦИОКУЛЬТУРНОЙ КОМПЕТЕНЦИИ У СТУДЕНТОВ НЕЯЗЫКОВЫХ СПЕЦИАЛЬНОСТЕЙ С ИСПОЛЬЗОВАНИЕМ ПОДКАСТОВ	53
Жанна Аникина	
ВЕБІНАР ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ СТУДЕНТІВ ТЕХНІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ ЗАОЧНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ	56
Яна Грищенко	
ОРГАНІЗАЦІЯ ПРОЦЕСА ОБУЧЕННЯ ІНОСТРАННОМУ ЯЗЫКУ В КОМП'ЮТЕРНОМ КЛАССЕ	58
Вадим Зюбанов	
ДО ПИТАННЯ ПРО ХАРАКТЕРНІ РИСИ ДИСТАНЦІЙНОЇ	61

ОСВІТИ

Оксана Корбут

THE ROLE OF MOBILE TECHNOLOGIES IN ENGLISH LEARNING 64

Ganna Korsun, Olena Leonova

ВИКОРИСТАННЯ МОЖЛИВОСТЕЙ ІНТЕРНЕТУ В ОСВІТІ: ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ ОН-ЛАЙН НАВЧАННЯ 66

Костянтин Лісецький

ДИСТАНЦІЙНЕ НАВЧАННЯ ЯК АЛЬТЕРНАТИВА ЗАОЧНОГО НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ ВНЗ 69

Анатолій Самусенко

ЗМІСТ ІНТЕРАКТИВНОГО НАВЧАННЯ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ З ІНФОРМАЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ СТВОРЕННЯ АНГЛІЙСЬКОГО НАУКОВОГО ПРОБЛЕМНО-ТЕМАТИЧНОГО ПОВІДОМЛЕННЯ 72

Оксана Синеккоп

ШЛЯХИ РЕАЛІЗАЦІЇ ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ ДЛЯ СТУДЕНТІВ ТЕХНІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ ЗАОЧНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ 73

Микола Тищенко

ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ЯК ПЕРСПЕКТИВНА ФОРМА НАВЧАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ СТУДЕНТІВ-ЗАОЧНИКІВ ЕКОНОМІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ 75

Анжела Чуфарлічева

ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ МУЛЬТИМЕДІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ДЛЯ ФОРМУВАННЯ АНГЛОМОВНОЇ СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ У СТУДЕНТІВ ВНЗ 78

Мар'яна Шевченко

ФОРМИРОВАНИЕ ИНОЯЗЫЧНОЙ СОЦИОКУЛЬТУРНОЙ КОМПЕТЕНЦИИ В КОНТЕКСТЕ ИНТЕРНЕТ-ОБУЧЕНИЯ 81

Юлия Шишковская

СЕКЦІЯ 3: ЗАГАЛЬНІ ПИТАННЯ ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ У ВНЗ

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ У ВИКЛАДАННІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ 83

Ірина Грицай

РОЛЬ КОМУНІКАТИВНИХ ЦІННОСТЕЙ У ФОРМУВАННІ НАВИЧОК РОЗУМІННЯ ІНШОМОВНОГО ТЕКСТУ Світлана Бобровник	85
SOME TIPS FOR INTERVIEW PASSING Tetyana Bondariewa	87
Навчальні дискусії та діалогові педагогічні технології у викладанні іноземних мов Надія Доронкіна	89
МІЖКУЛЬТУРНЕ СПІЛКУВАННЯ В МЕЖАХ ТЕКСТУ Тетяна Маслова	92
КОМПОНЕНТИ ФОРМУВАННЯ МОВНОЇ КАРТИНИ СВІТУ У СТУДЕНТІВ Ганна Матковська	95
КОГНІТИВНІ ОСОБЛИВОСТІ БАЗОВИХ КАТЕГОРІЙ В ЛЕКСИЧНОМУ АНАЛІЗІ Лариса Мигляченко, Зоя Овчаренко	97
ФОРМУВАННЯ ДИСКУРСИВНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ У СТУДЕНТІВ ВНЗ Лариса Мигляченко, Людмила Яцюк	98
ВРАХУВАННЯ ПРАГМАТИЧНОЇ ВАРІАТИВНОСТІ ЛЕКСИЧНИХ ОДИНИЦЬ КОМП'ЮТЕРНОГО ДИСКУРСУ У ПРОЦЕСІ ФОРМУВАННЯ СОЦІОЛІНГВІСТИЧНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ У СТУДЕНТІВ КОМП'ЮТЕРНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ Світлана Мойсеєнко	100

ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ У СТУДЕНТІВ ВНЗ

Матеріали I Міжнародної науково-практичної конференції.

Київ, 22 листопада 2011 року.

Відповідальний за випуск: Сімкова І.О.

Комп'ютерна верстка: Боева Ю.В.

Дизайн обкладинки: Боева Ю.В.

Підписано до друку 09.11. 2011 р.

Формат А5

Папір офсетний 80гр

Умов. друк. аркушів – 4,5

Наклад 50 примірників.

Надруковано ТОВ „Дельта Корп”